DIALECTORVM ITALICARVM

AEVI VETVSTIORIS

EXEMPLA SELECTA

IN VSVM SCHOLARVM

EDIDIT

ENGELBERTVS SCHNEIDER PH. D.

VOL. I

DIALECTI LATINAE PRISCAE ET FALISCAE

EXEMPLA SELECTA

PARS I

LIPSIAE

IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

MDCCCLXXXVI

Neuer Verlag von **B. G. Teubner** in Leipzig.

1886. II. Semester.

Soeben sind erschienen:

Benseler, Dr. Gustav Eduard, griechisch-deutsches Schulwörterbuch zu Homer, Herodot, Aeschylus, Sophokles, Euripides, Thukydides, Xenophon, Platon, Lysias, Isokrates, Demosthenes, Plutarch, Arrian, Lukian, Theokrit, Bion, Moschos und dem Neuen Testamente, soweit sie in Schulen gelesen werden. Achte verbesserte Auflage, besorgt von Dr. Georg Autenrieth, Rektor des Melanchthon-Gymnasiums in Nürnberg. [VIII u. 908 S.] Lex.-8. geh. ℳ 6.75.

Blümner, Hugo, Technologie und Terminologie der Gewerbe und Künste bei Griechen und Römern. Vierter Band. I. Abtheilung. Mit zahlreichen Abbildungen. [378 S.] gr. 8. geh. n. ℳ 10.80.

Hart, Dr. Gustav, Oberlehrer am Gymnasium zu Mülhausen im Elsass, zur Seelen- u. Erkenntnislehre des Demokrit. [32 S.] 4. geh. ℳ 1.—

[Homer.] Die Homerischen Hymnen herausgegeben und erläutert von Dr. Albert Gemoll, Rektor des Progymnasiums zu Striegau. [XVI u. 378 S.] gr. 8. geh. n. ℳ 6.80.

Jahrbücher für classische Philologie. Herausgegeben von Dr. Alfred Fleckeisen, Professor in Dresden. Fünfzehnter Supplementband. Zweites Heft. [S. 329—556.] gr. 8. geh. n. ℳ 4.40.

Daraus besonders abgedruckt:

Susemihl, Franciscus, de Politicis Aristoteleis quaestiones criticae. [122 S.] gr. 8. geh. n. ℳ 2.40.

Weyman, Carl, Studien über die Figur der Litotes. [106 S.] gr. 8. geh. n. ℳ 2.—.

Leeuwen jr., Dr. J. van, und M. A. Mendes da Costa, der Dialekt der Homerischen Gedichte. Für Gymnasien und angehende Philologen bearbeitet. Aus dem Holländischen übersetzt von Dr. E. Mehler. [VIII u. 158 S.] gr. 8. geh. n. ℳ 2.40.

Meißner, Dr. Karl, Professor am Herzogl. Karlsgymnasium zu Bernburg, lateinische Phraseologie. Für den Schulgebrauch bearbeitet. Fünfte verbesserte Auflage. [X u. 209 S.] gr. 8. geh. n. ℳ 1.60.

Nepotis, Cornelii, qui exstat liber de excellentibus ducibus exterarum gentium. Accedit eiusdem vita Attici. Ad historiae fidem recognovit et usui scholarum accommodavit Eduardus Ortmann, Dr. ph. et professor etc. Editio quarta novis curis perpolita. [VII u. 95 S.] gr. 8. geh. ℳ 1.—.

DIALECTORVM ITALICARVM
AEVI VETVSTIORIS
EXEMPLA SELECTA

IN VSVM SCHOLARVM

EDIDIT

ENGELBERTVS SCHNEIDER PH. D.

VOL. I

DIALECTI LATINAE PRISCAE ET FALISCAE

EXEMPLA SELECTA

LIPSIAE
IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI
MDCCCLXXXVI

DIALECTI LATINAE PRISCAE
ET FALISCAE
EXEMPLA SELECTA

IN VSVM SCHOLARVM

EDIDIT

ENGELBERTVS SCHNEIDER PH. D.

PARS I

DIALECTI LATINAE PRISCAE ET FALISCAE

INSCRIPTIONES

LIPSIAE

IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

MDCCCLXXXVI

LIPSIAE: TYPIS B. G. TEVBNERI.

OTTONI RIBBECKIO

Priscae Latinitatis fragmenta selecta et epigraphica et a scriptoribus tradita, ut componerem Ottonis Ribbecki praeceptoris auctoritate et benevolentia incitatus, ita edere studui, ut in scholis de grammatica Latina habendis sive in exercitationibus grammaticis iuventuti, cui volumina Corporis Inscriptionum Latinarum aliaeve editiones magnae et pretiosae praesto non sint, evolvenda et interpretanda proponi possint. discessi igitur a collectionibus ad hoc tempus usitatis, cum materiam gravissimam et largissimam, quoad eius fieri potuit, coartavi et virorum doctorum scripta et sententias, quantum ex usu videbatur esse, plenius et uberius laudavi. itaque prioris voluminis hac altera parte inscriptiones Latinae et Faliscae selectae, altera carmina et leges antiquissimae a scriptoribus traditae et glossae continentur. in volumine posteriore, quod ut conficeretur Vilelmus Clemm praeceptor suasor erat, Oscorum qui dicuntur et Umbrorum inscriptiones omnes, quae quidem legi possint, glossaeque a Varrone et aliis servatae coniungentur. indices autem usui apti utrique volumini adiungentur. atque in hac priore parte indicem grammaticum confeci bipertitum: altero ut, quae ad priscam Latinitatem pertineant, discenti facile praebeantur, altero ut, quem in modum priscis monumentis plerisque lingua saepe sibi non constiterit, nonnullis exemplis sub uno conspectu ponatur. res syntacticas, quas e titulis Latinis collegi, alteri prioris voluminis parti addentur.

Ottoni Ribbeckio, praeceptori carissimo, cuius singulari benevolentia in hoc fasciculo, si qua haesitabam, auctus et adiutus sum, gratias quam maximas ago.

Scribebam Mogontiaci mense Sextili anni 1886.

Engelbertus Schneider.

NOTAE ET SIGNA.

I—X

Corpus inscriptionum Latinarum consilio et auctoritate academiae litterarum regiae Borussicae editum. vol. I—X. Berolini 1863—1883

Ann.

Annali dell' instituto di corrispondenza archeologica. Roma.

Bruns.

Fontes iuris Romani antiqui edidit C. G. Bruns. ed. IV. Tubingae 1879. editionis quartae supplementum edidit Theod. Mommsen. Friburgi in Brisgavia et Tubingae 1881

Buecheler anth. I. III

anthologiae epigraphicae Latinae specimen I. III.

Bull.

Bulletino dell' instituto di corrispondenza archeologica. Roma.

C. I. It.

Corpus inscriptionum Italicarum antiquioris aevi et glossarium Italicum, in quo omnia vocabula continentur ex Umbricis, Sabinis, Oscis, Volscis, Etruscis monumentis collecta, edidit A. Fabretti. Aug. Taurin. 1868. 4. cum 58 tabulis

suppl. I—III

supplemento I—III alla raccolta delle antichissime iscrizioni Italiche. con osservazioni paleografiche e grammatiche. Torino 1871—78. 4. cum tabulis

append.

appendice al Corpus inscriptionum Italicarum ed ai suoi supplementi. Ed. p. G. F. Gamurrini. Torino 1880. cum 10 tabulis

Eph.

Ephemeris epigraphica corporis inscriptionum Latinarum supplementum edita iussu instituti archaeologici Romani. Romae 1872 sqq. vol. I—V

Ga., Ga. syll.

sylloge inscriptionum Latinarum aevi Romanae reipublicae usque ad C. Iulium Caesarem plenissima edidit Raphael Garruccius. Augustae Taurinorum 1877

Ga. add.

addenda in syllogen inscr. Lat. Ibid. 1881

Ga. diss. arch.
dissertazioni archeologiche di vario argomento. Roma 1864

Iord.
kritische Beiträge zur Geschichte der lateinischen Sprache von H. Iordan. Berlin 1879

Mon.
Monumenti inediti dall' instituto di corrispondenza archeologica. Roma

R.
Priscae Latinitatis monumenta epigraphica edidit Fridericus Ritschelius. Berolini 1862

R. enarr.
enarratio tabularum

R. op.
Friderici Ritschelii opuscula philologica. vol. IV. ad epigraphicam et grammaticam Latinam spectantia. Lipsiae 1878. cum tabulis

Rhein. Mus.
Rheinisches Museum fuer Philologie. neue Folge. herausgegeben von (F. G. Welcker, F. Ritschl, J. Bernays, A. Klette) Franz Buecheler und Otto Ribbeck. Frankfurt

Wilm., Wilmanns
exempla inscriptionum Latinarum in usum praecipue academicum composuit Gustavus Wilmanns. tom. I. II. Berolini 1873

Litteris cursivis quae viri docti aut correxerint aut addiderint exprimuntur.

Punctis subductis litterae aut mutilatae aut a scalptore correctae notantur.

Asterisco titulorum numeris in columna II praefixo littera ⱶ cacuminata indicatur.

Uncis quadratis [ ] quae in titulis evanuerint, si unius alteriusve litterae numerum excedunt, secluduntur.

Uncis rotundis ( ) quae, quamquam lacuna in aere est nulla, coniectura addita sint significantur.

Pars prima.

Inscriptiones Latinae.

Pars secunda.

Inscriptiones Faliscae.

Indices.

Pars prima.

Inscriptiones Latinae.

I. Nummi antiquissimi.

1.	*in postica:* Aisernino *vel* Aisernim	*saec. V*
	in antica: Volcanom	*post a. 491*
2.	Aisernio	
3.	Alba	*inter a. 451—486*
4.	Aquino *vel* Acuino	
5.	*a:* Benventod *p:* propom	*p. a. 486*
6.	Caiatino	
7.	Caleno	*inter a. 420—486*
8.	Corano *vel* Korano	*ante a. 486*
9.	*a:* Coza *p:* Cozano	*p. a. 481*
10.	Ladinod	
11.	Paistano	*inter a. 481—486*
12.	Romanom	*a. a. 490*
13.	Romano	*i. a. 416—543*
14.	Roma	*a. a. 490*
15.	*p:* Suesano *a:* probom *vel* prbom *vel* proboum *vel* prboum	*p. a. 486*

Th. Mommsen, das roemische Muenzwesen, Berolini 1860. ***1. 2.** = I 20; R. VII 23ab; Ga. 65. cf. IX p. 245. ***3.** = I 10; R. VII 27, 28; Ga. 57. **4.** = I 21e; R. VII 29ab; Ga. 58. cf. X p. 530. **5.** = I 19; R. VII 30; Ga. 64. cf. IX p. 136. **6.** = I 21d; R. VII 34; Ga. 62. cf. X p. 444. ***7.** = I 15; R. VII 38; Ga. 61. cf. X p. 451. **8.** = I 12; R. VII 39; Ga. 56. cf. X p. 645. **9.** = Ga. 54a. cf. I 14; R. VII 40ab, 41ab. ***10.** = I 24; R. VII 48; Ga. 72. cf. IX p. 69. **11.** = I 17; R. VII 59; Ga. 66. cf. X p. 52. **12.** = I 1; R. V Bab; Ga. 16. **13.** = I 13c; R. VI 2; Mon. XI tab. 3 n. 2, 3.; Ga. 21. **14.** = I 2; R. VA; Ga. 2. **15.** 'argentum probum' ait Liv. 32, 2, 1. cf. Bergk op. phil. I p. 189. = I 16; R. VII 72, op. IV 282; Ga. 59.

16. Tiano
17. L. Pulio L. f. C. Modio Cn. f.
18. Se. Pos. P. Bab. ꞁ̶ *i. a. 440—500*

II. Tituli in vasculis, poculis, sigillis antiquissimis.

saec. V

19. Iove Sat. deivos qoi med mitat, nei ted endo cosmis virco sied, asted, noisi Ope Toitesiai pakari vois. Duenos med feced en manom, einom dze noine med ma*no* statod.

16. = I 21c; R. VII 76; Ga. 60. cf. X p. 471. ***17.** = I 5a; R. VD; Ga. 75a. **18.** = I 5b; R. VIW; Ga. 75b. n. 17, 18 asses librales Luceriae flati. cf. IX p. 74. **19.** Vasculum figlinum anno 1880 Romae ad Quirinalem repertum, nunc Romae apud Henricum Dressel. litterae ad sinistram continuo scriptae, cola tria intervallis disiuncta sunt. = H. Dressel, Ann. 1880 p. 158 sqq. tab. L. H. Jordan, Bull. 1881 p. 84; idem, Hermes XVI 1881 p. 225 sqq.; idem, vindiciae sermonis Latini antiquissimi, Regimonti 1882. Fr. Buecheler, Rhein. Mus. XXXVI 1881 p. 235 sqq. H. Osthoff, Rhein. Mus. l. l. p. 481 sqq. M. Bréal, comptes-rendus des séances de l'Académie des inscriptions et belles-lettres Paris 1882, IV série, tom. X p. 23 sqq.; idem, revue archéol. VII 1882 p. 82 sqq. C. Pauli, altitalische Studien I Hannover 1883 p. 1 sqq. Th. Bergk, kleine philol. Schriften I Halle 1884 p. 664 sqq. E. Baehrens, neue Jahrb. 129, 1885 p. 833 sqq. Comparetti, l' iscrizione de Vaso Dressel. Museo Italiano I Firenze 1885. de tituli litteris et dialecto non Latina cf. Jord. Hermes XVI. Pauli l. l. p. 49 sqq.; K. Sittl, die localen Verschiedenheiten der lat. Sprache

---

18 L. Se[xti]o P. Bab *Garruccius* Se. Pos. P. Bab ꞁ̶ *Minervinius (saggio di osserv. numism. p. 105) et Mommsenus litteram* ꞁ̶ *initialem Luceriae oppidi esse arbitratus.* Se(rgius) Pos(tumius) P. Bab(idius) L(uceria) *Minervinius.* Bab(ius) *Momms.* Se(rvio) *alii.* 19 iouesatdeivosqoimedmitat *post litteram quartam lineola ad perpendiculum, littera sexta* a *ex* e *correcta est* qoi med mitat: qui me mittat *Dresselius (Buechelerus, Osthoffius, Iordanus)* cui me mittat *Brealius* mittat *optativus est Dresselio, futurum Buechelero, potentialis (quisquis mittat) Iordano.* iove sat deivos: Iovi Sat(urno) deis *Dresselius (Buech.) lineolam post litteram quartam distinguendi initium a figulo factum esse suspicatus.* iovei *Iordanus* Iove^{m} Sat(urno^{m}) deos *Osthoff* ioveis at deivos: Iuppiter aut deus! *Breal.* neitedendocosmisuircosied nei ted endo cosmis virco sied: ne te intus comes virgo sit *Dresselius (Buech.)* ne in te comis virgo sit *Iord.* neited endo cosmis vir cosied: nitat *i. e. nitatur (curet)* intus comis vir consit *Osthoff.* nei ted endo, cosmisu irco, sied: ne te endo, commissi ergo, sit *Breal.* astednoisiopetoitesiaipakariuois: asted noisi ope toitesiai pakari vois: adstet, nisi Opi Tutesiae pacari uis *Dress. (Buech. Osth.)* ast nisi *e. q. s. Iord.* ast ted nois, io peto, ites iai pakari vois: ast te nobis, eo penso, λιταῖϲ iis, pacari velis *Breal.* duenosmedfecedenmanom *littera duodecima* c *ex* k *correcta videtur esse* duenos med feced: Duenus me fecit *Dress. (Buech. Iord. Breal)* en manom: propter mortuum *Dress. (Buech.)* ad manium sacrum *Iord.* in bonum *Breal.* einomdzenoinemedmaaostatod *littera septima* z *a figulo*

20. Aecetiai pocolom
21. Aisclapi po*co*lom
22. Belolai pocolom
23. Coira pocolo
24. Fortunai pocolo
24ª. Iuno*ne*s pocolom
25. Keri pocolo
26. Lavernai pocolom
27. Menervai pocolom
28. Saeturni pocolom
29. Salutes pocolom
30. Veneres pocolom
31. Volcani pocolom

32. L. Canoleios L. f. fecit Calenos
33. Retus Gabinio C. s. Calebus fec. te

etc. Erlangen 1882 p. 34 sq.; de metro saturnio cf. Buecheler, Osthoff, Pauli. **20** sqq. Vascula figlina nigri coloris ex sepulcris Etruriae inferioris plerumque picturis ornata. ***20.** Patera Volcis reperta, nunc in museo Britannico = I 43; R. XBb, op. IV p. 281 sqq.; Ga. 475. ***21.** = Eph. I 5; R. op. IV 564; Ga. 476. ***22.** Nunc in museo Parisino = I 44; R. XI G, op. IV 282, 567; Ga. 477; Iordan, index lect. aest. Regimont. 1885 p. 14 sqq. ***23.** Hortae (Orte) rep. = I 45; R. op. IV 566, enarr. p. 14; Eph. I 6; Ga. 478. ***24.** Nunc Romae in aedibus privatis = IX 258. **24ª.** = ann. 1884 (Iordan). **25.** Nunc Romae in museo Gregoriano. = I 46; R. X D d, op. IV 281; Ga. 479. ***26.** Hortae rep., nunc Romae in museo Gregoriano = I 47; R. X E e, op. IV 281; Ga. 480. ***27.** In agro Tarquiniensi rep., nunc Tarquiniis in museo publico. = C. I. It. append. 812; Ga. add. 1881 n. 2403. **28.** Oenochoe ansata, olim Romae in museo Campanae = I 48; R. X Aa, op. IV 270 sqq.; Ga. 481. ***29.** Hortae rep., nunc Romae in museo Gregoriano. = I 49; R. X Ff, op. IV 281; Ga. 482. ***30.** Cf. adn. ad n. 27 = C. I. It. append. n. 812; Ga. add. 1881. n. 2404. ***31.** Patera Tarquiniis reperta, nunc in museo Berolinensi. = I 50; R. X C c, op. IV 281; C. I. It. append. n. 811; Ga. 483. **32—34.** Nomina figulorum vasculis inscripta. **32.** Tarquiniis rep., nunc in museo Petropolitano. = X 8054, 2; Eph. I 7 a; C. I. It. suppl. I 491ª; Ga. 500. ***33.** Ibidem rep. = X 8054, 7; Eph. I 8ª; C. I. It. suppl. I 491ᵉ; Ga. 503.

---

omissa postea addita est einom dze noine med mano statod: et die nono me mortuo sistito *Dress. (Buech.)* maao *errore figuli pro* mano *scriptum esse ratus.* igitur die noni me mano sistito *Iord.* einom duenoi ne med malo statod: nunc Dueno ne me malo sistito *Breal.* 21 pococolom *in vasculo.*
23 Cotra *vel* Cofra *olim legebatur* Coira *Ga.* 24ª Iunonenes *in poculo* 28 Saeturni *i. e.* *Saveturni (*sskr. savitar*) *Nissen. Pauli. pro* Sateurni *erratum esse censet Iordanus (krit. Beitr. p. 194) aliter H. Schweizer K. Z. IV 1855 p. 65 sq.* 33 C. s.: G(ai) s(ervus) *vel* c(um) s(ervis) *vel* c(um) s(uis) *Mommsenus* fec te *in vasculo* feci(t) te(stam) *Momms.* feci te *Ga. olim.*

34. C. Gabinio . . T. n. Caleno
35. Tr. Loisio
36. Eco C. Antonios
37. Eqo K. Anaios
38. C. Ovio Ouf. fect
39. C. Pomponi Quir. opos
40. Cn. Iunio | C. l. Pobleiios

III. Tituli in cistis et speculis Praenestinis.

saec. V. VI

α) cistae

41. a) Dindia Macolnia fileai dedit
Novios Plautios med Romai fecid
b) Maqolnia

42. Venus Aucena Casenter[*a*] Crisida Aiax Oinumama *T*eses Alixentr[*os*] Ateleta Felena Alsir

34. Calibus rep., nunc Parisiis in museo comitis de Witte. = X 8054, 4; Eph. I 9; C. I. It. suppl. I 491[c]; Ga. 506. de vasculis Calenis cf. X p. 885 sq. **35.** Amphora, nunc Trapani in museo Hernandez. = X 8051, 21. cf. add. p. 999. **36.** Operculum testaceum putealis Romae in Esquilino repertum. = Ga. add. 2340; Ann. 1880 p. 301, tab. R. 2. 3 (Dressel). **37.** Vasculum nigrum Ardeae repertum. = Bull. 1882 p. 72, 97 (Barnabei); X 8336, 1. Comparetti, Museo Ital. I p. 231. **38.** In collo protomae aeneae Medusae, nunc in museo Kircheriano. = I 51; R. I C c; Ga. 486. **39.** In pallio Iovis aenei, nunc in museo Kircheriano. = I 52; R. I B b; Ga. 487. ***40.** = I 1557 p. 564; Ga. 492 **41—47.** arculae caelatae figuris incisis ornatae. ***41.** Cista Ficoroniana, nunc in museo Kircheriano. = I 54 p. 553; R. I A a; Eph. I 17; Ga. 522; Iord. 1. ***42.** Nunc in museo Berolinensi. Casenter[a] ad sinistram scriptum est. = I 1501 add.;

---

37 Ego K(aeso) Anaios *Dresselius.* Eqo *pro* ego *accipi posse negat Momms. sed cf. Praenestina:* Maqolnia 41 b, *Macolnia 41 a, Mgolnia 194.* ἥκω Καλιαῖος *Comparetti.* 38 Oveo *Ga.* 39 Quiri *Ritschelius qui lineolam post* r *litteram esse putat* Quir *Garruccius lineolam distinguendi signum illud in titulis graphio scriptis adhibitum esse dicens.* III *De titulorum dialecto cf. Fr. Ritschl Vocalunterdrueckung in der Schrift; Praenestinisches Latein op. IV p. 479 sqq. H. Iordan, krit. Beitraege zur Geschichte der lat. Sprache, Berlin 1879 p. 3 sqq. C. Sittl, die localen Verschiedenheiten der lat. Sprache etc. Erlangen 1882 p. 3 sqq.* 41 a *Titulum versibus saturniis confectum esse O. Keller sibi persuasit (der sat. Vers 1883 p. 57).*
b Maquoulna *sive* Maquolna *legit Ga. titulus in dubium vocatur a Mommseno aliisque. Ga. 521 cf.* Magolni 183, Mgolnia 194. 42 Casenter. *in aere* Teses *Momms.* Aises Αἴσιος *Ga.* Alixenteַ[r] *Iord.* Alixentr[os] *Garruccius extremam huius vocabuli syllabam sub pede cistae latere arbitratus* Aucena *Αὐγέννα, *Αὔγεινα *i. e. aurora (cf.* αὐγή) *Iord.* Felena *Iord.*

43. Iovos Iuno Mercuris Apolo Leiber Victoria Menerva Dia*n*a Mars Fortuna
44. Silanus Doxa Ladumeda Aiax Ilios leces Soresios Acmemeno Istor Lavis ebrios
45. Aciles Simos Oreste[*s*] Tondrus Seci Lucus Creisita [*F*]elena
46. Micos Aciles Victoria Fercles Diesptr Iuno Mircurios Iacor Aiax Veritus
47. [*C*]astor pater Poumilionom

β) specula

48. Taseos Luqorcos Pilonicos Tasei filios
49. Metio acila fasia Ceisia Loucilia fata ret Iunio Setio atos ret
50. Pain*i*scos Marsuas Vibis Pilipus cailavit

R. enarr. p. 98; Mon. VI t. 55, 56; Ga. 529; Iord. 9. ***43.** Nunc Romae apud Martinettium 'Iovos Menerva Diama' ad sinistram scripta sunt. = Eph. I 21; Mon. IX t. 58, 59; C. I. It. suppl. I 474; Ga. 528; Iord. 13. ***44.** Nunc Romae apud Pasinatium. = Ann. 1870 p. 338 (Schoene); Mon. IX t. 22, 23; Eph. I 19; C. I. It. suppl. I 473; Ga. 525; Iord. 11. ***45.** = Eph. I 168[a] tab. n. 9; Ga. 526; Iord. 17. ***46.** Nunc in museo Vaticano. 'Victoria' et 'F' in vocabulo Fercles sinistrorsum scripta sunt. Vel. Long. 77, 12 K VII: mium et commircium — per i antiquis relinquamus, apud quos aeque et Mircurius per i dicebatur, quod mirandarum rerum esset inventor, ut Varro dicit. = Ann. 1861 p. 151 sqq. (Ga.); Mon. VI t. 54; I 1500 p. 553; R. enarr. p. 98 O, op. IV p. 730; Ga. 523; Iord. 3. ***47.** pater Poumilionom ad sinistram scripta sunt. = Eph. I 20; Mon. IX t. 24, 25; C. I. It. suppl. I 472; Ga. 527; Iord. 12. ***48.** = Eph. I 23; Mon. IX t. 7, 2; C. I. It. suppl. I 476; Ga. 540; Iord. 15. ***49.** = Eph. I 168[b]; Ga. 539; C. I. It. append. 926; Iord. 18. ***50.** Nunc in museo Kircheriano. = Ann. 1871 p. 49 (de Witte); Mon. IX t. 29, 2; C. I. It. suppl. I 478; Ga. 538; Iord. 16.

Crisida, *n. 45* Creisita Χρυcίc, Χρυcηίc *Iord.* Oinumama: unimamma *Iahn.* Alsir *nomen mulieris pro* *Αλcιc *Ga.* 43 Iovos *genitivus est Iord.* Diama *Michaelis (Ann. 1873 p. 221) errore pro* Diana *scriptum esse ait Iord.* Diaina *Ga.* 44 Laoumeda *Schoenius,* Ladumeda *aes.* Aiax Oilios *Ga.* Lavis Λαΐc. 45 Oreste, ·elena *in cista.* Tondrus *Τύνδαροc, Τυνδαρεύc. *Helbigius cf. Iord. p. 56.* Seciolucus *Ga.* 46 Micos *i. e.* μικκόc. Vepitus *vel* Veritus *in titulo.* Veritus (*Virtus*) *Ritschelius* Iafor ἀβώρ *Ga.* Iacor Ἴακχοc *Iord. cf. Hermes XVI 1881 p. 251.* 47 astor *in aere.* 48 Taseio[s] filios *Ga.* Taseos, Θάcιοc *Iord.* 49 Metio Προμηθεύc *Ga Mettios et* Μητίων *contulit Iord.*· acila: ancilla *Ga.* Fasia Asia, *Promethei uxor intellegitur a Ga.* fata, atos ἄττα *i. e. sacerdos Ga. mater et pater videntur esse Iordano.* ret: R(a)et(a), R(a)et(us) *Ga* d'det: deded *Iord. cf. Hermes XVI 251.* Setio *vel* Seiio? *Iord.* 50 Painsscos *in titulo ut videtur.* Πανίcκοc. *cf. Iord. p. 27.*

51. Cu*p*ido Venos Vitoria Rit
52. Iuno Iovei Hercele
53. Venos Diovem Prosepnais
54. Castor Amucos Polouces
55. Poloces Losna Amuces
56. Oinomavos Ario Melerpanta
57. Telis Aiax Alcumena
58. Victoria Alixentros
59. Mirqurios Alixentrom

IV. Tituli e sepulcro Furiorum Tusculano.

saec. V

60. C. Turpleio C. f.
61. P. Fou. C. f.
62. Q. Fourio A. f.
63. A. Fou ¦ P. f.
64. C. Four.

Specula **51, 52, 56, 59** ubi reperta sint non constat. **51.** Nunc Romae in museo Campanae. = I 58; R. XI N, enarr. p. 16; Ga. 534; Iord. 5. ***52.** Nunc in museo Kircheriano. Hercele ad sinistram scriptum est. = I 56; R. I G; Ga. 532; Iord. 3. **53.** Cosae (Orbetello) repertum, nunc in museo Parisino. = Ann. 1858 p. 583 (Brunn); Mon. VI t. 24, 1; I 57 p. 554; R. XI M, op. IV p. 486, 506 sq.; Ga. 533; Iord. 4. ***54.** Varro l. l. V 73: in Latinis litteris veteribus — ut Πολυδεύκης Polluces, non ut nunc Pollux. = Eph. I 18; Mon. IX t. 7, 3; C. I. It. I 475; Ga. 530; Iord. 10. ***55.** Nunc in museo Kircheriano. = I 55 p. 554; R. IE; Ga. 529; Iord. 2. ***56.** = I 60; R. XI O, enarr. p. 102; Ga. 537; Iord. 7. ***57.** Varro r. r. III 9, 19: antiqui — Thetim Thelim dicebant. = Ann. 1870 p. 351 (Schoene), Mon. IX t. 24, 25; Eph. I 22; C. I. It. suppl. I 477; Ga. 531; Iord. 14. ***58.** = C. I. It. append. 925; Ga. 535. ***59.** Nunc in museo Berolinensi. = I 59; R. I F; Ga. 536; Iord. 6. **IV** Tituli **60, 61, 63,** in arcis legebantur quae anno 1665 Tusculi in sepulcro repertae sunt; **62. 64, 67** aut incisi aut minio picti vel in integris arcis erant vel in fragmentis. cf. Ritschelii disputationem de sepulcro Furiorum Tusculano op. IV p. 257 sqq.

***60.** Titulus bis legitur. = I 65 a b; R. XLIX A a. **61.** In operculo et in arca. = I 66 a b; R. XLIX A c. **62.** = I 67; R. XLIX A b. **63.** In arcae fronte et latere. = I 68; R. XLIX A d. **64—67.** = I 69—72; R. XLIX A e—h.

---

51 Cudido *in aere; errorem fabrilem esse ut* Vitoria *censet Iord.* Vitoriam *defendit Momms.* Rit(us) *Momms.* rit *vel* ris *i. e.* Paris *Ga.* 53 Prosepnais *Brunnius primus; antea* Prosepnai. 56 Melerpanta Βελλεροφόντης *Ritschelius (Iord. p. 46 sqq.).* IV *De Falconerii et Kircheri aliorumque editionibus et fide cf. Ritschel. l. l.* 60 Q. Turpleio C. f. *alterum titulum legendum proposuit Ritschelius.*

65. C. Four|i M. f.
66. Fourio | M. f. C. *n.*
67. Cn. Fourio

V. Tituli votivi Pisaurenses.

68. Apolen|ei
69. Cesula | Atilia | donu | dat Diane
70. Feronia | Sta. Tetio | dede
71. Fide
72. Iuno. Lo|ucina.
73. Iunone
74. Iunone Re. | matrona | Pisaurese | dono dedrot
75. Lebro
76. Dei. Mari|ca
77. Mat. M|atut.
78. Matre | Matuta | dono dedro | matrona | M'. Curia | Pola Livia | deda
79. Deiv. Nov|e. sede | . . . . | T. Popaio Po|p. f.
80. . . . . Nome[*lia*] | dede
81. Salute
82. M. Pleturi P. f. S. n.

Tituli in cippis anno 1738 prope Pisaurum in luco repertis leguntur; tit. **75** in cono est incisus. ***68.** = I 167; R. XLIII G; C. I. It. 77 c; Ga. 848. ***69.** = I 168; R. XLIV I; C. I. It. 77^b; Ga. 849. **70.** Varro l. l. V 74: Feronia, Minerva, Novensides (cf. n. 79) a Sabinis. = I 169; R. XLIII B; C. I. It. 75; Ga. 850. **71.** = I 170; R. XLIV M; C. I. It. 77 e; Ga. 851. ***72.** = I 171; R. XLIII H; C. I. It. 77^a; Ga. 852. **73.** = I 172; R. XLIII F; C. I. It. 75^b; Ga. 853. **74.** = I 173; R. XLIII C, op. IV p. 409; C. I. It. 76; Ga. 854. ***75.** = I 174; R. XLIII D; C. I. It. 77^d; Ga. 855. **76.** = I 175; R. XLIV L; C. I. It. 77^g; Ga. 856. **77.** = I 176; R. XLIV O; C. I. It. 76^b; Ga. 857. ***78.** = I 177; R. XLIII A; C. I. It. 77; Ga. 858. **79.** Mar. Victor. 26, 1 K VI: Novensiles sive per l sive per d scribendum. communionem enim habuit l littera cum d apud antiquos, ut dinguam et linguam et dacrimis et lacrimis et Kapitodium et Kapitolium et sella a sede et olere ab odore: est et communio cum Graecis, nos lacrimae, illi δάκρυα, olere ὀδωδέναι, meditari μελετᾶν. novensiles autem, quos Graeci συνέννεα, post novendii a considendo, id est eadem sede praediti. Arnob. III 38: Novensiles Piso deos esse credit novem in Sabinis apud Trebiam constitutos. hoc Granius Musas putat consensum accommodans Aelio. = I 178; R. XLIV K; C. I. It. 77^h; Ga. 859. **80.** Fragmentum cippi; 'lia' in lapide evanuit. = I 180; R. XLIII E; C. I. It. 77^i; Ga. 861. **81.** = I 179; R. XLIV N; C. I. It. 77 f; Ga. 860. **82.** = I 1429;

---

66 M. f. C. f. *in apographo.* 78 *saturnios duos leges.* 79 divae novensidi *Iord.* 82 M. Pleturi Pe. sn *in lapide ut videtur. scripsi* P. f. S. n.

VI. Tituli dedicatorii Marsici.

saec. V. VI

83. Caso Cantovio|s Aprufclano cei|p. apurfinem E|salicom enur-| bid Casontonio | socieque do*no*|m atoierbactia | pro l[*egio*]-nibus Martses

84. Vecos Supn[*as*] Victorie Seinq. | dono dedet | lubs mereto. | queistores | Sa. Magio St. f. Pac. Anaiedio St. [*f.*]

85. V. Aiediu[*s*] | Vesune | Erinie et | Erine | patre | dono me-[*rito*] | libs

86. V. Vettius Sa. f. | Valetudne | d. d. l. m

87. Aninus | vecus | Valetudne | donum | dant

VII. Elogia Scipionum.

88. α) [*L. Corneli*]o Cn. f. Scipio *cos. 456. censor 464*
β) Cornelius Lucius Scipio Barbatus

R. XLIV P; Ga. 862. ***83.** Tabula aenea alta m. 0,11 lata, m. 0,12 anno 1877 in lacu Fucino reperta, nunc Romae apud Alexandrum Torloniam principem adservata. litterae scriptae sunt βουστροφηδόν, l. 4 a sinistra oritur. Paul. Diac. 26, 5: apor apud. = Notizie degli scavi di antichità 1877 p. 328 sq. tab. XIII (Gamurrinius); Fr. Buecheler, Rhein. Mus. XXXIII 1878 p. 489 sq.; H. Iordan, Hermes XV 1880 p. 5 sqq.; idem, deutsche Litteraturzeitung 1883 n. 10 p. 234; C. I. It. app. 940; Garruccius add. 1881 n. 2418; C. Pauli, altitalische Studien 1883 p. 70. cf. IX p. 349. ***84.** Lapis Transaquis (Trasacco) rep., nunc Luci in vinea Placidi. = I 183, add. p. 555, IX 3849; R. XCVIII D. Momms., unterital. Dialecte p. 346; Ga. Bull. 1861 p. 46; syll. 840. **85.** Lapis in Marsis repertus, nunc deperditus. = I 182, IX 3808; R. III D; Momms. unterital. Dialecte p. 345 tab. XV; Ga. 838. **86.** Cippus quadratus = IX 3812. **87.** = IX 3813. **88.** Sarcophagus ex lapide Albano (peperino), anno 1780 in sepulcro Scipionum (cf. Cic. Tusc. I 7, 13; pro Arch. 9, 22; de legg. II 2, 27. Liv. 38, 56, 4. Plin. hist. nat. 33, 7, 122) extra portam Capenam prope viam Appiam repertus, nunc in museo Vaticano. titulus α in sarcophagi margine superiore rubro colore pictus, non incisus, β, in antica incisus est. versus continuo scripti sunt, saturnii lineolis transversis (2, 3, 4) distinguuntur. 1 Lucius cf. R. op. IV

---

83 3 ceip(os): imperator *Buecheler* ceip(om): terminum (?) *Iord.* 4 Esalico: Issalicum *Buecheler;* Issalicorum *Iord.* menurbid: scitu *Buech.* Esalicom enurbid *proposui litt. Centralbl. 1882 n. 45 p. 1519.* 6 doivom *in aere;* donom *legit Gamurrinus; divorum interpretatur Buech., divum (sacrum) Iord.* 7 atoierpattia *Gamurrini, Buecheler qui* Φερρεφάττης *nomen subesse putat* atoierdattia *Iord.* atoierbactia *Ga. in aere mutilato vestigium litterae p vel d vel b reperiri posse Dresselius ad Iordanum. cf. dt. Litteraturztg. l. l.* 8 Martses *litterae* r *vestigium tantum cernitur.*
84 1 Supnas *i. e.* Supinas *Ga.* 2 Seinq. *in lapide. fortasse* Semo(ni). 7 ST: St [*f*]: *Ga.*; S[*p*]. (*f*): *alii.* 85 *littera* s *ubique corrupta est* 1 A*(t)*-iediu(*s*) *Momms.* 6 miiil. i *lapis ut videtur;* meri *corr. Momms.* donom fert *Ga.* 88 β *Linea prima et duodecim fere litterae lineae alterius erasae*

Gnaivod patre | prognatus, fortis vir sapiensque —
quoius forma virtutei parisuma | fuit, —
consol censor aidilis quei fuit apud vos, —
Taurasia Cisauna | Samnio cepit —
subigit omne Loucanam opsidesque abdoucit

89. α) [*L.*] Cornelio L. f. Scipio | [*a*]idiles cosol cesor.

cos. 495. censor 496

β) Honc oino ploirume cosentiont R[*omai*]
duonoro optumo fuise viro (*viroro*)
Luciom Scipione. filios Barbati

p. 262 sqq. 5 Taurasia cf. IX p. 125 (Liv. 40, 38); = I n. 29, 30, VI n. 1284, 1285; R. XXXVII A B; Fr. Buecheler, anthologiae epigraphicae lat. specimen III Bonnae 1876 n. 5; Ga. n. 880. 89α. Sarcophagi fragmentum ex lapide Albano anno 1781 in sepulcro Scipionum repertum, hodie in museo Vaticano. litterae rubro colore pictae, non incisae sunt. β. Tabula ex lapide Albano, sarcophagi antica, dextero latere fracta, anno 1614 reperta, hodie in aditu bibliothecae Barberinianae adservata. 1 cf. Liv. 29, 11, 6 et 29, 14, 8. 2 cf. Atilii Calatini carmen sepulcrale: Cic. de fin. II

---

sunt, quo aut antiquior inscriptio deleta (Momms. Ritschel.) aut mendum lapidarii (Corssen.) aut initium carminis quod non placuerit exsculptum (Garrucci.) significatur. litterarum vestigia in linea prima Garruccius aliique indagaverunt. carmen β *recentius esse quam* α *et n. 89 docuit Ritschelius, die aeltesten Scipioneninschriften op. IV p. 212 sqq. cui adsensus est Mommsenus in C. I. L. eam sententiam Corssenus refellere frustra studuit (Ueber Aussprache etc.* II^2 *p. 93). de metro saturnio cf. G. Hermann, elementa doctrinae metr. Lipsiae 1816 p. 606 sqq. epitome doctr. metr. Lips. 1844 p. 219 sqq. Duentzer et Lersch, de versu quem vocant saturnio Bonnae 1838. C. O. Mueller, Sexti Pompei Festi de verborum significatione quae supersunt Lips. 1839 p. 396 sq. W. Corssen, origines poesis Romanae Berol. 1846. p. 192 sq. Fr. Ritschl, titulus Mummianus Bonnae 1852 op. IV p. 82 sq. poesis saturniae specilegium I Bonnae 1854 op. IV p. 297 sqq. R. Westphal, ueber die Form der aeltesten lat. Poesie Tuebingen 1853. O. Ribbeck, Jahrbuecher f. class. Philologie 1858 p. 199 sqq. I. A. Pfau, de numero saturnio commentatio Quedlinburgi 1864. A. Spengel, die Gesetze des saturn. Versmasses Philologus 23, 1866 p. 81, 113 sqq. C. Bartsch, der sat. Vers u. die altdeutsche Langzeile Leipz. 1867. Theod. Korsch, de versu saturnio Mosquae 1869. H. Duentzer, Philologus 28, 1869 p. 230 sqq. 30, 1870 p. 444 sqq. Ludovicus Havet, de saturnio Latinorum versu Parisiis 1880. O. Keller, der sat. Vers als rhythmisch erwiesen Leipzig 1883. R. Thurneysen, der Saturnier, Halle 1885. L. Mueller, der sat. Vers u. seine Denkmaeler Leipzig 1885 p. 102.* 3 *vs. alii aliter numeraverunt.* 5 Samnio *accusativus est Ritschelio, ablativus Viscontio, Lachmanno, Momms., Wilmannsio, genitivus plur. aliis, fortasse urbis nomen esse Buechelerus putavit.* 89 α *Litteras initiales L et A cum titulus in Vaticanum illatus sit deletas esse Piranesius testis est.* β 1 R[*omae*] *Sirmondus;* R[*omai*] *Ritschelius* R[*omani*] *Grotefendius* R[*omane*] *Mommsenus* R[*omano*^{m}] *Ga.* 2 optumo fuise viro *lapis, O. Mueller, Buecheler.* viroro^{m} *suppleverunt Grotefend, Ritschel.* 3 filio^{m} *corr. Havetus.*

consol censor aidilis hic fuet a[*pud vos*];
hec cepit Corsica Aleriaque urbe (*pugnandod*)
dedet Tempestatebus aide mereto[*d votam*]

90. Quei apice insigne Dial[*is fl*]aminis gesistei, |
mors perfe[*cit*] tua ut essent omnia | brevia,
honos fama virtusque | gloria atque ingenium,
quibus sei | in longa licu[*i*]set tibe utier vita, |
facile facteis superases gloriam | maiorum.
quare lubens te ingremiu | Scipio recip[*i*]t
terra, Publi, | prognatum Publio, Corneli

91. L. Cornelius Cn. f. Cn. n. Scipio
Magna sapientia | multasque virtutes
aetate quom parva | posidet hoc saxsum.
quoiei vita defecit, non | honos honore.
is hic situs quei nunquam | victus est virtutei.
annos gnatus XX is | l[*oc*]eis m[*an*]datus:
ne quairatis honore | quei minus sit mand[*at*]u[*s*]

35, 116; Cat. M. 17, 61. 5 de Aleria cf. X p. 839. 6 cf. Ov. fast. VI 193. = I 31, 32, VI 1286, 1287. R. XXXVIII DE. Buecheler, anth. III n. 4; Ga. 865. **90.** Antica sarcophagi ex lapide Albano c. a. 1780 reperta, hodie in museo Vaticano. P. Cornelium P. f. Scipionem Africani maioris filium, minoris patrem adoptivum esse (Cic. Cato M. 11, 35; de off. I 33, 121. Brut. 19, 77) qui a. 574 ab auguribus in locum Sp. Postumii Albini cooptatus est (Liv. 40, 42) filiumque naturalem Paulli consulis ante a. 586 (Liv. 44, 44) adoptavit, Viscontius et Mommsenus probare studuerunt. 1 cf. Preller roem. Mythologie I³ p. 201 sq. = I 33, VI 1288; R. XXXIX F. suppl. III, op. IV p. 537 sqq.; Buecheler anth. III n. 6; Ga. 881. **91.** Tabula sarcophagi ex lapide Albano, ante a. 1781 in sepulcro Scipionum rep., hodie in museo Vaticano. L. Cornelium Cn. f. Cn. n. Scipionem nepotem Calvi consulis anni 532 (Liv. 21, 32), filium Hispalli qui in consulatu 578 mortuus est (Liv. 41, 20), fratrem minorem Hispani praetoris esse coniecerunt Viscontius, Mommsenus, Ritschelius. 3 quom: cf. n. 295 (leg. agr.) l. 21 oina quom agro; saxsom: cf. R. op. IV p. 765. 4 duplici notione vocabuli honos sicut infra vocabulo mandatus carminis auctor lusit. 6 loceis i. e. sepulcro. = I 34, VI 1289; R. XLI Kab, op. IV p. 734; Buecheler, anth. III n. 7; Ga. 882.

---

89 5 pugnandod *add. Ritschel.* clasid *Buecheler.* 90 *Verba continuo in lapide scripta, versus saturnii interstitiis disiuncti sunt. vs. 2 aliquando carminis principium fuisse, cui postea vs. 1 litteris minoribus praescriptus sit Buechelerus suspicatur.* insigne *neutrum est Buechelero, masculinum aliis.* 4 utier tibe *Fleckeisen.* 6 recepit *G. Hermann. versus saturnii 1. 2. 4. 5 vario modo numerantur.* 91 4 honore *accusativum interpretati sunt Lachmann., Ritschel., Buecheler., dativum alii.* 6 l . . eis *in lapide.* l[oc]eis

92. 1 L. Corneli L. f. P. [*n.*] | Scipio quaist. | tr. mil. annos | gnatus XXXIII | 5 mortuos. pater | regem Antioco | subegit.

quaestor 587

93. 1 Cn. Cornelius Cn. f. Scipio Hispanus | pr. aid. cur. q. tr. mil. II, X vir sl. iudik. | X vir sacr. fac. |

4 Virtutes generis mieis moribus accumulavi,
progeniem genui, facta patris petiei.
maiorum optenui laudem, ut sibei me esse creatum
laetentur; stirpem nobilitavit honor.

VIII. Leges de lucis sacris.

saec. VI

94. 1 In hoce loucarid stircus | ne [*qu*]is fundatid neve cadaver | proiecitad neve parentatid. | sei quis arvorsu hac faxit, [*ceiv*]ium | 5 quis volet pro ioudicatod n *L* manum iniect[*i*]o estod. seive | mag[*i*]steratus volet, moltare | [*li*]cetod.

92. Tabula sarcophagi ex topho (tufa), saec. XVII publicata, a. 1780 denuo reperta, nunc in museo Vaticano. L. Cornelius L. f. P. n. quaestor fuit a. 587 (Liv. 45, 44). 6 Antioco: cf. R. op. IV p. 166, 232 = I 35, VI 1290; R. XL G, op. IV p. 538; Ga. 883. **93.** Tabulae tres ex lapide Albano a. 1782 repertae, numeris signatae, ut quomodo sarcophagi antica coniungenda sit significetur; prima nunc amissa est, reliquae in museo Vaticano. Cn. Cornelius Scipio Hispanus, Hispalli filius, praetor fuit a. 615. = I 38, VI 1293; R. XLII L; Ga. 886. **94.** Lapis Luceriae (Lucera) ante a. 1861 repertus, nunc ibidem in fundamentis domus cuiusdam sepultus. 1 loucarid: luco = d'Ameli, storia della città di Lucera, 1861 p. 119 qui titulum a Fr. del Buono accepit. Eph. II p. 205 n. 298 (Momms.); C. G. Brunsius, Zeitschrift f. Rechtsgesch. XII p. 127. fontes iuris Romani antiqui Tubingae 1879[4] p. 44; IX 782. cf. ibid. p. 667. tit. simil. VI 3823.

Momms. Diteist *vel* Deitist *Ritschel.* leto est *Lachmann.* [div]eis *Buech.* larveis, laudi est, terreis *alii;* mandatus *Viscontius.* honore quei *i. e.* honorem qui *Viscontius Momms.*, honori cur *Lachmannus Ritschel.* 93 2 St *Ga.* SL *ceteri.* 5 progeniemi genui *lapis.* progenie mi genui *Momms. Lachmanni adnotatione ad Lucr. p. 129 sq. usus* progeniem genui *Ritschel. lineolam illam non litteram sed lapicidae errorem esse ratus op. IV p. 539.*

94 *Num titulus a Francisco de Buono recte descriptus et a Ioh. Bapt. d'Ameli in singulis accurate publicatus sit cum nemo alius lapidem recensuerit, in dubio relinquitur.* 2 fundatid: cf. *Corssen. in Eph. II p. 206 adnot. 3;* Danielsson in Pauli, altit. Stud. 4, 153 sq. *legendum videtur* funditod, parentitod (parentire) proiecitod 4 in ium *Momms. olim.* 5 NI *in lapide.* nL *numum* L *milia: Momms.* nCIↃ *Brunsius.* 6 manum, *accusativus est Mommseno; gen. plur. aliis.* iniecto *in lapide.*

95. Honce loucom | nequ[*i*]s violatod | neque exvehito neque | exferto quod louci | siet, neque cedito | nesei quo die res deina | anua fiet. eod die | quod rei dinai causa | [*f*]iat, sine dolo cedre | [*l*]icetod. seiquis || violasit, Iove bovid | piaclum datod; | seiquis scies | violasit dolo malo | Iovei bovid piaclum | datod et a. CCC | moltai suntod; | eius piacl[i] | moltaique dicator[*ei*] | exactio est[*od*].

IX. Decretum L. Aemilii Pauli imperatoris.

a. u. c. 565

96. L. Aimilius L. f. inpeirator decreivit | utei quei Hastensium servei | in turri Lascutana habitarent | leiberei essent. agrum oppidumqu[*e*] | quod ea tempestate posedisent | item possidere habereque | iousit, dum poplus senatusque | Romanus vellet. act. incastreis | a. d. XII k. Febr.

X. Epistula consulum ad Teuranos de Bacchanalibus (senatusconsultum de Bacchanalibus).

a. u. c. 568

97. [*Q*] Marcius L. f., S. Postumius L. f. cos. senatum consoluerunt n. Octob. apud aedem | Duelonai. sc. arf. M. Claudi M. f., L. Valeri P. f., Q. Minuci C. f.

95. Lapis 0,57 m. a., 0,54 m. l., 0,24 m. cr. ab utroque latere inscriptus, anno 1876 prope Spoletium (S. Quirico) repertus, nunc in pinacotheca publica Spoletina. 5. 9 cedito, cedre: caedito, caedere ad Umbrorum dialectum rettulit Buech. 6. 8 deina, dinai: deivina, divinai cf. cis pro civis VII 972, contio i. e. coventio. 16 a: asses. = E. Bormann, miscellanea Capitolina. Romae 1879 p. 6. Bruns, fontes iur. Rom. a. p. 44 sq.; Buecheler, Rhein. Mus. 35, 1880 p. 627 sqq. **96.** Tabula aenea a. 1866 in montibus 'la sierra de Ronda inter Iimena et Alcala de los Gazules' in Baetica reperta, nunc Parisiis in museo publico (Louvre). de rebus ab L. Aemilio Paulo in Hispania gestis cf. Liv. 36, 2; 37, 57. Plut. Aemil. 4. Paul. Diac. 362, 6: tempestatem pro tempore frequenter dixerunt antiqui id. 110, 20 = Comptes rendus 1867 p. 267 sqq. (Rennier); rev. archéol. 1867 p. 227; E. Huebner, Hermes III p. 243 sqq. Momms. ibid. p. 261 sqq. H. Iordan ibid. p. 458; II 5041. **97.** Tabula aenea a. m. 0,27, l. m. 0,28 anno 1640 in Calabriae vico

---

95 2 nequs *in lapide*; nequ[i]s *corr. alii.* 11 Iovei *Brunsius.* Iove *in lapide.* 96 1 *vocabuli* inpeirator ei *diphthongum errorem fabrilem esse Ritschel. (neue plaut. Exc. p. 16), aliam atque parare radicem subesse Momms. (Staatsrecht I² 22), scribendi analogiam falsam quandam, Iordan (Beitr. p. 28) putaverunt.* decreivit *cf. Ritschel. op. II 776, neue plaut. Exc. p. 16 sq. Corssen II² 291.*

De Bacanalibus quei foideratei | esent, ita exdeicendum 3
censuere:
Nei quis eorum *B*acanal habuise velet; sei ques | esent, 4
quei sibei deicerent necesus ese Bacanal habere, eeis utei ad
pr. urbanum | Romam venirent deque eeis rebus, ubei eorum 5
v*er*[*b*]a audita esent, utei senatus | noster decerneret, dum 6
ne minus senatorbus C adesent [*quom e*]a res cosoleretur. |
Bacas vir nequis adiese velet ceivis Romanus neve nominus 7
Latini neve socium | quisquam, nisei pr. urbanum adiesent 8
isque [*d*]e senatuos sententiad, dum ne | minus senatoribus 9
C adesent quom ea res cosoleretur, iousis*e*t. ce[*n*]suere:
Sacerdos ne quis vir eset. magister neque vir neque mulier 10
quisquam eset; neve pecuniam quisquam eorum comoine[*m*
h]abuise ve[*l*]et; neve magistratum | neve promagistratu*d* 12
neque virum [*neque mul*]ierem quiquam fecise velet. | neve 13
posthac inter sed conioura[*se nev*]e comvovise neve conspon-
dise | neve conpromesise velet, neve quisquam fidem inter 14
sed dedise velet; | sacra in *o*quoltod ne quisquam fecise 15
velet, neve in poplicod neve in | preivatod neve exstrad 16
urbem sacra quisquam fecise velet, nisei | pr. urbanum ad- 17
ieset, isque de senatuos sententiad, dum ne minus | senato- 18
ribus C adesent, quom ea res cosoleretur, iousis*e*t. cen-
suere:
Homines plous V oinvorsei virei atque mulieres sacra ne 19
quisquam | fecise velet, neve inter ibei virei plous duobus 20
mulieribus plous tribus | arfuise velent, nisei de pr. urbani 21
senatuosque sententiad, utei suprad | scriptum est. 22

Tiriolo reperta, nunc in museo publico Vindobonensi. de senatusconsulto de Bacchanalibus a. 568 facto cf. Liv. 39, 8—18. titulum non ipsum SC. sed epistolam consulum ad magistratus Teuranos in agro Teurano insculptam esse e vs. 22—30 elucet. 4 necesus: Corssen, krit. Nachtr. p. 272. M. Bréal, mém. de la soc. de ling. de Paris I p. 280 sq. 13 sed: Fr. Ritschl, neue plaut. Excurse I, auslautendes d im alten Latein Lpz. 1869; G. Curtius, Studien VI 1873 p. 417 sqq.; Max Mueller, Jahrb. f. class. Philologie 1876 p. 689 sqq. = I 196, X 104; R. XVIII; Ga. 879; Bruns l. l. p. 145.

---

97 3 'sacanal' 5 'utr a'. 6 'adie. sent': *cf.* 14 'conprome · sise'; 26 'inceider · etis'. 9 'iousisent': *idem legitur vs.* 18 *quam quidem formam defendit W. Weissbrodt spec. gramm. Coblenz 1869 p. 16.* 12 'promagistratuo'. 15 'dquoltod'.

Haice utei in coventionid exdeicatis ne minus trinum |
23 noundinum, senatuosque sententiam utei scientes esetis, eorum |
24 sententia ita fuit: sei ques esent, quei arvorsum ead fecisent,
25 quam suprad | scriptum est, eeis rem caputalem faciendam
26 censuere; atque utei | hoce in tabolam ahenam inceideretis,
27 ita senatus aiquom censuit; | uteique eam figier ioubeatis,
28 ubei facilumed gnoscier potisit; atque | utei ea Bacanalia, sei
29 qua sunt, exstrad quam sei quid ibei sacri est, | ita utei suprad scriptum est, in diebus X, quibus vobeis tabelai datai
30 erunt, | faciatis utei dismota sient. In agro Teurano.

XI. Tituli sacri saeculi VI. VII.

98. Albsi patre

99. Apoline | L. Carnius C. f.

100. C. Hinoleio C. l. | Apolone dono ded[*et*]

101. M. Mindios L. fi. | P. Condetios Va. fi. | aidiles vicesma parti | Apolones dederi

102. 1 Apolon[*e*] . . . . . . | . . Metilio . . . . | magistere[*s*] . . . | coraveron[*t*] | 5 C. Anicio L. [*Saufio*] | [*prob*]*averont*

103. Devas | Corniscas | sacrum

104. [*M. Aim*]ilio M. f. C. An[*io . . . f.*] | [*prai*]toris pro po[*plod* | *di*]ti Diove dede[*re*]

***98.** Lamina aenea Albae ad Fucinum reperta, nunc apud Garruccium. = Eph. II 296; VI 3672, IX 4177, cf. ibid. p. 698; C. I. It. append. 918; Ga. 2298. add. ***99.** In Sicilia rep., nunc Panormi in museo publico. = X 7265. ***100.** Cistella e terra cocta in agro Caleno reperta, nunc in museo Neapolitano servata. = X 4632; R. suppl. XVII A, op. IV p. 520; C. I. It. suppl. I 493; Ga. 831. ***101.** Tabella aenea prope Lugnanum reperta, nunc in museo Monacensi. = I 187, VI 29; R. II B. ***102.** Ara ex lapide Albano Praeneste reperta, nunc ibidem in Domo Cecconia (Ga.). = I 73 p. 554; R. suppl. XVI B, op. IV p. 512 sqq.; Ga. 586. **103.** Lapis trans Tiberim repertus. Paul. Diac. p. 64, 7: Corniscarum divarum locus erat trans Tiberim cornicibus dicatus, quod in Iunonis tutela esse putabantur = I 814, VI 96. ***104.** Lamina aenea nunc in museo Berolinensi. = I 188, VI 136;

---

30 *verba* 'in agro Teurano' *ab alia manu adscripta sunt.* 101 *Cum singuli versus in* I *terminentur, hoc* I *potius signum distinguendi arbitrio adhibitum quam litteram esse Garruccius suspicatur.* 102 *Vs. 5 et 6 qui nunc perierant a Cecconio episcopo traduntur; is in fine vs. 5* L $\overset{T}{S}$, *in vs. 6* RIANDO *descripsit. Ritschelius titulum a dextera parte mutilatum esse ratus ita supplevit:* Apolon[*e*(*i*) *Tutelare*(*i*) | *S*] Metilio [*S. f. M. Opio M. f.*] | magistere[(*is*) *faciunt*] | coraveron[*t de conl. s.*] | C. Anicio L. S. [*L. Apela va*]|riando [*praefuit. Garruccius titulum integrum esse ait.* 104 *prae*]toris pro po[*plod*

105. [*D*]iovei Victore | T. *Aebu*[*ti*] M. f. | III vir [*resti*]tuit.
106. Tampiai Diovei
107. Fortunai | Poblicai | sacra
108. 1 Orcevia Numeri | nationu cratia | Fortuna Diovo file*a* | primo cenia | 5 donom dedi
108ª. Fortuna Prim[*i*]g. | L. Dcumius M. f. | don. dedit
109. Hercolei | sacrom | M. Minuci C. f. | dictator vov|it

dict. a. 537

In lapidis latere dextro iuxta vs. 2. ⱶ. I. XXVI

110. A. Bicoleio V. l. Honore | donom dedet mereto
111. Iunone Loucinai | Diovis castud facitud
112. Iunonei | Loucina
113. Iunone | Loucina | Tuscolana | sacra
114. Iunonei Quiritei sacra | C. Falcilius L. f. consol | dedicavit

R. II F; Ga. 545. **105.** Fragmentum lapidis anno 1626 Romae ad Quirinalem repertum. = I 638, VI 438; Ga. 1125. **106.** Columna lapidis Patavini, nunc Patavii. = I 1435; Ga. 2155. **107.** Lamina aenea in agro Beneventano rep., nunc Beneventi apud Vincentium Colle de Vita. = Ga. diss. arch. I p. 97, tab. IX 2, syll. 550; IX 1543. **108.** Lamina aenea Praeneste ut videtur reperta. 'cenia' c sinistrorsum conversa est. = Hermes 1884 p. 453 sqq. (Dessau-Mowat). Iordan, ind. lect. aest. Regim. 1885 p. 1 sqq. **108ª.** Praeneste rep. = I 1133, R. enarr. p. 30; Ga. 585. **109.** Ara ex lapide Albano prope Romam a. 1862 reperta, nunc in museo Capitolino. de M. Minucio cf. Liv. 22, 25; Polyb. III 103. = I 1503 p. 556, VI 284; R. suppl. XV A, op. IV p. 494 sqq.; Ga. 867. ***110.** Lapis Tiburtinus Romae ad portam Collinam antiquam a. 1872/73 rep. = Bull. 1873 p. 90. VI 3692; Ga. add. 1881 n. 2341. ***111.** Fragmentum bipertitum laminae aeneae utrimque inscriptae. altera pars nunc Bononiae in museo Universitatis, altera desideratur. Garruccius in Secchii schedis titulum fragmenti invenit delineatum. = Fabretti, gloss. Italic. p. 802; I 813, VI 357; R. enarr. p. 97, op. IV p. 519, 533, 556, 727 sqq.; Ga. 547. ***112.** Lamina aenea, nunc in museo Neapolitano. = I 189, VI 3694, X 6484; R. II D; Ga. 546. ***113.** Lapis tophaceus pyramidis forma in agro Capuano rep., nunc in museo Neapolitano. = I 1200, X 3807; R. XXXVI D; Ga. 832. **114.** Mensa quadrata prope Beneventum in luco rep.; in latere dextro nominis reliquiae leguntur. = Ga. diss. arch. I p. 96; syll. 839; IX 1547.

---

vicesima par]ti Diove dedr[*ont:* Ga. 105 1. 2 . . . . . o . iovei | . . . t . mefu . . m. f *in lapide.* 108 1 *Utrum post* Numeri *vocabulum* filea *an littera* f *an nihil evanuerit non satis constat.* 3 filea *an* fileia? *Iord.* 108ª i *inscriptum videtur esse litterae* ↙. 109 *Numeros* ⱶ. I. XXVI *Ritschelius ad legiones I et XXVI retulit. Wilmannsius l. l. I n. 24 eos ad laterculam spectare opinatur in quo singula donaria in templo collocata numeris relata fuerint. cf. Ga.* 111 Iunoni Lucinae Iovis (coniugi). caste facito *Momms.* castu facto (castu i. e. . . ieiunio) *Ritschel.*

115. a) C. Placentios Her. f. | Marte sacrom
b) C. Placentius Her. f. | Marte donu dede
116. P. Corn[*elios*] | L. f. coso[*l*] | proba[*vit*] | Mar[*te sacrom*]
cos. a. 518
117. a) M. Claudius M. f. | consol | Hinnad cepit
c. a. 543
b) Martei | [*M.*] Claudius [*M. f.* | *c*]onsol ded[*it*]
c. a. 543
118. . . . misio Mar[*ti*] | M. Terebonio C. l. | donum dat liben[*s*] | meritod
119. a) M. Fourio C. f. tribunos | militare de praidad Maurte dedet
b) M. Fourio C. f. tribunos | [*milita*]re de praidad Fortune dedet
120. Mavortei
121. Pl. Specios | Menervai | donom | port[*at*]
122. Quirino | L. Aimilius L. f. | praitor

XII. Tituli minores varii saec. VI. VII.

123. . . . . omo fameliai donom l.
124. 1 L. Terentio L. f. | C. Aprufenio C. f. | L. Turpilio C. f. | M. Albani L. f. | 5 T. Munatio T. f. | quaistores | aire moltaticod | dederont

***115.** ab Lamina aenea Tibure reperta, nunc in museo Parisino. = I 62; R. II E ab, XCVII B; Ga. 549. ***116.** Ara ut videtur, Romae in hortis Quirinalibus rep. = I 41, VI 475; Ga. 866. ***117** a. Lapis Romae ad Thermas Traianas rep. de Hennae expugnatore cf. Liv. 24, 39. = I 530, VI 1281; R. op. IV 231 sq.; Ga. 869. b. Tabula marmorea Romae ad portam Capenam rep., nunc in museo Neapolitano. = I 531, VI 474; R. LA; Ga. 870. ***118.** Basis nunc Florentiae in museo Mediceo. = I 190, VI 476; R. LD; Ga. 564. **119** ab. Columnae Tusculi prope sepulcrum Furiorum rep. = I 63, 64; R. XLIX B. C; Ga. 570, 571. **120.** Urna quadrata lapidis Tiburtini Romae rep. = I 808, VI 473; Ga. 1414. ***121.** Lamina plumbea, nunc Florentiae in museo Mediceo. = I 191, VI 523; R. II C; Ga. 554. **122.** Basis quadrata anno 1620 in hortis Quirinalibus rep. = I 630, VI 565; Ga. 871. ***123.** Fragmentum vasis testacei, nunc in museo Kircheriano. = I 166, X 6763; R. XH, enarr. p. 101, op. IV p. 290; Ga. 484, tab. 1, 3. ***124.** Tabella aenea Firmi reperta, nunc in museo Parisino. = I 181, IX 535; R. XCVII A, enarr. p. 91; Ga. 561.

---

118 Maisio *Ga.* 119 *Titulos restauratos esse Ritschelius censuit.* 123 [*Dr*]omo fameliai donom u[*rnam dat*] *Ga;* . . . [*Pr*]omo^s fameliai donom v[*oto*^m *dedit*] *Ritschelius;* [*Eros Marci h*]omo fameliai donom l[*ubens dat*] *vel* v[*oto dat*] *Momms.*

125. a) M. Fulvius M. f. | Ser. n. cos. | Aetolia cepit *cos. a. 565*

b) M. Folvius M. f. | Ser. n. Nobilior | cos. Ambracia | cepit *a. 567*

126. A. Septunolena Petr. Maisio dono

127. Cn. Afreius magister donum dat Taniae Detrone Vel. f.

128. Italicei | L. Cornelium Sc*ipione*m honoris caussa

129. M. Claudius M. f. Marcelus | consol iterum *a. 599*

130. Appios consol

131. Aidil[*i*]s | . . . airid | . . [*coir*]av[*it*]

132. . . . . | aid. cur. Ve[*l*]|itern[*i*]s lo[*c*]avit eisde|m aid. pl. pro-b[*avit*]

133. Q. Lainio Q. f. praifectos protrebibos fecit

134. Q. Pomponius Q. f. | L. Tulius Ser. f. | praitores aere | Martio emerut

135. 1 [*consc*]riptes cose[*su*] T. Fa[. . . . *praifecti* | *et p*]raifectura tot[*a fundi hospitium* | *f*]ecere quom Ti C[*laudio* (?). | *i*]n eius fidem om[*nes nos tradimus et*] | 5 covenumis co[*ptamus eum patronum*] | M. Claudio M. f. [. . . . *cos.*] *intra a. 532 et 602*

136. Q. Folvius Q. f. M. [*n.*] | hance aqua[*m*] | indeixsit apu[*t*] | P. Atilium L. f. | pr. urb. *saec. VII*

125 a. Basis Tusculi rep. = I 534; R. XLVIII E = LXIX E; Ga. 874. b. Basis lapidis Albani Romae rep. = Bull. 1869 p. 8 (Rossius); VI 1307; Ga. 875. **126.** Patera aenea, nunc in museo Berolinensi. = I 1491; R. II H; Ga. 555; cf. Septumulenus X 6153. ***127.** Lamina aenea in agro Orvietano rep., nunc in museo Kircheriano. = I 1245; R. IV C; Ga. 556. **128.** Halesae in Sicilia rep. = I 533, X 7459; Ga. 873. ***129.** Lunae rep. = I 539; R. XLVIII F; Ga. 889. ***130.** Fragmentum lapidis Privernatis. = I 40, VI 1280; Ga. 868. ***131.** Lapis Albanus, nunc Lanuvii muro insertus. = I 61; R. XLIX E; Ga. 569. ***132.** Cippus ex lapide Albano in vinea ad circum Maxentii rep. = Bull. 1869 p. 268 (Henzen); Eph. I n. 4 p. 8; VI 1330; C. I. It. suppl. I 490; Ga. 566. ***133.** Vasculum aeneum, nunc in museo Britannico. = Eph. II 299; IX 4204; Ga. 2303; Iord. ind. lect. aest. Regim. 1884 p. 3. ***134.** Corae rep. = I 1148, X 6527; R. LB; Ga. 829. **135.** Fragmenta piscis aenei Fundis rep. = I 532, X 6231; R. IIK. Wilmanns II 2849; Ga. 872. **136.** Lapis calcarius, a. m. 1,

---

125 a *Titulum restauratum esse dixit Mommsenus. cf. Ga. Wilmanns. I 26.* 128 Schiziam *Valtherus.* Scipionem *Momms.* causa *scribendum esse Garruccius censet; titulum spectare ad Cornelium Scipionem a. 561 Siciliae praetorem. Liv. 34, 54. 55; Cic. de or. II 69, 280.* 132 ve | iterns *lapis.* Veliternis *Henzenus. fortasse* vec. iterus, vec(turam) itineris. 135 5 covenu-

XIII. Epitaphia Praenestina.

saec. VI. VII

137. L. Anicio
138. C. Fabrecio
139. P. Herenio
140. M. Macolnio
141. Q. Mutilio
142. A. Roscio
143. A. Boufilio
144. L. Tampio
145. C. Usoro
146. C. Avilios
147. S. Casios
148. C. Orcuios
149. L. Acuti
150. V. Caici
151. C. Dindi
152. M. Fouri
153. V. Anicio V. | f.
154. C. Antonio M'. f.
155. M. Aptronio An. f.
156. C. Camelio L. l.
157. C. Comio Pes. f.
158. C. Coriario L. l.
159. L. Dindio L. f.
160. M. Epoleio C. f.
161. C. Flavio L. f.
162. Sex. Geminio Sex. f.
163. M. Mutilio Q. f.
164. M. Opio M. f.
165. P. Opio Ces. f.
166. Sexto Opio C. f.
167. M. Orcevio M. f.
168. Q. Oveo T. f.
169. L. Ptronio C. l.
170. Pescno L. [*f.*]

l. m. 0,65, cr. m. 0,40 Caiatiae repertus. = Hermes 16, 1881 p. 495 sqq. (Mommsen), X 8236 **XIII** cf. Wilmannsii exempla inscript. lat. I ad n. 153; Garrucci, diss. archeol. I p. 156 sqq.; syll. p. 178; Th. Mommsen, Eph. epigraph. I 1872 ad n. n. 33, 38, 89. **137.** = Eph. I 29; Ga. 592. **138.** = I 106; R. XLV 8; Ga. 665. **139.** = I 111; R. XXXVI 58; Ga. 680. **140.** = Ga. 691. ***141.** = I 121; Ga. 700. **142.** = I 143; Ga. 744. ***143.** = I 86; R. XXXVI 57; Ga. 612. **144.** = Eph. I 113; C. I. It. suppl. I 485 r; Ga. 763. **145.** = I 158; R. XXXVI 60; Ga 787. ***146.** = I 85; Ga. 607. **147.** = I 91; R. XXXVI 61; Ga. 625. **148.** = I 133 p. 555; R. XLVI 37; Ga. 723. ***149.** = Ga. 588. **150.** = Eph. I 38; Ga. 618. **151.** = Eph. 55; Ga. 652. **152.** = Eph. I 68; Ga. 671. **153.** = Ga. 594. **154.** = Eph. I 31; Ga. 599. **155.** = I 81; R. XLVI 26; Ga. 602. ***156.** = I 1501^{a} p. 555; Ga. 622. **157.** = Eph. 50; C. I. It. suppl. I 481^{b}; Ga. 639. **158.** = I 100; R. XLVI 30; Ga. 642. **159.** = Ga. 655. ***160.** = Eph. I 60; C. I. It. suppl. I 482^{l}; Ga. 657. ***161.** = Eph. I 66; Ga. 668. **162.** = Eph. I 70; R. suppl. III tab. IIIH; Ga. 676. ***163.** = I 120; R. XXXVI 59; Ga. 699. **164.** = Eph. I 85; Ga. 709. **165.** = Eph. I 86; Ga. 712. **166.** = I 127; R. XLV 12; Ga. 714. **167.** = Ga. 720. **168.** = I 162 p. 555; Ga. 725. ***169.** = Eph. I 92; C. I. It. suppl. I 479 k; Ga. 729. ***170.** = I 137 p. 555; R. XLVI 38; Ga. 730.

---

mis *errore pro* covenimus *scriptum est.* 139 He *in basi evanuit.* 141 ♀ *Ga.* Q *Momms.* 148 L. Qrcuios *Ritschel.* C. Orcuios *Ga.* 165 Cest *Eph.* Ces. f *Ga.*

171. C. Plautio C. f.
172. L. Selicio Nu. f.
173. C. Tapio Sex. l.
174. L. Anici V. f.
175. C. Aquti C. f.
176. C. Cameli C. f.
177. A. Cepolei M. f.
178. L. Feidenati L. f.
179. Tr. Pupi M. l.
180. M. Tampi C. f.
181. Q. Terebuni M. f.
182. C. Volntili C. l.
183. Q. Magolni L. f. L. n.
184. M. Opio M. f. L. n.
185. Sex. Afilius T. f.
186. M. Caltius M. f.
187. Q. Orcuius Q. l.
188. [N]umtoriai M. Opi Albi
189. M. Oppi M. f. Alb
190. L. Oppi L. f. | Flacus | patr
191. P. Gessius P. f. | Vala
192. Aptronia
193. Aulia
194. Mgolnia
195. Saufeia
196. Anicia M. f.
197. Aracilia C. f.
198. Camelia C. f.
199. Etrilia M'. f.
200. Foratia L. f.
201. Gminia M. f.
202. Patoleia L. f.
203. Poldia C. f.
204. Proqilia C. f.
205. Titoleiai M. f.
206. Tapia Q. Vestori
207. Luscia M. uxor
208. Maio Fabricia

***171.** = I 138; R. XLV 18; Ga. 732. ***172.** = Eph. I 109; C. I. It. suppl. I 4790; Ga. 758. ***173.** = Eph. I 112; R. suppl. III tab. III J, op. IV p. 524; C. I. It. suppl. I 484e; Ga. 768. ***174.** = I 75; R. XLV 2; Ga. 593. **175.** = I 83; Ga. 603. **176.** = Eph. I 39; Ga. 620. **177.** = Eph. I 43; Ga. 627. **178.** = Eph. I 65; C. I. It. suppl. I 479e; Ga. 667. ***179.** = Eph. I 99; Ga. 742. **180.** = Eph. I 114; Ga. 764. **181.** = Eph. I 116; Ga. 770. ***182.** = Eph. I 126; C. I. It. suppl. I 481k; Ga. 785. ***183.** = Eph. I 76; C. I. It. suppl. I 482n; Ga. 692. **184.** = I 125; Ga. 711. ***185.** = Eph. I 26; Ga. 590. **186.** = I 87; Ga. 614. ***187.** = Eph. I 89; Ga. 724. ***188.** = I 122; R. XLV 11; Ga. 702. **189.** = I 129; R. XLVII 50; Ga. 710. **190.** = I 130; R. XLVII 51; Ga. 716. **191.** = I 110; R. XLVI 34; Ga. 677. **192.** = I 82; Ga. 601. ***193.** = Eph. I 36; Ga. 608. ***194.** = I 118; R. XXXVI 53; Ga. 689. **195.** = Eph. 107; R. suppl. III tab. III C; Ga. 751. **196.** = I 77; R. XLV 1; Ga. 595. **197.** = Eph. I 32; Ga. 604. **198.** = Eph. I 41; Ga. 619. **199.** = Eph. I 62; Ga. 660. ***200.** = Ga. add. 1881 n. 2354. **201.** = Eph. I 72; C. I. It. suppl. I 479f; Ga. 674. ***202.** = I 1501^{c} p. 555; Ga. 728. ***203.** = Eph. I 95; C. I. It. suppl. I 489f; Ga. 735. ***204.** = I 142 p. 555; R. XLVI 32; Ga. 738. **205.** = Eph. I 119; C. I. It. suppl. I 482v; Ga. 774. **206.** = I 151; R. XLV 23; Ga. 769. ***207.** = Ga. add. 1881 n. 2355. **208.** = I 108; R. XLV 10; Ga. 663.

---

186 M. M. Caltius M. f. *Ga.* 189 moppi imfalb *lapis.* 199 ⊬ *Ga.* L *Eph.*

209. Maio Volentilia
210. [Min]o Gesia
211. Mino Meclonia
212. Mino Matlia
213. Min. Tutia
214. Maio Tutia Q. f.
215. Maio Anicia C. f.
216. Maio Orcevia M. f.
217. Quorta Tondia | L. f.
218. Gemna Cordia
219. Trtia Saufia
220. Maria Fabricia
221. Maria Selicia
222. F. Grecia
223. Geminia C. f. | Cn. Vatroni uxor
224. Servia M. f. | Cinsi uxor
225. Rudia Vergelia | Antulai l.
226. Atlia A. l. | Lais
227. Etrilia L. f. | Longa

XIV. Ollae ex vinea S. Caesarii.

saec. VII

228. Aemilia a. d. III non. Fe.
229. Alfenos Luci | a. d. XII c. Noem.
230. L. Anavis L. f. | eidibus Sex.
231. Cacilia | Ania a. d. k. Ian. | Cacilia
232. D. Aponi | eidus inter. | M. Lucre.
233. a. d. III k. Ian. | Cratea Caecili M. l.
234. L. Caecilius | a. d. IV k. Quictilis

***209.** = Eph. I 127; C. I. It. suppl. I 485 t; Ga. 786. **210.** = Eph. 73; C. I. It. suppl. I 482 m; Ga. 678. ***211.** C. I. It. append. 927; Ga. add. 1881 n. 2407. ***212.** = Eph. I 80; C. I. It. suppl. I 481 f; Ga. 696. **213.** = I 153; R. XLVI 41; Ga. 777. **214.** = Eph. I 121; Ga. 776. **215.** = Eph. I 30; Ga. 596. **216.** = I 136; R. XLVII 49; Ga. 722. ***217.** C. I. It. append. 928; Ga. add. 1881 n. 2374. **218.** = I 99; Ga. 640. **219.** = Eph. I 108; C. I. It. suppl. I 481 h; Ga. 756. **220.** = Eph. I 64; Ga. 664. **221.** = I 149; R. XLV 20; Ga. 759. **222.** = Eph. I 128; C. I. It. suppl. I 489 m; Ga. 679. **223.** = Eph. I 71; C. I. It. suppl. I 487; Ga. 675. **224.** = Eph. I 111; C. I. It. suppl. I 483; Ga. 762. **225.** = I 1501[d] p. 555; Ga. 783. **226.** = Eph. I 33; C. I. It. suppl. I 482[d]; Ga. 606. **227.** = Eph. I 63; Ga. 661. **228.** Nunc in museo Kircheriano. = I 827, VI 8216; R. XV 35; Ga. 1160. **229.** In museo Kircheriano. = I 831, VI 8220; R. XV 34; Ga. 1164. **230.** = I 832, VI 8221; R. XIII 104; Ga. 1165. **231.** = I 833, VI 8222; R. XIII 70; Ga. 1166. **232.** inter(kalaris). = I 835, VI 8224; R. XIII 21; Ga. 1168. **233.** = I 840, VI 8230; R. XIII 32; Ga. 1173. **234.** In museo Kircheriano. = I 841, VI 8231; R. XV 24; Ga. 1174.

---

223 Gn *Ga.* Cn *Eph.* 225 Vergeilia *Ga.* ⊬ *Momms.* L *Ga. qui titulos denuo descripsit* 228 Aemiliai *Ga. sed illud* | *magis distinguendi signum in vasculis adhibitum videtur esse. cf. R. tab.* 229 Alfenos Luci(os) *Momms.* Alfenos Luci (*scil.* l.) *Ga.* 231 Cacilla *transcripsit Ga. et e Cacula derivavit; sed Caecilia: Cacilia* ∾ *Baebidius: Babidius.* 232 [*ante*] eidus inter[*kalares*] | M. Lucre[*tius fecit*] *Ga.*

235. Q. Caecilis | a. d. VII idus No.
236. L. Kaili | a. d. III eidus Dekem.
237. M. Coleo M. l. | a. d. ei[*d*] Decbr.
238. Calptana a. d. XV
239. C. Cinti pri[*d*] e[*i*]d | Mar.
240. Felix Petic. sp. k. Fe. | M. Caes. Galius
241. a. d. VII eidus Octo | L. Flamni
242. A. Geli a. d. n. De.
243. Dercina Iuanalaria | *a*bet idibus Novemb.
244. Juentia pr. n. Iun.
245. Licnia | a. d. k. Martias | VIII
246. Portunalia | Marta Plotica
247. Martura | a. d. IX k. Noem.
248. Muniae | a. d. VI k. Dece.
249. Numetoria | a. d. XVII k. Iun.
250. a. d. III k. Noem. | Oratia
251. M. Orucule. | Maro | a. d. k. Dec.
252. a. d. IIX k. Sep. | Otacila Acai
253. P. Percenni a. d. VIII eid. | Oct.

235. In museo Kircheriano. = I 842, VI 8232; R. XV 22; Ga. 1175. ***236.** = I 844, VI 8234; R. XIII 12; Ga. 1177. **237.** In museo Kircheriano. = I 846, VI 8236; R. XV 14; Ga. 1179. **238.** = I 848, VI 8238; R. XIII 96; Ga. 1181. **239.** Quinctius. = I 854, VI 8244; R. XIII 79; Ga. 1186. **240.** = I 868, VI p. 1110; R. XIV Bc; Ga. 1200. **241.** = I 869, VI 8260; R. XIII 113; Ga. 1202. **242.** = I 877, VI 8259; R. XIII 54; Ga. 1210. **243.** In museo Kircheriano. = I 918, VI 8279; R. XV 26; Ga. 1221. **244.** = I 885, VI 8280; R. XIII 119; Ga. 1222. **245.** In museo Kircheriano. = I 892, VI 8287; R. XV 17; Ga. 1228. **246.** In museo Kircheriano. = I 981, VI 8305; R. XV 8; Ga. 1246. **247.** I 909, VI 8306; R. XIII 98; Ga. 1247. **248.** = I 916, VI 8313; R. XIII 59; Ga. 1254. **249.** = I 921, VI 8317; R. XIII 36; Ga. 1258. **250.** = I 924, VI 8320; R. XIII 48; Ga. 1261. **251.** Aurunculeius. = I 927, VI 8323; R. XIII 50; Ga. 1264. **252.** = I 928, VI 8324; R. XIII 23; Ga. 1265. **253.** In museo Kircheriano. = I 931, VI 8327; R. XV 38; Ga. 1268.

---

237 CᐅLIIO *olla.* Caled[*ius*] *Momms.* Caleo, Caleio *nominativus est Ritschelio,* Colio *dativus Garruccio.* A.D.III.DIICBR *olla.* 239. pried *olla.* 240 Felix Petic[*ii*] sp(ectavit) k. Febr. M. Caesius Gallus (fecit) *Ga.* Felix Petic[*ius*] s[*epultus*] p[*rid.*] k. Fe[*b.*] *cf. I 953, VI p. 1110. Ga. 1291. titulum a falsario incisum esse contendunt Momms. et Bormann.* 243 Nanalaria *Momms.* II.BET *olla.* abit *i. e.* obit *coni. Ga.* 245 \XIII *Ga. qui numerum signo \ ad priorem versum revocari putat.* 246 Maria *corr. Momms.* 252 A^{C}A/ *olla ut videtur.* Mai[*or*] *Momms.* Achai *Ga.*

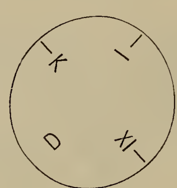
254. C. Pesgenni
255. Cun. Poponi | a. d. IIII k. Mar.
256. A. Porci | a. d. VI k. Sex.
257. Protarcus p. k. F. | pub.
258. C. Remis a. d. V e. Q.
259. P. Rocius P. L. l. | ant. die. XI k. Mati.
260. Rubria | eidus Apriles
261. Rtela va.
262. M. Sepronii a. d. k. Septe.
263. a. d. IV eid. Dec. | M. Semproni L. f. Ter. | ossua
264. Himinis Tere. | a. d. XIII k. Maias
265. Tettia Gumana | a. d. VI eid. F.
266. Turrania a. d. VII eid. | interk.
267. T. Tusanis | a. d. III e. O.

XV. Termini.

saec. VII

268. C. S[*e*]mpr[*on*]iu[*s Ti. f. Grac*] | Ap. Claudius C. f. Polo | P. Licinius P. f. Cras. | III vire a. i. a. *a. 622/23*

(in vertice:)

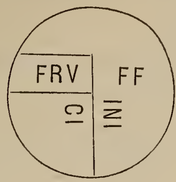
254. = I 933, VI 8329; R. XIII 26; Ga. 1270. **255.** In museo Kircheriano. = I 939, VI 8335; R. XV 15; Ga. 1276. **256.** = I 941, VI 8337; R. XIII 85; Ga. 1278. **257.** In museo Kircheriano. = I 942, VI 8338; R. XV 28; Ga. 1279. **258.** = I 946, VI 8342; R. XIII 68; Ga. 1283. **259.** = I 947, VI 8343; R. XIII 8; Ga. 1284. **260.** = I 950, VI 8346; R. XIII 102; Ga. 1287. **261.** Varro l. l. VII 83: mulieres valde rufae rutilae dictae. = I 988, VI 8339; R. XIII 15; Ga. 1288. **262.** = I 936, VI 8352; R. XIII 122; Ga. 1294. **263.** In museo Kircheriano. Ter(etina). = I 957, VI 8353; R. XV 27; Ga. 1295. **264.** In museo Kircheriano. Tere(ntia). = I 982, VI 8361; R. XV 36; Ga. 1304. **265.** = I 965, VI 8362; R. XIII 13; Ga. 1305. **266.** = I 970, VI 8368; R. XIII 69; Ga. 1312. **267.** = I 971, VI 8369; R. XV 19; Ga. 1313. **268.** Capuae ad S. Angeli in Formis rep., nunc in museo Neapolitano. de inscriptione in vertice cf.

---

254 pub[*licus*] *C. I. L.* Pub[*lius*] *Ga.* 256 Λ‹ *olla.* M. (?) *Ga.*
259 P. L. l. *ante* P. Rocius *scripta sunt.* 261 Rutila va[*le*] *Ga.*
263 OSSΓVA *olla.* 266 Turraniai *Ga.*

269. M. Folvius M. f. [*Fl*]ac. | C. Sempronius Ti. f. Grac. | C. Paperius C. f. Carb. | III vire a. i. a. *a. 624/25*

(in vertice:)

270. M. Terentius M. f. | Varro Lucullus | pro pr. terminos | restituendos | ex s. c. coeravit | qua P. Licinius | Ap. Claudius | C. Graccus III vir. | a. d. a. i. statuerunt *a. 672/73*

271. a) [*L. Caeicili*]us Q. f. pro cos. | terminos finisque ex senati consulto statui | iousit inter Atestinos | et Patavinos

b) L. Caeicilius Q. f. pr|o cos. | . . terminos | finisque ex senati | consulto statui iusit | inter Altestinos | Patavinosque *a. 613? 638?*

272. a) . . . . | senati [*c*]o[*nsu*]lto sta[*tui*] | iusit

b) L. Caicilius Q. f. | pro cos. | terminos | finisque ex | senati consolto | statui iusit inter | Patavinos | et Atestinos

273. Sex. Atilius M. f. Saranus pro cos. | ex senati consulto | inter Atestinos et Veicetinos | finis terminosque statui iusit *a. 619*

274. a) . . . *(desunt versus tres)* . . Q. Ravel[*i*]o . . . . [*f*] | P. Cominio P. f. | L. Malio C. f. | quaistores | senatu d | consuluere . | iei . . censuere | aut sacrom | aut poublicom | ese [*locom*] . . . .

b) . . *vs 1* . . | . . . senatu | consoltu de . . . | aut sacrom | aut poublic[*om*] ese q . . . . | censuere

Script. gromat. ed. Lachm. p. 171 sq. = I 552, X 3861; R. XCVIII AB, enarr. p. 49; Ga. 905. **269.** In agro Aeclanensi rep. = I 554, IX 1024; R. LV C; Ga. 908. **270.** 1735 non ita procul a finibus Pisaurensium (Fanestri) rep. = I 583; Ga. 983. **271** a b. 1670 in agro Atestino in monte Venda rep.; b) vs. 2: 'ex' ante terminos delevit lapidarius. = I 547 ab, V 2491; R. LVII A. LVIII A; Ga. 897. **272** a b. Columnae duae, altera minor (a), altera maior (b) in collibus Euganeis 1837 rep., nunc in museo Patavino; columna minor olim maiori imposita erat. = I 548 ab, V 2492; R. LVIII BC; Ga. 898. **273.** Inter Vincentiam et Ateste rep. = I 549, V 2490; R. LV B; Ga. 899. **274** a b. Lapides Venusiae rep. = I 185, 186, IX 439, 440; Ga. 834, 835.

XVI. Milliaria.

saec. VII

275. [*P. Popilius C. f. cos*] *a. 622*

Viam fecei ab Regio ad Capuam et | in ea via ponteis omneis miliarios | tabelariosque poseivei. hince sunt Nouceriam meilia ↆI Capuam XXCIIII | Muranum ↆXXIIII Cosentiam CXXIII | Valentiam CↆXXX⊟ ad fretum ad | statuam CCXXXI⊟ Regium CCXXXVII. | suma af Capua Regium meilia CCCXXI⊟ | et eidem praetor in | Sicilia fugiteivos Italorum | conquaeisivei redideique | homines ĐCCCCXVII eidemque | primus fecei, ut de agro poplico | aratoribus cederent paastores. | forum aedisque poplicas heic fecei.

276. P. Popillius C. f. | cos. | ↆXXXI *a. 622.*

277. a) M. Aemilius M. f. M. n. | Lepidus cos. | CC⊥ XIIX
ad latus: XV *a. 567?*

b) [*M.*] Aemilius M. f. M. n. | Lepid. cos. | CCXXCVI
ad latus: XXI

278. S. Postumius S. f. S. n. | Albinus cos. ẠXXII Genua Cr[*e*]mo[*nam*] | XXVII *a. 606*

279. L. Corneliu|s L. [*f.*] Cina cos. | . . III *a. 627*

280. T. Quinctius T. f. | Flamininus | cos. | Pisas XXXII
a. 631. 604?

275. Milliarium prope Pollam Lucaniae in valle Tegianensi (val di Diana) repertum, nunc Pollae in caupona ad viam regiam. = I 551, X 6950; R. LIB, enarr. p. 46, 105, op. IV p. 115 sqq. (de miliario Popilliano); Ga. 904. **276.** Columna milliaria alta m. 1, 22, larga m. 0,65, infra contracta unde in terra infixam eam fuisse patet, a. 1844 prope Hadriam Padanam rep., nunc ibidem in museo Bocchi. = I 550, V 8007; R. LIV Aa, op. IV p. 354 sqq. (der Popillische Meilenstein von Adria). **277** ab. Columnae prope Bononiam repertae; pertinebant ad viam Aemiliam; b. nunc Bononiae in museo universitatis. = I 535, 536; R. XLVIII AB; Ga. 877, 878. **278.** Nunc in museo Veronensi; pertinebat ad viam Postumiam; litteris 'umiu' numerus VIII inscriptus est. = I 540, V 8045; R. LVA; Ga. 890. **279.** Prope Venafrum Neapolim versus rep., pertinebat ad viam Latinam. = I 558, X 6905; R. LVI A; Ga. 911. **280.** Petrafittae in agro Florentino rep., pertinebat ad viam Flamininam; milium numerus hodie in

---

275 P. Popilius C. f. (P. n. Laenas) cos. *olim lapidi Pollano praefixum fuisse Ritschelius suspicatus est.* 6. 7. 9 ⊟ *milium numerum correxit lapicida.*

281. L. Caecili Q. f. | Metel. cos. CXIX | Roma *a. 637. 612?*
282. P. Menates P. f. | aid. pl. | [*m. p.*] XXX
283. P. Claudio A[*p. f*] | /. Fourio . [*f*] | aidil[*es*] | [*fac. co*]er. *c. a. 500?*

in lateribus: VIII *et* X

XVII. Dedicatio Sorana Vertuleiorum.

284. M. P. Vertuleieis C. f. | *saec. VII ineuntis*
Quod re sua d[*if*]eidens asper[*e*] | afleicta
parens timens | heic vovit, voto hoc | solut[*o*]
[*de*]cuma facta | poloucta leibereis lube|tes
donu danunt | Hercolei maxsume | mereto
semol te | orant, se [*v*]oti crebro | condemnes.

XVIII. Tituli Mummiani.

285. L. Mummi L. f. cos. *cos. 608; triumph. 609*
Duct(u) | auspicio imperioque | eius Achaia capt(a),
Corinto | deleto Romam redieit | triumphans.
ob hasce | res bene gestas quod [*is*] | in bello voverat |
hanc aedem et signu | Herculis Victoris |
imperator dedicat.

titulo evanuit. = I 559; R. LVI B; Ga. 915. **281.** = I 561, IX 5953; Ga. 917. **282.** Prope Romam agrum Sabinum versus rep. = I 633; Ga. 565. **283.** Columna milliaria alta m. 0,78, diametri m. 0,61, in vertice titulo inscripta, ad viam Appiam pertinens, nunc Mesae. = X 6838, auct. p. 1019 ad n. 6838. **284.** Tabula lapidis Albani prope Soram in ruinis templi Herculis reperta. versus saturnii intervallis in lapide distincti sunt. Varro l. l. VI 54: Herculi decuma dicitur polluctum, quod a porriciendo est fictum; quom enim ex mercibus libamenta porrecta sunt Herculi in aram, tum polluctum est. 5 Paul. Diac. 68, 12: danunt, dant. Non. 97, 14. = I 1175, X 5708; R. LII A, enarr. p. 46 et 105, op. IV p. 130 sqq. (de epigrammate Sorano.); Buech. anth. epigr. Lat. spec. III p. 5; Ga 1537. **285.** Mummii dedicatio Sorana in aede (aedicula: Iord., Hermes 14, 1879, p. 573) Herculis victoris. tabula lapidis Tiburtini anno 1786 Romae in monte Caelio re-

---

284 *In fine vs. 2 et 6 nullam unquam literam incisam fuisse Momms. denuo confirmavit.* 285 'duct.' 'capt.' *tit. carmen ex antiquiore tabula descriptum mutatumque esse arbitratur Buechelerus.* vs. 2—4 *varium in modum numerantur.* 5 *in pristina tabula versum elegantiorem insculpsit Buechelerus:* hanc imperator aedem et signum dedicavit *vel* datque dedicatque.

286. Sancte
De decuma Victor tibei Lucius Mu*m*ius donum. |
moribus antiqueis pro usura hoc dare sese |
visum animo .svo. perfecit tua pace rogans te |
cogendei disolvendei tu ut facilia faxseis. |
perficias decumam ut faciat verae rationis, |
proque hoc atque alieis donis des digna merenti. |

287. L. Mummius cos. | vico *a. 608*

288. L. Mumius | cos. ded. N. *a. 608*

289. L. Mummius | cos. p. P. *a. 608*

290. [*L. Mumm*]ius L. f. imp. | [*ded. Co*]rintho capta | [*vico Ital*]icensi *a. 608*

XIX. Titulus Aletrinas Betilieni Vari.

a. 600—664

291. [*L*] Betilienus L. f. Vaarus | haec quae infera scripta | sont de senatu sententia | facienda coiravit: semita[*s*] | in oppido omnis, porticum qua | inarcem eitur, campum ubei | ludunt, horologium, macelum | basilicam calecandam, seedes, | [*la*]cum balinearium, lacum ad | [*p*]ortam. aquam in opidum ad*qu*[*e*] | arduom pedes CCCXↅ fornicesq[*ue*] | fecit,

perta, nunc in museo Vaticano. numeros saturnios constituit Ritschelius. = I 541, VI 331; R. LI A, op. IV p. 82 sqq. (titulus Mummianus); Buech., anth. epigr. Lat. spec. III p. 5; Ga. 891. **286.** Mummii dedicatio Reatina. nunc amissa. unus Pomponius Laetus (1429—1498) descripsit. de singulis singulorum auctorum libris cf. Ritschel. op. IV p. 98. = I 542, IX 4672, enarr. p. 43; Ga. 892. **287.** Bases duae, eodem titulo ornatae, Trebulae Mutuescae repertae. = I 543, cf. IX 4882; Ga. 893. **288.** In ecclesia S. Antonii in agro Nursino. = I 544, IX 4540; Ga. 894. **289.** Parmae in theatro. = I 545; R. LIV D; Ga. 895. **290.** Tabella marmorea Italicae in Hispania reperta. = I 546, II 1119; Ga. 896. **291.** Olim Aletrii in porticu templi S. Mariae, nunc ibidem in curia. = I 1166, X 5807; R. LII B, op. IV p. 163 (de titulo Aletrinati); Ga. 1517.

---

286 *cf. Ritschelius op. IV p. 99. IX 4672.* 2 victor *ad* L. Mummium *rettulit Ritschelius, ad* Sancte *alii.* Mummius: *I 541.* 3 pro usura *tit.* promiserat *Momms.* pro usura hoc (quod) dare sese *Ritschel. sed cf. n. 284, 2:* aspere afleicta. 4 tua pace *acc. esse voluit Ritschel., abl. alii.* 5 facilia *dactylum numeravit Ritschel. locus corruptus esse plerisque videtur.* 288 Mummius: *I 544.* 290 *titulum supplevit Ivo de la Cortina Italicensis.* 289, 290 *inscriptiones restitutas videri contendit Momms.* 291 10 adou *in lapide esse confirmat Momms.*

fistulas soledas fecit. | ob hasce res censorem fecere bis, |
senatus filio stipendia mereta | 15 ese iousit, populusque 15
statuam | donavit censorino

XX. Lex quae dicitur Bantina.

intra a. 621 et 636

292. |. . . . (64) . . . . *ne*]que prov[*inciam* . . . . (45) . . . . . . | 1
. . (42) . . in sena[*tu seiv*]e in poplico ioudicio ne sen[*tentiam* 2
rogato tabellamve nei dato . . (32) . . | . . (42) . . *neive is testumo-* 3
n]ium deicito neive quis mag. testumonium poplice ei de[*ferri*
neive den]ontiari | [*sinito. neive ioudicem eum neive arbitrum neive* 4
recupe]ra[*t*]orem dato. neive is in poplico luuci praetextam
neive soleas h[*abet*]o, neive quis | [*mag. ibei praetextam soleasve* 5
habere eum sini]to. mag. queiquomque comitia conciliumve habebit,
eum sufragium ferre nei sinito, | [*neive eum censor in senatum legito* 6
neive in senatu] relinquito.

(2.) [*Sei tr. pl., q., IIIvir cap., IIIvir a. d. a., ioudex*], quei 7
ex hace lege plebeive scito factus erit, senatorve fecerit
[*g*]esseritve, quo ex hace lege | [*quae fieri oporteat minus fiant,* 8
quaeve e]x h. l. facere oportuerit oportebitve non fecerit
sciens d. m., seive advorsus hance legem fecerit | [*sciens d. m.* 9

292. Fragmentum 0,38 m. latum, 0,26 m. altum, sexta fere tabulae aeneae pars, a. 1790 Oppidi Lucaniae cum quinque frustulis rep., nunc in Museo Neapolitano. in altera parte lex Osca de civitate Bantina, in altera haec Latina inscripta est. omnium qui servati sunt legis Latinae versuum initia diffracta perierunt. quae supersunt extremam legis partem sanctiones quae dicuntur continent. frustulum unum ad vs. 2—4 pertinens a Rossinio (diss. esag. tab. n. 6) editum, nunc perditum, a Ritschelio tabulae adiectum haec continuit: . . . in sena | . . ium deicit. | . . rem cf. leg. vs. 2—4. in frustulo altero (ad vs. 3—11) leguntur: uratore | to mag. qu | relinquito | quei ex hace leg | h. l. facere oportu | eam pequniam o | teat dato iubeto | . det. cf. leg. vs. 4—11; (Mommsen, Zeitschr. f. gesch. Rechtswissensch. XXIII p. 363 et Ritschelii tab.). frustulum tertium ab Avellinio (Bull. Nap. 4, 27) descriptum nunc deperditum ad finem legis vs. 25—32 additum est. = I 197, cf. IX 416; R. XIX; Ga. 912; Bruns l. l. p. 50 sq.; Mommsen, unterital. Dialecte p. 150 sq.; Kirchhoff, Stadtrecht v. Bantia p. 90 sqq.

---

291 13 bis *extra versum postea adiectum est. de aquaeductu cf. quae Secchi, Tucci, Hagen disputaverunt X p. 567 sq. et Bassel X p. 980 add.*

292 *quae ratio inter legem Latinam et Oscam intercesserit non satis liquet.* 1 que prov *in fragmento primario prorsus fere evanuit.* 9 damnas esto dare *Rudorff.* multa tanta esto *Mommsen, coll. legis Oscae vs. 11—12, 26:* molto etanto estud n ∞.

damnas esto dare HS. . . n. et] eam pequniam quei volet magistratus
10 exsigito. sei postulabit quei petet, pr. recuperatores | [. . (31)
. . *quos quotque dari opo*]rteat dato, iubetoque eum, sei ita pariat,
11 condumnari populo, facitoque ioudicetur. sei condemnatus | [*erit,*
quanti condemnatus erit, praedes] ad q. urb. det, aut bona eius
poplice possideantur facito. sei quis mag. multam inrogare volet |
12 [*quei volet, dum minoris*] partus familias taxsat, liceto, eiq. om-
13 nium rerum siremps lexs esto, quasei sei is haace lege | [*pequ-*
niam, quae s. s. e., exegisset].
14 (3.) [*Cos., pr., aid., tr. pl., q., IIIvir cap., IIIvir a. d. a., qu*]ei
nunc est, is in diebus V proxsumeis, quibus queique eorum sciet
15 h. l. popolum plebemve | [*iousisse, iouranto, utei i. s. est. item*]
dic., cos., pr., mag. eq., cens., aid., tr. pl., q., IIIvir cap., IIIvir
16 a. d. a., ioudex, ex h. l. plebive scito | [*factus . . . queiquomque*
eorum p]ost hac factus erit, eis in diebus V proxsumeis, quibus
17 quisque eorum mag. inperiumve inierit, iouranto, | [*utei i. s. est.*
eis consistunto pro ae]de Castorus palam luci in forum vorsus, et
18 eidem in diebus V apud q. iouranto per Iovem deosque | [*Penateis:*
sese quae ex h. l. oport]ebit facturum, neque sese advorsum h. l.
facturum scientem d. m., neque seese facturum neque intercesu-
19 rum, | [*quo, quae ex h. l. oportebit, minus fiant. qu*]ei ex h. l. non
iouraverit, is magistratum inperiumve nei petito neive gerito
20 neive habeto, neive in senatu | [*sententiam deicito deicereve eum*]
ni quis sinito, neive eum censor in senatum legito. quei ex h.
21 l. ioudicaverit, is facito apud q. urb. | [*eius quei ita utei s. s. e.*
iourarit nomen persc]riptum siet; quaestorque ea nomina accipito,
22 et eos, quei ex h. l. apud sed iourarint, facito in taboleis | [*po-*
pliceis perscribat]. |
23 (4.) [*Quei senator est eritve inve senatu sententi*]am deixerit post
hance legem rogatam, eis in diebus X proxsumeis, quibus quisqu[*e*
24 *eorum sciet* | *hance legem popolum plebemve iousise, i*]ouranto apud
quaestorem ad aerarium palam luci per Iovem deosque Penate[*is:*
25 *sese quae ex h. l.* | *oportebit facturum esse, neque se*]se advorsum
hance legem facturum esse, neque seese, quominus sei . . . (20) . . . |
26 | . . (32) . . se hoice leegei . . (30) . . anodni [*io*]uraver[*int* . . (24) . . . |
27 | . . . . .

---

292 11 *ante* ad *in tab.* e. 26 *post* leegei *trium litterarum vestigia.*

| . . (70) . . . . e quis magistratus p . . (24) . . . | 28
| . . . . . | 29
| . . (70) . . . . *u*]ti in taboleis popl[*iceis* . . (24) . . . | 30
| . . (72) . . . . *tr*]inum nondin[*um* . . (28) . . . | 31
| . . (74) . . . . is erit u u . . . (30) . . . | 32

XXI. Lex (Acilia) repetundarum.

a. 631 vel 632

293. [. . . . . *f. tr. pl. plebem ioure rogavit, plebesque ioure scivit, in . . . . a. d. . . . . . tribus . . principium fuit, pro tribu . . . . . preimus scivit . . (120) . .*

Quoi ceivi Romano sociumve no]minisve Latini exterarumve na- B 1
tionum, quoive in arbitratu dicione potestate amicitiav[*e populi*
Romani, (75 ‖ 180) . . ab eo quei dic., cos., pr., mag. eq., cens., aid., 2
tr. pl., q., IIIvir cap., IIIvir a. d. a., tr. mi]‖l. l. IIII primis aliqua B 2
earum fuerit, queive filius eorum quoius erit, *queive* quoius*ve*
pater senator siet, in annos singolos pequniae quod siet amp|[lius
HS . . . n. . (75 ‖ 215) . . . pro inperio prove potestate ipsei regive po- 3
pulove suo, parentive suo, queive in potestate manu mancipio suo paren-
tisve sui siet fuerit quo]ive ips*e* paren*s*ve suos filiusve suos heres B 3
siet, ablatum captum coactum conciliatum aversumve siet: de ea

293. Fragmenta undecim tabulae aeneae olim circiter 2 m. latae, c. 0,82 m. altae, cuius in antica levigata lex repetundarum, in postica scabra lex agraria n. 295 inscripta erat. de fragmentorum sorte et condicione deque coniungendi recta ratione et lacunis explendis deque legis argumento, aetate, latore cf. C. A. C. Klenze, fragmenta legis Serviliae repetundarum ex tabulis aereis primum coniunxit restituit illustravit Berolini 1825, 4; Rudorff, ad legem Aciliam de pec. repet. 1862; Mommsen, C. I. L. I p. 49 sqq. Zumpt, roem. Crimin.-Recht II 1,99 sqq.; Huschke, Zeitschr. f. Rechtsgesch. V p. 46 sqq.

Quae supersunt quomodo a Mommseno coniungantur e tabula addita perspicitur.

A ab = I p. 51 (exemplum Mazochianum). Iacobus Mazochius (epigr. ant. urbis Romae, 1521 f. 180) primus descripsit. fragmentum Aa lin. 1—30 etiamnunc extat, Ab lin. 24—42 deperditum est. quae a linea 24—30 (cf. vs. 28—34) a Mazochio descripta ad titulum in aere servatum accedunt uncis ⟨ ⟩ distinxi. E = I p. 52 (exemplum Ursinianum). ab Ursino (sylloge legum et senatus consultorum in lapide vel in aere servatorum 1583) et a Brissonio (de formulis 1583 f. p. 171) fragmentum servatum nunc periit. Aa, Babc, Dabc hodie in museo Neapolitano, CDd in museo Vindobonensi. = I 198, Bruns. l. l. p. 52 sqq.; R. enarr. p. 26; Aa = R. XXV; B = R. XXIII; C = R. XXV; D = R. XXIV.

---

293 2 quoius pater *tabula.* (*queive*) quoius(*ve*) *Klenze.* 3 ipsei parente[ve] *ta.*

re eius petitio nominisque delatio esto, | [*pr. quaestio esto, ioudi-
cium ioudicatio leitisque aestumatio, queiquomque ioudicium ex h. l.*
4 *erunt, eorum hace lege esto . . (110 ‖ 201) . . sei quis deicet, praeto-
rem nomen ex h. l. ita non recepise, utei delatum esset, neque ioudi-*
B 4 *cium ex h. l. ita datu*]|m esse utei peteret: de ea re eius petit[*i*]o
nominisque delatio esto, pr. quaestio esto, ioudicium ioudicatio
leitisque aestumatio, quei quomque ioudic[*ium ex h. l. erunt, eorum*
A 1 5 *hace lege esto . . (112 ‖ 62) eiu*]|s iu|[*dic. (130) . . . de quo ex h. l.*
B 5 *ioudicatum erit et contra h. l. fecise deicetur, postquam ea res ioud*]|i-
cata erit, aut quoius nomen praevaricationis caussa delatum erit,
aut quoium nomen ex h. l. ex reis exemptum erit: seiquis eius
nomen a[*d praetorem denuo deferre volet, de ea re eius petitio nomi-
nisque delatio esto, quaestio eius pr. esto; ioudicium ioudicatio leitisque*
6 *(112 ‖ 60) aestumatio quei quomque ioudicium ex h. l. erunt, eorum h.*
A 2 *l. esto. sei quis ali*]|eno nomin|[*e . . . (124) . . . ex h. l. petere
nomenve deferre volet, de ea re eius petitio nominisque delatio esto,*] |
B 6 quaestio eius pr. esto, ioudicium ioudicatio litisque aestumatio,
quei quomque ioudicium ex h. l. erunt, eorum h. l. esto. is eum
unde petet in ious ed[*ucito ad pr., quoius ex h. l. in eum annum*
7 *quaestio erit, ante k. Sept. quae eo anno erunt . . . (112 ‖ 59) . . post*
A 3 *k. Sept. quod nomen deferetur, pr. recuperatores n. n. dato*] | deque eo
B 7 homine de[*ve . . . (117) . . . ioudicare iubeto. qu*]|oius eorum ita
nomen ex h. l. post k. [*Se*]pt., quae eo anno fuerint, delatum
erit, quei eorum eo ioudicio condemnatus erit, quanti eius rei
slis ae[*stumata erit, tantam pequniam privato, quoius slis aestumata*
8 *erit, solvito . . (112 ‖ 54) . . quaeque pequnia quoique soluta erit, ea*
A 4 *pequni*]|a eius esto. pr., quei ex h. l. q[*uaeret, facito, quidquid . .*
B 8 *(114) . . ioudicatu*]|m erit, id utei privato solvatur, quei [*eoru*]m
petet.

De heisce, dum mag. aut inperium habebunt, ioudi-
cium non fiet. dic., cos., pr., mag. eq. [*cens., aid., tr. pl., q.,
IIIvir cap., IIIvir a. d. a., tr. mil. leg. IIIIprimis aliqua earum,*
9 *dum mag. aut inperium habebit, nei in ious educitor . . (112 ‖ 52) . .*
A 5 *quei eorum e*]|x eo mag. inperiove abierit, quo min|[*us in ious edu-
catur, e. h. l. n. r. . . (111) . .*

B 9 *De patroneis dandeis. quei ex h.*] | l. pequniam petet nomenque

---

293 4 'petito' 6 'ioudiciumve' 7 'delatum.' [erit'] 8 *pequni*]a *Rudorff.*
condemnaveri]t *Momms.*

detuler[*it*], quoius eorum ex h. l. ante k. Sept. petitio erit, sei eis volet sibei patronos in eam rem darei, pr., ad quem | [*nomen detulerit . . (112 ‖ 47) . . patronos ceiveis Romanos ingenuos ei dato,* 10
dum] | neiquem eorum det sciens d. m., quoiei is, q[*uoius nomen* A 6
delatum erit, . . (110) . . gener socer vitricus privignusve siet, queive eiei sobrinus siet pro]|piusve eum ea cognatione at*t*igat, queive B 10
[*ei*]ei sodalis siet, queive in eodem conlegio siet, quoiave in fide is erit maioresve in maiorum fide fueri[*n*]t, [*queive in fide eius erit, maioresve in maiorum fide fuerint . . (112 ‖ 39) . . queive*] | 11
quaestion*e* ioudicio*q*ue puplico condemnatu|[*s siet, quodcirca eum in* A 7
senatum legei non liceat, . . (108) . . neive eum qu]|ei ex h. l. ioudex B 11
in eam rem erit, neive eum que[*i e*]x h. l. patronus datus erit. §

De patrono repudiando. § quei ex h. l. patronus datus erit, sei is mori|[*bus suspectus erit, is, quoi ex h. l. datus erit, eum repudiato . . (112 ‖ 38) . . tum quos ex h. l. patronos dare licet* 12
eor]|um pr., quei ex h. l. quaeret, alium patronum eiei quem | A 8
[*volet dato . . (96) . .* §

De CDↆvireis in hunc an]|num legundis. § pr., quei B 12
inter peregrinos ious deicet, is in diebus X proxum., quibus h. l. populus plebesve iouserit, facito utei CDↆviros le*g*at, quei in hac ceivit|[*ate HS* $\overline{CCCC}$ *n. plurisve census siet . . (112 ‖ 35) . .* 13
dum nei quem eorum legat, quei tr. pl., q., IIIvir cap., tr. mil. l. IIII primis aliqua earum, IIIvi]rum a. d. a. siet fueritve, queive in A 9
senatu siet fueri*t*ve, queiv[*e mercede conductus depugnavit . . (94) . .*
queive quaestione ioudicioque puplico conde]|mnatus siet quod circa B 13
eum insenatum legei non liceat, queive minor anneis XXX maiorve annos ↆX gnatus siet, queive in urbem Romam propiusve u|[*rbem Romam p. M domicilium non habeat, . . . (112 ‖ 33) . . queive eius* 14
mag., quei s. s. e., pater frater filiusve siet, queive eius, quei in senatu siet fueritve, pater frater filiusve siet, queive trans mar]|e erit. § A 10

Quos legerit, eos patrem tribu*m* cognomenque *in*dicet. q[*uei ex h. l. in hunc annum quaeret, . . (90) . . is die n.*
n. ex quo legerit, eorum, quei ex] | h. l. CDↆ vireis in eum annum B 14
lectei erunt, ea nomina omnia in tabula, in albo, atramento script*o*s, patrem tribum co*g*nomenque tributimque d*i*scriptos hab[*eto, eosque*

293 10 'atiigat' 'fuerit' 11 'quaestionem' 'ioudicioove'
12 'lecat' 13 'fuerint eie' 14 'tribunum' (cf. vs. 17). 'ioudicet'
'scriptes' 'cocnomen' 'descriptos' (cf. vs. 18).

propositos suo magistratu, ubei de plano recte legi possitur, habeto . .
15 *(112 ‖ 31) . . sei quis describere volet, pr. potestatem scribendi, quei*
A 11 *volet, facito. pr., quei legerit, eos quos e*]|x h. l. CƟLviros legerit,
facito recitentur in contione, iuratoque: sese | [*eos ex h. l. legise,*
de quibus sibei consultum siet . . (90) . . optumos in eam rem ioudices
B 15 *futuros esse, quosque ipse optumos in eam rem io*]|udices exaestumaverit
esse; eosque CƟ⊥viros, quos ex h. l. legerit, is pr. omn*i*s in
taboleis puplicis scriptos in perpetuo habeto. §

De CƟ⊥vireis quotannis [*legundis. § praetor, quei post*
16 *h. l. rogatam ex h. l. ioudex factus erit . . (112 ‖ 27) . . is in diebus*
A 12 *X proxumeis, quibus quis*]|que eorum eum mag. coiperit, facito utei
CƟ⊥viros ita legat. quei ha[*ce civitate HS CCCC n. plurisve census*
B 16 *siet . . (89) . . d*]|um nequem eorum legat, quei tr. pl., q., IIIvir
cap., tr. mil. l. IIII primis aliqua earum, triumvir a. d. a. siet
fueritve, queive in senatu siet fueritve, queive merc|[*ede conductus*
17 *depugnavit . . (112 ‖ 26) . . queive quaestione ioudicioque puplico con-*
demnatus siet quod circa eum in senatum legei non liceat, queive minor
A 13 *annis XXX maiorve a*]|nnos ⊥X gnatus siet, queive in urbe Romae
propiusve urbem Roma[*m p. M domicilium non habeat . . (89) . .*
B 17 *queive eius mag., quei s. s. e. pater frater filiusve siet,*] | queive eius
insenatu siet fueritve pater frater filiusve siet queive trans-
mare erit.

Quos legerit, eos patrem tribum cognomenque i*n*-
dice*t*. § quei ex h. l. in eu[*m annum quaeret, is die n. n. ex quo*
legerit, eorum, quei ex h. l. CƟLvireis in eum annum lectei erunt
18 *(112 ‖ 27) ea nomina omnia in tabula, in albo, atramento scriptos,*
A 14 *patr*]|em tribu[*m*] cognomenque tributimque discriptos habeto,
eosque propositos suo ma[*gistratu, ubei de plano recte legei possitur,*
habeto . . (75) . . sei quis describere volet, pr. permittito, potestatem]|-
B 18 que scribundi, quei volet, facito. pr. quei legerit, is eos quos ex
h. l. C[*ƟLv*]iros legeri*t*. facito in con*t*ione recite*n*tur, iouratoque:
sese eos ex h. l. legise, de quibus sibei consu[*ltum siet . . . (112*
19 *‖ 28). optumos in eam rem ioudices futuros esse, quosque ipse optumos*
in eam rem ioudices exaestumaverit esse; eosque CƟLviros, quos ex
h. l. legerit, is pr. omnes in taboleis puplicis scriptos in perpetuo
A 15 *habeto.* | §

293 15 'omnls' 17 'ioudices' 18 'tribu' 'legerint' 'conctione' 'recitetur'.

De nomine deferundo iudicibusque legundeis. § quei
ex h. l. pequniam ab a[*liquo eorum petet, de quibus ex h. l. ioudi-
cium fiet, (72) is eum, unde petet, postquam CƆ⅃virei ex h. l. in
e*]|um annum lectei erunt, ad iudicem, in eum annum quei ex B 19
h. l. [*factus*] erit, inious educito nomenque eius deferto; sei deiu-
raverit calumniae causa non po[*stulare, is praetor nomen recipito
facitoque, utei is, unde petatur, (112 ‖ 28) die n. n. ex eo die, quo de-* 20
latum e]|rit de CƆ⅃vireis, quei in eum annum ex h. l. lectei A 16
erunt, arvorsario edat eos om[*nis, . . (72) . . quoi is queive ei,
quoius nomen delatum erit, gener socer vitricus pri*]|vignusve siet, B 20
queive ei sobrinus siet propiusve eum ea cognat[*ione*] attingat,
queive ei sodalis siet, queive in eodem conlegio siet; facitoque
coram arv[*orsario, is quei ita ediderit iouret: se in CƆ⅃vireis, quei
in eum annum ex h. l. lectei erunt, nullum reliquise (112 ‖ 30) nisei* 21
quei se earum aliqua necesitudine] | non attigeret, scientem d. m.; A 17
itaque is edito, *i*ouratoque. ubei is ita ediderit, tum in ea|[*m
rem, quei editi erunt, ioudices nei sunto . . (66) . . tum pr. ad quem
is, quei ex h. l. petet, nomen detole*]|rit, facito utei is die vicensumo B 21
ex eo die, quo quoiusque quisque n[*omen*] detolerit, Cviros ex
eis, quei ex h. l. CƆ⅃virei in eum annum lectei erunt, quei
vivat, legat, e[*datque . . (112 ‖ 32) . . dum nei quis ioud*]|ex siet, 22 A 18
quoi is, queive ei, quei petet, gener socer vitricus privignusve
siet, queive ei sobrinus | [*siet propiusve eum ea cognatione attingat,
queive in eodem conlegio siet, queive (63)*] | ei sodalis siet, queive tr. B 22
pl., q., IIIvir cap., IIIvir a. d. a., tribun*us* mil. l. IIII prim[*is
aliqu*]*a* earum siet fueritve, queive insenatu siet fueritve, queive
§ l. Rubr[*ia IIIvir col. ded. creatus siet fueritve . . (112 ‖ 33) . .* 23
queive ab urbe Roma plus n n. passuum] | aberit, queive trans mare A 19
erit; neive amplius de una fami*l*ia unum, neive eum [*legat edatve
quei pecuniae captae condemnatus est erit, (57) aut quod cum eo lege
Calpu*]|rnia aut lege Iunia sacramento actum siet, aut quod h. l. B 23
nomen [*delatum sie*]t. quos is Cviros ex h. l. ediderit, de eis ita
facito iouret palam apud se coram a|[*rvorsario nullum se edidise
scientem d. m., quem ob earum causarum aliquam, quae s. s. s. inter
Cviros (112 ‖ 34) edere non liceat, queive se earum aliqua*] | necesi- 24 A 20

---

293 20 'cognat[*ione*]m' 21 'courato'; iourato *Momms.* 22 'tribuni'. 'queive' *dupliciter scriptum est.* 23 'famiiia'.

tudine atingat, quae supra scripta sient. *is* unde petitum erit,
B 24 quomi[*nus* . . *(56)* . . *sei is quei petet, C*]|viros ediderit iuraritque, tum eis pr. facito, utei is unde petetur die L[*X postquam*] eius nomen delatum erit, quos C is quei petet ex h. l. ediderit, de
25 eis iudices qu[*os volet L legat* . . *(113* ‖ *35)* . . *quei ex h. l. nomen*
A 21 *detolerit, sei is quoius nom*]|en ex h. l. delatum erit, L iudices ex h. l. non legerit edideritve, seive [*ex CDLvireis, quei in eum annum*
B 25 *ex h. l. lectei erunt, (56) quei se affinitate cognation*]|e sodalitate atingat, queive in eodem conlegio siet, ex h. l. non e[*diderit, tum ei pe*]r eum pr. advorsariumve mor*a* non er[*it quo*]minus legat
26 edatve [*quos volet L de eis C, quos ex h. l. ediderit* . . *(114* ‖ *38)* . . *dum nei quem eorum, quem ex h. l. legere edereque non liceat, sciens*
A 22 *d. m. ioudic*]|em legat. quei ita lectei erunt, eis in eam rem ioudices sunto eorumque eiu|[*s rei ex h. l. ioudicatio leitisque aestumatio esto*. . . *(56)* . .

B 26 *Iudicum patronorumque nomina*] | utei scripta in taboleis habeantur. § pr., quei ex h. l. quaeret, fac[*ito eos Lviros, qu*]os is quei petet et unde petetur ex h. l. legerint ed[*iderin*]t,
27 eosque pat[*ronos, quos is quei petet ex h. l. dederit* . . *(116* ‖ *42)* . .
A 23 *in taboleis popliceis scriptos in perpetuo habeat. ea nomina eiei q*]|uei petiverit et unde petitum erit, quei eorum volet, extaboleis popli[*ceis describundi is pr. potestatem facito* | . . *(56)* . . §

B 27 Eisdem ioudices unius rei in perpetuom sient. § quei iudices e[*x h. l. lectei erunt*, | quam in rem eis iudices lectei erunt,
A 24 28 e[*ius rei ioudices in perpetuom sunto* . . *(145* ‖ *43)* . . *q*]|uei pequniam ex [*h. l.*] ⟨capie⟩t, eum ob eam rem, quod pequniam ex
B 28 h. l. ceper[*it* . . *(56)* . . . *neive tribu mo*]|veto, neive equom adimito, neive quid ei *ob* eam rem fraudei esto. §

[*Nomina publice sc*]ripta sient. § pr. quei ex h. l. | . .
29 *(146* ‖ *48)* . . ∼

A 25 [*De iudicio in eum, quei mortuos e*]|rit aut in ex⟨ilium abierit. § q⟩uoium nomen ex h. l. delatum eri|[*t, sei is prius mor-*
B 29 *tuos erit* . . *(56)* . . *aut in exili*]|um abierit, quam ea res *iu*dicata erit, pr., ad quem eius nomen de[*latum erit, eam*] rem ab eis item quaerito, [*quei ioudicium ex h. l. erunt, quasei sei is viveret inve cei-*
30 *vitate esset* . . *(147* ‖ *51)* . .

293 24 Q. *pro* is *tab. corr. Momms.* pp *pro* pr *tab.* 25 ‘moram’. 28 ‘quid^{ei} eius eam’. 29 ‘ndicata’.

[*De inquisitione faciunda. praetor postquam*] n<omen ex A 26
h. l. ad se delat>um erit, facito, utei ioudicium p[*erficiatur . .*
(56) . . eique, quei petet, diem dato, utei q]|uod recte factum esse B 30
volet, dum neiquid advorsus h. l. fiat, [*ad inquisitionem fac*]iundam;
neive post h. [*l. rogatam . . (148 ‖ 51) . . iubetoque*] | <conquaeri 31 A 27
in terra Italia in opp>edeis foreis conciliab[*oleis, ubei ioure deicundo*
praesse solent, (58) aut extra Italiam in oppedeis foreis con]|ciliaboleis, B 31
ubei ioure deicundo praesse solent. in quibus di[*ebus eum quei petet*
prae]tor quei ex h. l. quaere|[*t, conquaerere iouserit . . (149 ‖ 51) . .* 32
De testimonio deicundo. pr. postquam] | <audierit, quod A 28
eius rei quaerundai c>enseant refere et c[*ausam probaverit, quibus*
is quei petet denontiaverit, eos homines d. t. II⅃ testimonium (58)
deice]|re iubeto et quom ea res agetur quam in rem quisque B 32
testis er[*it, in eam rem facito eis*] omnes adsient testimo[*niumque*
deicant, dum nei quem testimonium deicere iubeat, quei . . (150 ‖ 51) 33
. . quoia in fide is unde petetur siet, maioresve in maior]|<um eius fide A 29
fuerint, queive in fide eius siet> maioresv[*e in maiorum fide fue-*
rint (55) queive eius, quoius ex h. l. nomen delatum erit c]|ausam B 33
deicet dum taxat unum, queive eius parentisve eius [*leibertus*
leiberta]ve siet.

De inro[*ganda multa. . . (154 ‖ 51) . .* 34

De testibus tabulisque producendis. is quei petet, sei quos
ad testimonium deicundum evocari<t secumve duxerit dum taxat ho- A 30
mines II>L earum re|[*rum causa, de quibus id ioudicium fiet . . (51)*
. . e]a, quai ita conquaesiverit et sei qua tabulas libros leiterasve B 34
pop[*licas privatasve produ*]cere proferrequ|[*e volet . . (156 ‖ 51) . .* 35
quaer]|ive de ea re volet apud pr., is praetor ei moram ne fa|[*cito,* A 31
quominus testes producantur, tabulae proferantur, quove minus de ea re
(56) quae] | rat. § B 35

Praetor utei interroget. § pr. quei ex h. l. q|[*uaeret . .*
(188 ‖ 51) . . 36

Ioudices utei iourent. pr. quei ex h. l. quaeret, quei in ea]|m A 32
rem ioudices erunt, ante quam primum caussa d[*eicetur . . (61) . .*
apud se iourent facit]|o. iudices, quei in eam rem erunt, omnes B 36
pro rostreis in forum | [*vorsus iouranto . . (188 ‖ 51) . . facturumque* 37
se, utei quod recte factum esse vo]|let, utei testium, quei *in* eam rem A 33

---

293 32 'ei res'. 33 quaerat *Mazoch. cf. vs. 10;* quei $\overset{\text{ve}}{\text{eius}}$ *tab.*
37 in *om. Mazoch.*

B 37 erunt, verba audiat, [. . *(64)* . . *neque facturum quo*] | eam rem
minus ioudicet, nisei seiquae causa erit, quae eiei [*ex h. l. quo*
38 *eam rem minus ioudicet permittet . . (190 ‖ 51) . . quei ita apud se*
A 34 *iourarint eorum nomina is praetor facito in contione r*]|ecitentur, pro-
scripta propositaque palam apud for|[*um habeto, . . (66) . . neive rem*
B 38 *agito antequam omnes iourarint quei ex e*]|is C ioudicis L lectei erunt. §
39 Ioudex neiquis disputet. § . . *(188 ‖ 51)* ⁚ .
De re proferunda. sei . . causam sibi esse deicet, quominus ad
A 35 *id*] | iudicium adesse possit, de ea re praetori, quei ex hac[*e lege*
quaeret cognoscere . . (75) . . rem proferre liceto.
B 39 *De nomine referu*]ndo. § quam rem pr. ex h. l. egerit,
A 36 40 sei eam rem proferet, quoi . . *(187 ‖ 51) . . sei refer*]|re poterit
B 40 facito quoius deicet nomen referre . . *(81)* . . | rit utei *i*s ad sese
41 veniat aut adferatur coram eo, quei postulaver[*it . . (186 ‖ 51) . .*
A 37 *vo*]|let, quoius ex h. l. *n*ominis delatio erit, ei eius rei pe[*titio*
B 41 *esto . . (92) . . de*]|que ea re hace lege iudicium litisque aestu-
A 38 42 matio esto, quasei sei eius . . *(185 ‖ 51)* . . [*sei ioudex, q*]|uei eam
rem quaeret, ex h. l. causam non nover[*it . . (103) . . is praetor*
B 42 *c*]|oram [*iudici*]bus in contione pro rostris sententia ita pronontiato:
A 39 43 'fec[*isse videri' . . (183 ‖ 51) . . sei de ea re*] | iudicium fieri opor-
tebit, ter[*tio die facito iudicium fiat . . (102) . . sei ioudex, quei eam*
B 43 *r*]|em quaeret, ex h. l. causam non noverit, pr. quei ex h. l.
44 q[*uaeret . . (180 ‖ 51)* . .
Ioudices utei iourent, in consilium antequam eant. pr.,
quei ex h. l. quaeret, ioudices quei ex h. l. in eam rem erunt, in con-
A 40 *silium an*]|te quam ibunt, facit*o* iurent: 'sese [. . *(118)* . . *neque*
B 44 *facturum q*]|uo quis suae alterius sententiae certior siet, quod
A 41 45 p[*er . . (180 ‖ 51)* . . | aturum esse.
E 1 Iudice|[*s*] multam suprema*m* debea[*nt. . . (118) . . sei*
B 45 *ioudex, quei eam rem qu*]|aeret causam non noverit, quei eorum
A 42; E 2 46 ioudex [. . *(180 ‖ 51) . . excu*]|satione primo quo|que die deferatur,
isque quaestor [. . *(116)* . .
B 46 *Iudices in co*]|nsilium quomodo eant. § pr., quei ex h. l.
A 43; E 3 47 iu[*dicium exercebit . . (180 ‖ 51) . . nondum pl*]|ur[*umis lique*]|re dei-

vs. 39 cf. Arist. pol. 2, 8 τῶν νομοθετῶν οἱ πολλοὶ παρασκευάζουσιν, ὅπως οἱ δικασταὶ μὴ κοινολογῶνται πρὸς ἀλλήλους.

---

293 40 'ut eius' 41 hominis *Mazoch.* 'essto' 44 facit *Mazoch.* 45 suprema *Urs.* delea *Urs.*

xerit, praetor, [*quei*] ex h. l. quaeret, ita pronon[*tiato 'amplius'* . .
(110) . . *ubei duae partes iudicu*]|m, quei quomque aderunt, iudicare B 47
[*negaverint* . . *(180* ‖ *52) quei negaverit iu*]|dicare is HS. ccIↃↃ, 48 E 4
quotiens quomque amplius bis in uno iu[*dicio negaverit iudicare* . .
(109) . .]m quam ob rem et quantum pequ[*niae* . . *(180* ‖ *45)* . . 49 B 48
De] | reis quomodo iudicetur. § ubi duae partes iudicum, E 5
quei ader[*unt, causam sibi liquere deixerint* . . *(101)* . . *pr. quei de
ea re quaeret, utei eis iudice*]|s, quei iudicare negarint, semovant[*ur,* B 49
facito . . *(180* ‖ *42)* . .] | rem agito. tum praetor quom soveis 50 E 6
viatoribus apparitoribusque nei de i[*udicio iudex discedat facito* . .
(98) . . *sitellamque latam digitos n. n. altam digitos*] | XX, quo iou- B 50
dices sorticolas conieciant [*apponi facito (180* ‖ *37)* . . *quoius*]|que 51 E 7
iudicis is praetor sorticolam unam buxeam longam digitos IIII,
la[*tam digitos n. n. ab utraque parte ceratam* . . *(97)* . . *in qua sor-
ticola ex altera parti leitera A perscripta siet, ex alte*]|ra parti C, in- B 51
manu palam dato, a[*b eoque iudice alteram, utram is volet, induci
iubeto* . . *(180* ‖ *32)* . . *iudex sortem accipito alteram litteram inducito,* 52
alteram servato] | eamque sortem ex hace lege apertam bracioque E 8
aperto leiteram digiteis opertam pala[*m ad eam sitellam deferto* . .
(96) . . *sortem populo ostendito i*]|temque in eos ceteros singilatim B 52
iu[*dices versus ostendito, itaque eam sortem in eam sitellam coniecito*
. . *(180* ‖ *26)* . . 53
*Sententiae quomodo pronontientur. quei iudex pronontiationis
faci*]|undai causa ad sitellam sorti veniet, is in eam sitellam ma- E 9
num demitito, et eam devexam popul[*o ostendito* . . *(50)* . . *i*]|udi- D 1
cium | [. . *(40)* . . *quamque in eum r*]|eum sententiam [*ea sors ha-* B 53
b]uerit, is ei . . *(182* ‖ *23)* . . [*palam pronontiato, ubei A leitera* 54
scripta erit 'absolvo', ubei C leitera scripta erit 'con]|demno' ubei nihil E 10
scriptum erit, 'seine sufragio'. ex qua sorti pronontiarit, eam
sortem proxsumo iud[*ici* . . *(29)* . . *in man*]|u[*m*] transdito. § D 2
De n[*umerandis sententiis.* . . *(255* ‖ *21)* . . 55
*De reo apsolvendo. sei eae sententiae ibei plurumae aequove
numero erunt 'apsolvo', praetor, quei ex h. l. quaeret, pronontiato: 'non
fecisse videri'. de quo reo pr. ita pronontiaverit, quod postea non
fecerit, qu*]|od praevaricationis causa factum non erit, is ex hace E 11
lege eius rei apsolutus esto. §

---

293 52 lit. eram *Urs. cf. vs. 34.* sincilatim *tab.* 53 tam devexam *Urs.*

D 3 De reo condemnan[*do. . . (22) sei eae sententia*]|e ibei plu-
rumae erunt ‘condemno’, pr., qu[*ei ex h. l. quaeret, pronontiato;*
56 ‘*fecisse videri*’ (*cf. v. 42*) . (*252* ‖ *13*) . .
E 12 [*De iudicio iterando. quei ex h. l. condemnatus*] | aut apso-
lutus erit, quom eo *h.* l. nisei quod post ea fecerit, aut nisei
quod praevaricationis caussa factum erit, au[*t . . (12) . . nisei de*
D 4 *litibus*] | aestumandis, aut nisei de sanctioni hoiusce legis, actio
57 nei es[*to . . (250* ‖ *11) . .*
De praedibus dandis bonisve vendundeis. iudex, quei eam rem
E 13 *quaesierit, earum rer*]|um, quei ex h. l. condemnatus erit, q. praedes
facito det de consili maioris partis sententia, quanti eis censue-
D 5 r[*int; . . (9) . . sei ita p*]|raedes datei non erunt, bona eius facito puplice
possideantur conq[*uaerantur veneant. quanta pequnia ea bona venie-
rint, tantam pequniam ab emptore iudex, quei eam rem quaesierit,*
E 14 58 *exigito . . (248* ‖ *9) quaestorique*] | scriptum transdito; quaestor ac-
cipito et in taboleis popliceis scriptum habeto. §
D 6 De leitibus aestumandeis. | . . (*10*) . . [*quei ex*] | hace
lege condemnatus erit, ab eo quod quisque petet, quoius ex hace
lege peti[*tio erit, praetor, quei eam rem quaesierit, per eos iudices, quei*
59 *eam rem ioudicaverint, leites aestumari iubeto . . (244* ‖ *8) . . quod*
E 15 *ante h. l. rogatam consilio probabitur captum coactum ab*]|latum avor-
sum conciliatumve esse, eas res omnis simpli, ceteras res omnis,
D 7 quod post hance legem rogatam co[*nsilio . . (13) . . probabit*]|ur
captum coactum ablatum avorsum conciliatumve esse, dupli; idque
ad qua[*estorem, quoi aerarium provincia obvenerit, quantum siet quoius-
que nomine ea lis aestumata, facito deferatur.*
Pequnia utei ex aerario solvatur. quei iudici, quei eam rem
60 *quaesiverit, consilioque eius maiorei parti . . (242* ‖ *8) . . satisfecerit,*
E 16 *nomine su*]|o parentisve suei, quoive ipse parensve suos heres
siet, leitem aestumatam esse; queive eiei iudicei consilioque eius
D 8 maiorei pa[*rti . . (14) . . eorum sa*]|tis fecerit, regis populeive cei-
visve suei nomine litem aestumatam esse sibei: q[. . *iudex facito*
E 17 61 *(240* ‖ *8) . . tanta pequnia, quanta ex*] | hace lege in aerario posita
erit ob eam rem quod eo nomine lis aestumata erit, in triduo
D 9 proxsumo, quo ita satis [*factum . . (15) . . erit,*] | ex hace lege
solvatur; neivequis iudex neive quaestor facito sciens dolo m[*alo,*
62 *quo minus ita satis fiat, itaque solvatur . . (238* ‖ *8) . .*

---

293 56 f. 1 *Urs.* 58 *h*]aci *tab.* 59 ea; quos *Urs.*

De tributo faciundo. quanti iudex, quei eam rem quaesierit,
leites aestumaverit, sei is iud]|ex ex hace lege pequniam omnem ad E 18
quaestorem redigere non potuerit, tum in diebus X proxsumeis,
quibus [*quae . . (21) . . potue*]|rit redacta erit, iudex quei eam rem D 10
quaesierit, queive iudex hace lege fac[*tus erit, quae pequnia redigi*
potuerit, eam pequniam inter eos, quorum leites aestumatae erunt, pro
portioni tributum iri praedeicito . . (236 ‖ 8) . . tempus edito, quo is, 63
quoius lites] | aestumatae erunt, quoius[*ve*] regis populeive nomine E 19
lis aestumata erit, legati adessint, dum nei longius C dies edat.
. . *(20)* . .

De tempore stat]|uto servando. § ubei ea dies venerit, D 11
quo die iusei erunt adesse, iudex, quei e[*am rem quaesierit, quanta*
pequnia de eius, quei ex h. l. condemnatus est, bonis redacta erit, tantam
pequniam in eas lites, quae aestumatae erunt, pro portioni tribuito . .
(235 ‖ 8) . . queique ei iudici consilioque eius maiorei parti eam litem 64
aestumatam esse sibei satis] | fecerit, ei primo quoque die quae- E 20
storem solvere iubeto, quaestorque eam pequniam eis sed fraude
sua solvito. . . *(19)* . .

Quei aberit eius portio] | in aerario siet. § quod eorum D 12
nomine, quei non aderit, tributus factus [*erit, quaestor in aerario*
servato . . (227 ‖ 8) . . 65

De tributo proscribundo. quei] | praetor ex hace lege tri- E 21
buendei causa prodeixerit, is, utei quod recte factum esse volet
facito, quomodo prode[*ixerit, . . (21) . . ea omnia m*]|aiore parte D 13
diei adeam diem, donec solutum erit, apud forum palam, ubei de
plano r[*ecte legi possitur, proscripta propositaque habeat . . praetor,*
quei eum tributum] *(200)* ‖ fecerit die|[*s . . (7) . . prox*]|umos, ex ea 66 C1; E22
die, qua tributus factus erit, apud forum palam, ubei de plano
recte legi possitur, proscri[*ptum habeto. . . (21)* . .

Reliqua pequnia] | post quinquenium populei fiet. § D 14
quae pequnia ex hace lege in aerarium posita erit, quod in anneis
qu[*inque proxumeis ex ea die, qua tributus factus erit, eius pequniae*
quaestor ex h. l. non solverit populei esto.

De pequnia a praedibus exigenda. quei ex h. l. praedes
datei erunt, quaestor, quoi aerarium provincia obvenerit, queique deinceps]
(201) ‖ | eandem provin|[*ci*]|am habebit, eis faciunto, utei quod 67 C2; E23

---

293 63 quoius *Urs.* 64 frude *Urs.*

recte factum esse volet, quod eius is reus non solverit, ab eis
D 15 pr[*aedibus . . (21) . . primo quo*]|que die pequnia exigatur. §
Pequnia infiscis opsignetur. § quae quomque pequnia
ex hace lege ad q[*uaestorem redacta erit, is quaestor ea pequnia facito
in fiscis siet, signoque puplico opsignetur, et in quoque fisco scriptum*
C3; E24 68 *habeto*] *(201)* ‖ quis praetor litis aes|tumaverit et unde ea pequnia
redacta siet quantumque in eo fisco siet. quaestor, quei quom-
D 16 [*que erit, . . (21) . . utei quod*] | recte factum esse volet, facito in
diebus V proxumeis, quibus quomque eiei aerarium provincia ob-
venerit, | [*fisci resignentur, et sei ea pequnia, quam in eo fisco esse
inscriptum erit, ibei inventa erit, denuo opsignentur . .*
C 4 69 *Quaestor utei solvat. quoi*] *(201)* ‖ pequniam ex hace lege,
E 25 | quod sine malo pequlat*u* fiat, pr. quei ex hace lege quaeret,
D 17 darei solvi iuserit, id quaestor [. . *(21) . . quei aerarium pro*]|vin-
ciam obtinebit, sed fraude sua extra ordinem dato solvitoque. §
Quaestor moram nei facito. § q[*uaestor . .*
C 5 70 *Iudicium nei quis inpediat. quod*] *(200)* ‖ ex hace lege *iu-*
E 26 dic*i*um fier|i oportebit, quom ex hace lege fieri oportebit, nei
quis magistratus prove magistratu prove [. . *(34) . . quo inperio*
D 18 *potestateve erit facito, quo*] | minus setiusve fiat iudiceturve; neive
quis eum, quei ex hace lege iudicium exercebit, neive eum, que[*i
iudex ex h. l. erit, neive eum, quei ex h. l. petet neive eum unde petetur,*
C6; E27 71 *ab eo iudicio avocato neive*] *(200)* ‖ avocarier iubeto, neive ab|ducito,
neive abducier iubeto, neive facito quo quis eorum minus ad id
iudicium adesse poss[*it, . . (41) . . quove quoi eorum minus in eo
iudici*]|o verba audeire in consilium eire iudicare liceat; neive iudi-
D 19 cium dimitere iubeto, nisei quom senatu[*s ioure vocabitur . . aut*
C7; E28 72 *nisei quom centuriae aut*] *(200)* ‖ tribus intro vocabuntur, ex|tra
quam sei quid in saturam feretur. §
{E 35} {Iudex deinceps faciat} *principe defuncto.* sei is praetor
quei ex hace lege quaeret sei[*ve is quaestor quoi aerarium* {vel ur-
D 20 {D 27} bana provinc}]|ia obvenerit {eo magistratu} ioudiciove inperiove
abierit, abdicaverit, mortuosve erit ante quam ea omnia ioudi-

---

293 69 pequlatum *Urs.* 70 'ndi . um'. 72 *vs. 72—78 cum vs. 79 —85 (cf. etiam vs. 12—14 cum vs. 16—18) quod ad verbum fere concinere videtur,* vs. 79—85 *omisi. quae ad supplendum vs. 72—78 Mommsenus. e vs. 79 —85 ex aere petiit* { } *uncis notavi.* 72 eo magistratu *om. scalptor. sed addidit in vs. 79.*

ca[*ta soluta factave erunt, quae eum praetorem eumve quaestorem ex h. l. ioudicari iubere solvere facere oportet, queiquomque deinceps praetor ex h. l. quaeret, queive quaestor aerarium vel urbanam* {provinciam {C 15}
habebit, is, utei qu}*od recte factum*] *(200)* ‖ esse volet, facito, utei 73 C 8
ea omnia, | quod ex h. l. factum non erit, faciant, fiantque quae E 29
ex hace lege fieri oportere*t*, sei [{apud eum ea res acta esset, {D 28}
deque ea re eiei}] | praetori quaestorique omnium rerum, quod D 21
ex hace lege factum non erit, siremps lex esto, qua[*sei sei apud eum ea res acta esset* . .

De rebus ante iudicatis factisve. quibus quom ioud{icium}]
(200) ‖ fuit fuerit ve ex lege, quam L. Calp|urnius, L. f. tr. pl. 74 C 9; E 30
rogavit, exve lege, quam M. Iunius, D. f., tr. pl. rogavit, quei
eorum eo [*ioudicio ex earum aliqua lege apsolutus vel condem*{natus {D 29} D 22
est eritve, quo}] | magis de ea re eius nomen hace lege de*fe*ratur quove mag*is* de ea re quom | [*eo h. l. actio siet, eius h. l. nihilum rogato. queique contra h. l. fecise dicentur, nisei lex (200) rogata eri*{t ante quam ea res} *facta*] ‖ erit, quom eis hace lege 75 {C 17} C 10
actio nei esto.

| De praevaricatione. § praetor, quei ex hace lege quaeret, E 31
qua de re ei prae[*tori eisque iudicibus, quei ex h. l. ad ea*{m rem
(50) io}]|udicandam adfuerint, quei vivent, eorum maiorei part*i* {D 30} D 23
*s*atis factum erit, nomen, quod ex [*h. l. quis detolerit, praevaricationis causa eum detulisse* . . *(201)* § | 76

| De ceivitate danda. § sei quis eor[*u*]|m, quei ceivis Ro- C 11; E 32
manus non erit, ex hace lege alterei nomen . . *(78)* . . | *ad prae-* D 24
tor]|em, quoius ex hace lege quaestio erit, detolerit, et is eo iudicio
hace lege condemnatus erit, tu[{m eis qu}*ei eius nomen detolerit,* {D 31}
quoius eorum opera maxime eum condemnatum esse constiterit, sei volet ipse filiei que, quei eiei gnatei erunt, quom] . . *(201)* ‖ | ceivis Roma- 77 C 12
nus ex hace lege fiet, nepotesque [*t*{u}]|m eiei filio gnateis ceiveis {C 19} E 33
Romanei iustei sunto [*et in qua tribu, quoius is nomen ex h. l. detolerit, sufragium tulerit, in ea tribu (82) sufragiu*]|m ferunto inque D 25
ea*m* tribum censento, militiaeque eis vocatio esto, aera stipen- {D 32}
diaque o[{mnia eis merita sunto. neiqui magis[*tr*]atus pr}*ove magistratu* . . *(201)* . . *eius h. l.*] ‖ nihilum rogato. § 78 C 13

---

293 73 oportere *Urs.* 74 'deiuraturum quove magistratus' *corrigitur versu 81.* 75 'partis'. 76 eo *dupliciter scriptum est.* 77 'ea'. 'censento' *pro* censentor *cf. Madvig opusc. II 241.*

E 34 De provocation[*e immunitat*]|eque danda. § sei quis eorum, quei [*nominis Latini sunt . . (83) . . quei eorum in sua quis-*
D 26 *que ceivitate dicta*]|tor praetor aedilisve non fuerint, ad praetorem, quoius ex hace lege quaestio erit, [*ex h. l. alterei nomen detolerit,*
{D 33} *et is eo iudicio h. l. condem*{natus erit, tum quei eiu[*s nomen*] deto-
C 14 lerit, quoius eorum opera ma}*xime eum condemnatum esse consti-*
79 *terit*] . . *(201)* ‖ eius militiae munerisque poplici in su[*a quoiusque*
E 35 *ceiv*]|itate §
D 34 86 | *(156)* . . *quo*]i petetur, de ea re eius [*optio est*]o, utrum velit vel
D 35 87 in sua ceivitat[*e . . (215* ‖ *156) . . ha*]bere liceto. §
[*Sei quis cei*]vis Romanus ex hace lege alte[*rei nomen detolerit*] . . *(216)* |
D 36 88 | *(156)* . . quoi ex h[*ace lege provo*]catio erit esseve oportebit . . *(227)* |
D 37 89 | *(190)* . . . . [*praetor, quei inter pe*]regrinos ious | [*deicet* . . . *(233)* |
D 38 90 | *(191)* . . . . *ceivit*]atei q . . . . *(235)* |

XXII. Sententia Minuciorum.

a. 637

1 2 294. Q. M. Minucieis, Q. f. Rufeis de controvorsieis inter | Genuateis et Veiturios inre praesente cognoverunt, et coram inter
3 eos controvosias composeiverunt, | et qua lege agrum possiderent et qua fineis fierent, dixserunt. eos fineis facere terminosque
4 statui iuserunt; | ubei ea facta essent, Romam coram venire iouserunt. Romae coram sententiam ex senati consulto dixerunt
5 eidib. | Decemb. L. Caecilio, Q. f., Q. Muucio Q. f. cos.:

Qua ager privatus casteli Vituriorum est, quem agrum eos
6 vendere heredemque | sequi licet, is ager vectigal nei siet

Langatium fineis agri privati: ab rivo infimo, qui oritur ab
7 fontei in Mannicelo ad flovium | Edem; ibi terminus stat. inde flovio suso vorsum in flovium Lemurim. inde flovio Lemuri susum
8 usque ad rivom Comberane(am). | inde rivo Comberanea susum

294. Tabula aenea, 27,5 centim. a., 47,5 centim. l., anno 1506 prope Genuam in valle Polceverana (Porcoberae fluvii) reperta, nunc in curia Genuensi adservata. capita non distinguuntur. vs. 37 littera P prominet. = I 199, V 7749; R. XX; A. F. Rudorff, Quinti et Marci Minuciorum sententia inter Genuates et Viturios dicta edidit et illustravit. Berl. 1842. (Zeitschr. f. Rechtsgesch. I p. 168; II p. 473; Rhein. Mus. XVIII p. 452); Wilm. 872; Bruns. l. l. p. 254 sqq.; Ga. 919.

---

293 79 utilitate. § iudex deinceps faciat *Urs.* *ab his verbis incipit repetitio supra commemorata. cf. Momms.* 294 6 vectigal[is] *Wilm.* 7 inde [*Ede*] flovio *Rudorff. cf. v. 14.*

usque ad comvalem Caeptiemam; ibi termina duo stant circum
viam Postumiam. ex eis terminis recta regione in rivo Vendupale. 9
ex rivo Vindupale in flovium Neviascam. inde dorsum fl*o*vio Ne-
viasca in flovium Procoberam. inde | flovio Procoberam deor- 10
sum usque ad rivom Vinelascam infumum; ibei terminus stat.
inde sursum rivo recto Vinelesca; | ibei terminus stat propter 11
viam Postumiam. inde alter trans viam Postumiam terminus
stat. ex eo termino, quei stat | trans viam Postumiam, recta re- 12
gione in fontem in Manicelum. inde deorsum rivo, quei oritur
ab fonte enManicelo | adterminum, quei stat ad flovium Edem. 13

Agri poplici quod Langenses posident, hisce finis videntur
esse: ubi comfluont | Edus et Procobera, ibei terminus stat. inde 14
Ede flovio sursuorsum in montem Lemurino infumo; ibei termi-
nus | stat. inde sursumvorsum iugo recto monte Lemurino; 15
ibei termin[*u*]s stat. inde susum iugo recto Lemurino; ibi ter-
minus | stat in monte pro cavo. inde sursum iugo recto in mon- 16
tem Lemurinum summum; ibi terminus stat. inde sursum iugo |
recto in castelum, quei vocitatust Alianus; ibei terminus stat. 17
inde sursum iugo recto in montem Ioventionem; ibi terminus |
stat. inde sursum iugo recto in montem Apeninum, quei vocatur 18
Boplo; ibei terminus stat. inde Apeninum iugo recto | in montem 19
Tuledonem; ibei terminus stat. inde deorsum iugo recto in flo-
vium Veraglascam in montem Berigiemam | infumo; ibi ter- 20
minus stat. inde sursum iugo recto in montem Prenicum; ibi
terminus stat. inde dorsum iugo recto in | flovium Tulelascam; 21
ibi terminus stat. inde sursum iugo recto Blustiemelo in montem
Claxelum; ibi terminus stat. inde | deorsum in fontem Lebrie- 22
melum; ibi terminus stat. inde recto rivo Eniseca in flovium
Porcoberam; ibi terminus stat. | inde deorsum in floviom Por- 23
coberam, ubei conflovont flovi Edus et Porcobera; ibi termi-
nus stat.

Quem agrum poplicum | iudicamus esse, eum agrum caste- 24
lanos Langenses Veiturios po*si*dere fruique videtur oportere. pro
eo agro vectigal Langenses | Veituris in poplicum Genuam 25

294. 25 vic(toriatos) n(ummos). CCCC victoriati = CCC denarii cf. Mommsen, roem. Muenzw. p. 389.

---

294 9 ‘fluio’ 15 ‘termins’ 24 ‘leiberique’

dent in anos singulos vic. n. CCCC. sei Langenses eam pequ-
26 niam non dabunt neque satis | facient arbitratuu Genuatium,
quod per Genuenses mo[*r*]a non fiat, quo setius eam pequniam
27 acipiant: tum quod in eo agro | natum erit frumenti partem vicen-
sumam, vini partem sextam Langenses inpoplicum Genuam dare
28 debento | in annos singolos.

Quei intra eos fineis agrum posedet Genuas aut Viturius,
29 quei eorum posedeit k. Sextil. L. Caicilio | Q. Muucio cos., eos
ita posidere colereque liceat. e*i*s quei posidebunt, vectigal Langen-
30 sibus pro portione dent ita, uti ceteri | Langenses, qui eorum
in eo agro agrum posidebunt fruenturque. praeter ea in eo agro
31 ni quis posideto nisi de maiore parte | Langensium Veituriorum
sententia, dum ne alium intro mitat nisi Genuatem aut Veitu-
32 rium colendi causa. quei eorum de maiore parte | Langensium
Veiturium sententia ita non parebit, is eum agrum nei habeto
nive fruimino.

33 Quei | ager compascuos erit, in eo agro quo minus pecus
34 [*p*]ascere Genuates Veituriosque liceat ita, utei incetero agro | Ge-
nuati compascuo, niquis prohibeto, nive quis vim facito, neive
35 prohibeto quominus ex eo agro ligna materiamque | sumant
utanturque.

Vectigal anni primi k. Ianuaris secundis Veturis Langenses
36 in poplicum Genuam dare | debento. quod ante k. Ianuar. pri-
mas Langenses fructi sunt eruntque, vectigal invitei dare nei
37 debento. |

Prata quae fuerunt proxuma faenisicei L. Caecilio Q. Muucio
38 cos. in agro poplico, quem Vituries Langenses | posident et quem
Odiates et quem Dectunines et quem Cavaturineis et quem Men-
39 tovines posident, ea prata | invitis Langensibus et Odiatibus et
Dectuninebus et Cavaturines et Mentovines, quem quisque eorum
40 agrum | posidebit, inviteis eis niquis sicet nive pascat nive
fruatur. sei Langueses aut Odiates aut Dectunines aut Cavatu-
41 rines | aut Mentovines malent in eo agro alia prata inmittere
42 defendere sicare, id uti facere liceat, dum ne ampliorem | mo-
dum pratorum habeant, quam proxuma aestate habuerunt fructi-
que sunt.

---

294 29 'eus'.

Vituries, quei controvorsias | Genuensium ob iniourias iudicati 43
aut damnati sunt, sei quis in vinculeis ob eas res est, eos omneis |
solvei mittei leiber(*are*)ique Genuenses videtur oportere ante eidus 44
Sextilis primas. sei quoi de ea re | iniquom videbitur esse, 45
ad nos adeant primo quoque die et ab omnibus controversis et
hono. publ. li. |

Leg. Mogo Meticanio Meticoni f., Plaucus Peliani[*o*] 46
Pelioni f.

XXIII. Lex agraria.

a. 643

295. . . *(92)* . . [*tr. pl. plebem ioure rogavit plebesque ioure scivit in* 1 B* 1
. . .·. *a. d.* . . . . *tribus* . . *princi*]pium fuit; pro tribu Q. Fabius
Q. f. primus scivit.

Quei ager poplicus populi Romanei in terra Italia P.
Muucio L. Calpur[*nio cos. fuit, extra eum agrum, quei ager ex lege
plebeive sc., quod C. Sempronius Ti. f. tr. pl. rogavit, exceptum cavi-
tumve est nei divideretur* . . *(140 ‖ 92)* . . *quem quisque de eo agro* 2
loco ex lege plebeive sc. vetus possesor sibei] agrum locum sumpsit
reliquit|ve, quod non modus maior siet, quam quantum unum B* 2
hominem ex lege plebeive sc. sibei sumer[*e relinquereve licuit;*

295. De undecim legis fragmentis vid. ad n. 293; de legis nomine et explicatione cf. A. F. Rudorff (das Ackergesetz des Sp. Thorius wiederhergestellt und erläutert, Zeitschr. f. geschichtl. Rechtswissensch. X 1839 p. 1 sqq.); E. Huschke (krit. Jahrb. f. deutsch. Rechtswissensch. X 1841 p. 579 sqq.); Mommsen, C. I. L. I p. 76 sqq.

vs. 1. 4. 13. 27. 28. 29. 33: L. Calpurnius P. Mucius cos. a. 621
vs. 28. 86. 88: L. Caecilius Cn. Domitius cens. a. 639
vs. 89: Cn. Paperius cos. a. 641
vs. 29: M. Livius L. Calpurnius cos. a. 642
vs. 95: P. Cornelius L. Calpurnius cos. a. 643.

vs. 2—44? agitur de agro publico populi Romani in Italia
vs. 45?—96: de agro publico populi R. in Africa
vs. 96—105 de agro publico populi R. qui Corinthiorum fuit.

quae non iam in tabulae fragmento A* sed in Mazochii apographo leguntur uncis ⟨ ⟩ notavi. = I 200; (R. enarr. p. 27); Bruns l. l. p. 67 sqq.; A = I p. 75; A*a = R. XXVI; B* = R. XXVIII; C* = R. XXVI; D = R.XXVII; E = I p. 76.

---

294 45 et. hono. publ. li. *tab.* et one[*ribus*] publ[*icis*] li[*beri sint*] *Orell.* hono[*re*] publ[*ico*] li[*beri*] *alii.* popl. *tum scribendum fuisse Momms. monuit. quid lateat non perspicitur. exspectatur* abstineant *Momms.* 46 Moco *Momms.*
295 1 ‘terram Italiam’.

quei ager publicus populi Romanei in terra Italia P. Muucio L. Calpurnio cos. fuit, extra eum agrum, quei ager ex lege plebeive sc., quod C. Sempronius Ti. f. tr. pl. rogavit, exceptum cavitumve est nei
B* 3 3 *divideretur . . (140 ‖ 110) . . quem agrum locum*] quoieique de eo agro loco ex lege plebeive sc. IIIvir sortito ceivi Romano dedit adsignavit, quod non in eo agro loco est, quod ultr[*a . . (205*
4 ‖ *112) . .*

quei ager publicus populi Romanei in terra Italia P. Muucio L. Calpurnio cos. fuit, extra eum agrum, quei ager ex lege plebeive sc., quod C. Sempronius Ti. f. tr. pl. rogavit, exceptum cavitumve est nei divideretur, de eo agro loco quei ager locus ei, quei agrum privatum in publicum commutavit, pro eo agro loco a IIviro datus commutatus
B* 4 *re*]dditus est; §

quei ager publicus populi Romanei in terra Italia P. M*u*ucio L. Calpurnio cos. fuit, extra eum agrum, quei ager ex lege [*plebeive sc., quod C. Sempronius Ti. f. tr. pl. rogavit, exceptum cavitumve*
B* 5 5 *est nei divideretur . . (204 ‖ 112) . . quod eius quisq*]ue agri locei publicei in terra Italia, quod eius extra urbem Roma[*m*] est, quod eius in urb*e* oppido vico est, quod eius IIIvir dedit ad-
6 signavit, quod . . *(201 ‖ 112) . .* [*tum cum haec lex rogabitur habebit possidebitve;*

quei ager publicus populi Romanei in terra Italia P. Muucio L. Calpurnio cos. fuit, extra eum agrum, quei ager ex] lege plebive scito,
B* 6 quod C. Sempronius Ti. f. tr. pl. rog., exceptum cavitumve est, nei divideretur, quod quoieique de eo agro loco agri locei aedi-
A* 1 B 7 7 fic[*iei . . (130) . . q*]|uibu[*s . . (68 ‖ 112) i*]|n terra Italia IIIvir dedit adsignavit reliquit inve formas tabulasve retulit referive iusit: §

A* 2 ager locus aedificium omnis quei supra scriptu[*s est . . (134) . . extra eum agrum locum de quo supra except*]um cavitu[*mve est,*
8 *privatus esto . . (66 ‖ 112) . . eiusque locei agri aedifici emptio ven-*
B* 8 *diti*]o ita, utei ceterorum locorum agrorum aedificiorum privatorum est, esto; censor que quei quomque erit fa[*c*]ito, utei is ager locus aedificium, quei e[*x hace lege privatus factus est, ita, utei ceteri agri*
A* 3 *loca aedificia privata in censum referatur . . (117) . . deque eo agro*
B* 9 9 *loco aed*]ificio eum, quoium [*is ager locus aedificium erit*] . . *(65* ‖

295 4 'Mnucio' 5 'Roma' 'urbem'

112) . . est; neive quis facito, quo, quoius eum agrum locum
aedificium possesionem ex lege plebeive scit[*o ess*]e oportet opor-
tebitve, eum agrum l[*ocum aedificium possesionem is minus oetatur*
fruatur habeat possideatque . . *(114)* . . *n*]eive quis de ea re ad se- A* 4
n[*atum referto* . . *(63* ‖ *112)* . . *neive pro magistratu inpe*]riove sen- 10 B* 10
tentia[*m*] deicito neive ferto, quo quis eorum, quoium eum agrum
locum aedificium posse[*sio*]nem ex lege plebeive scito esse oport[*et*
oportebitve . . *(111)* . . *eum agrum locum aedificium possesionem mi-*
nus oetatur fruatur habeat possid[eatque quove possesio invito mor-
[*tuove eo heredibus eius inviteis auferatur.* A* 5

Quei ager publicus populi Romanei in terra Italia P. Muucio L.
Calpurnio cos. fuit . . *(60* ‖ *112)* . . *quod eius IIIvirei a. d. a. via-* 11
sici]s vicaneis, quei in terra Italia sunt dederunt adsignaverunt B* 11
reliquerunt: neiquis facito quo m[*i*]nus ei oetantur fruantur ha-
beant po[*ssideantque, quod eius possesor* . . *(110)* . . *agrum locum* A* 6
aedifici]um non ab alienaverit, extra eu*m* a[*grum* . . *(58* ‖ *112)* . . 12 B* 12
extra]que eum agrum, quem ex h. l. venire dari reddive oportebit. §

Quei ager locus aedificium ei, quem in [*vi*]asieis vicanisve
ex s. c. esse oportet oportebitve, [*ita datus adsignatus relictusve*
est eritve . . *(108)* . . *quo magis is ag*]er locus aedificium privatus A* 7
siet, quove mag[*is censor, queiquomque erit, eum agrum locum in*
censum referat . . *(53* ‖ *112)* . . *quove magis de eo agro loco aliter*, 13
atque u]tei est, siet, ex h. l. n. r. § B* 13

Quei ager locus publicus populi Romanei in terra Italia P.
Muucio L. Calpurnio cos. fuit, extra eum agrum, quei ager ex
lege plebive [*scito, quod C. Sempronius Ti. f. tr. pl. rogavit, exceptum*
cavitumve est nei divideretur . . *(100)* . . *e*]xtraque eum agrum, A* 8
quem vetus possesor ex lege plebeive [*scito sibei sumpsit reliquitve,*
quod non modus maior siet, quam quantum unum hominem ex lege
sibei sumere relinquereve licuit, sei quis . . *(45* ‖ *112)* . . *agri colendi* 14
cau]sa in eum agrum agri iugra non amplius XXX possidebit B* 14
habebit ve: *is* ager privatus esto. §

Quei in agrum compascuom pequdes maiores non plus X pascet,
quae[*que ex eis minus annum gnatae erunt post ea quam gnatae erunt*
. . *(96)* . . *queique ibei pequdes minores non plus n. n.*] pascet, quae- A* 9
que ex eis minus annum gnatae erunt post ea qua[*m gnatae*

---

295 10 'sententia' 11 eum *dupliciter scriptum est.*

15 *erunt: is pro iis pequdibus . . (44 ‖ 112) . . populo aut publicano*
B* 15 *pequniam scripturam vectigalve dare nei debeto, neive de ea re sati*]s
dato neive solvito. §

Ager publicus populi Romanei, quei in Italia P. Mucio L. Cal-
purnio cos. fuit, eius agri IIIvir a. d. a. ex lege plebeive scito
A* 10 sortito quoi ceivi Roma[*no agrum dedit adsignavit . . (94) . . quod*
eius agri neque is abalie]navit ab alienaveritve, neque heres eius
16 ab alienavit ab alienav[*eritve . . (41 ‖ 112) . . quei eorum de ea*
re ante eidus Martias primas, in ious adierit ad eum, quem ex h. l.
B* 16 *de eo agro ius deicere oportebit, is de ea re ita ius deicito d*]ecernitoque,
utei possesionem secund*um* eum heredemve eius det, quoi sorti
is ager datus adsignatusve fuerit, quod eius agri non ab alienatum
erit ita utei s. s. est. §

A* 11 . . *(90)* . . [*quod eius agri IIIvir a. d. a. veteri possesori prove*
ve]tere possesionem dedit adsignavit reddidit, quodque eius agri
III[*vir a. d. a. in urbe oppido vico dedit adsignavit reddidit . . (39 ‖*
17 *112) . . quod eius agri neque is ab alienavit ab alienaveritve, neque*
B* 17 *heres eius, quoive ab eo hereditate testamento deditioneve obveni*]t, queive
ab eorum qu*o* emit: quei eorum de ea re ante eidus Martias pri-
mas in ious adierit ad eum, quem ex h. l. de eo agro ius deicere
oportebit, is de ea re ita ius deicito, d[*ecernitoque, utei possesionem*
A* 12 *secundum eum heredemve eius det*] . . *(90)* . . quoi is ager vetere
prove vetere possesore datus adsignatusv*e* (*redditusve fuerit*), queive
18 a . *(36 ‖ 112)* . .

B* 18 *Sei quis eorum, quorum age*]r s. s. est, ex possesione vi eiectus
est, quod eius is quei eiectus est possederit, quod neque vi neque
clam neque precario possederit ab eo, quei eum ea possesion*e* vi
eiec[*erit: quem ex h. l. de ea re ious deicere oportebit, sei is quei ita*
A* 13 *eiectus est, ad eum de ea re in ious adierit ante eidus (90) Mar*]tias,
quae post h. l. rog. primae erunt, *f*acito, utei is, quei ita vi
eiectus e[*rit, in eam possesionem unde vi eiectus fuerit, restituatur. . .*
19 *(34 ‖ 112)* . .

Quei ager locus aedificium publicus populi Romanei in terra Italia
P. Muucio L. Calpurnio cos. fuit, quod eius ex lege plebeive sci]to
B* 19 exve h. l. privatum factum est erit ve, pro eo agro loco aedificio

---

295 16 ‘d]ecrrnto’ ‘secundo’ 17 ‘quei’ ‘adsignatusvb. q^{u}eive’ red-ditusve fuerit *inseruit Momms. lacuna in aere nulla.* 18 ‘possesionem’ ‘eacito’

proque scriptura pecoris, quod in eo agro pascitur, post quam vectigalia constiterint, quae post h. l. [*rogatam primum constiterint: nei quis mag. prove mag. facito, (89) quo quis populo aut p*]ublicano A* 14
pequnia[*m*] scripturam vectigalve det dareve debeat, neive quis
. . *(33 ‖ 112)* . . quove quid ob eam rem populo aut publicano 20 B* 20
detur exsigaturve, neive quis quid, postea quam [*vec*]tigalia consistent, quae post h. l. rog. primum constiterint, ob eos ag[*ros locos aedificia populo aut publicano dare debeat, (75) neive scripturam pecoris, quod in eis ag*]reis pascetur, populo aut publicano dare A* 15
debeat. §

Ager locus publicus popul[*i Romanei, quei in terra Italia P. Muucio L. Calpurnio cos. fuit, . . (32 ‖ 112) . . extra eum agrum,* 21
quem agrum L. Caecilius Cn. Domitius cens.] a. d. XI. k. Octobris B* 21
oina quom agro, quei trans Curione est, locaverunt, quei in eo agro loc[*o ceivis*] Romanus sociumve nominisve Latini, quibus ex formula togatorum [*milites in terra Italia inperare solent, . . (72)*
. . agrum lo]cum publicum populi Romanei de sua possesione A* 16
vetus possesor prove vetere possesor[*e dedit, quo in agro loco oppidum coloniave ex lege plebeive scito constitueretur deduceretur conlo-*
caretur, . . (33 ‖ 112) . . quo in agro loco IIIvir i]d oppidum colo- 22 B* 22
niamve ex lege plebeive sc. constituit deduxitve conlocavitve: quem agrum [*locum*]ve pro eo agro locove de eo agro loco, quei publicus populi Roman[*ei in terra Italia P. Mucio L. Calpurnio*
cos. fuit . . (72) . . extra eum a]grum locum, quei ager locus ex A* 17
lege plebeive sc., quod C. Semproni Ti. f. tr. pl. rog. exscep[*tum*
cavitumve est nei divideretur, . . (34 ‖ 112) . . IIIvir dedit reddidit 23
adsignavit, eius quoi is ager datus redditus adsignatus erit,] quoive ab B* 23
eo heredive eius is ager locus testamento hereditati deditionive obvenit obveneritv[*e, queive ab eo emit e*]meritve, queive ab emptore eius emit emeritve, is ager privatus esto. §

Que[*i ager publicus populi Romanei fuit, quem IIIvir de eo agro*
loco pro eo agro loco, (66) qu]o coloniam deduxsit ita utei s. s. A* 18
est, agrum locum aedificium dedit reddidit adsignavit, quei [*pr.*
consolve de eo agro loco aedificio (33 ‖ 112) ex h. l. ious deicet, quo 24
de ea re ante eidus Martias primas in ious aditum erit, is de ea re
ita ious deicito decernitoque, utei possesionem secundum eum h]eredemve B* 24

---

295 19 ‘pequnia’ ‘vecpigalve’. 21 XE *pro* XI *tab.* 22 ‘locumve’

eius det, quoi IIIvir eum agrum locum pro eo agro loco, quo coloniam deduxit, dedit [*reddidi*]t adsignavitve; facitoque is pr. consolve, quo de ea re in ious aditu*m* erit, [*utei . . (63)* . .

A* 19 *Ager locus quei sup*]ra scriptus est, quod eius agrei locei post *h.* l. rog. publicum populei Romanei erit, extra eum ag[*rum locum, quei publico usui destinatus est vel publice locatus est, in eo agro quei*
B* 25 25 *volet pascito* . . *(34 ‖ 112)* . .] neive is ager compascuos esto, neive quis in eo agro agrum oqupatum habeto neive defendito, quo mi[*nus quei v*]elit compascere liceat. sei quis faxsit, quotiens faxit,
A* 20 in agri iugra singula L[*HS n. . . (57) . . dar*]e debeto ei, queiquomque id publicum fruendum redemptum comductumve habebit. §

26 Boves, equ[*os, mulos, asinos* . . *(36 ‖ 112)* . . *in eo agro loco, quei post h. l. rog. publicus populei Romanei erit, pascere ad eum nu-*
B* 26 *merum pecudum, que*]i numerus pecudum in h. l. scriptus est, liceto, neive quid quoi ob eam rem vectigal neive sc[*ripturam dare de*]*beto.* §

Quod quisque pecudes in calleis viasve publicas it*i*neris causa
A* 21 indu[*xerit* . . *(56)* . . *pro eo pecore, quod eius in calli*[bus vieis*ve* publiceis pastum inpulsum itineris causa erit, neiquid populo *n*eive publi-
27 cano d[*are debeto*. . . *(38 ‖ 113)* . .

Quei ager publicus populi Romanei in terra Italia P. Mucio L. Calpurnio cos. fuit, de eo agro loco quem agrum locum populus ex pu-
B* 27 *blico in privatum c*]ommutavit, quo pro agro loco ex privato in publicum tantum modum agri locei commutav[*it: is ager locus do*]mneis privatus ita, utei quoi optuma lege privatus est, esto. §

A* 22 Quei ager ex priva[*to in publicum commutatus est, (56) quo pro agro tantus modus agri publici ex p*]ublico imprivatum commutatus est: de eo agro siremps lex esto, quansei is ager P. Mucio L. C[*alpurnio cos. publicus fuisset. quei ager pro agro patrito ex publico*
28 *in privatum commutatus est,* . . *(39 ‖ 114)* . . *pr. consolve quanti agri*
B* 28 *patriti publicani publicum L. Caecilio Cn. Dom*]itio cens. redemptum habe[*n*]t, censoribus, queiquomque post hac facteis erunt, ei faciu[*nto id publicum, (14) sei*] volent, tantidem pro patrito redemptum habeant p. p. supsignent. §

A* 23 IIvirum, qu[*ei* . . *(56)* . . *quae viae publicae p*]|er terram Italiam

295 24 'aditun' 'II L' 26 'iteneris' 'vieilde' Λ *pro* N *(neive) tab.*
28 E *bis pro* F *tab.* p. p *i. e.* p(ro) p(atrito) *Rudorff.* p(ro) p(raede) *Huschke.*

P. Mucio L. Calpurnio cos. *f*uerint, eas *f*aciunto pateant vacuaeque
sien[*t, . . (40 ‖ 116) . .* 29
Quod quoieique ex h. l. ita] utei s. s. est, in agreis, qu[*ei in* B* 29
Ita]lia sunt, quei P. Mucio L. Calpurnio cos. publiceis populi
R[*omanei (18) fuerunt, ceivi*] Romano facere licebit, item Latino
peregrinoque, quibus M. Livio L. Calpurnio [*cos. in eis agreis id*
facere . . (56) . . ex lege pleb]eive sc. exve *f*oedere licuit, sed *f*raude A* 24
sua *f*acere liceto. §
Quod ex h. l. ita utei s. s. est, in agreis, que[*i s. s. sunt,*
Latinum peregrinumve facere vel non facere oportebit . . (41 ‖ 116) . . 30
sei eorum] quis, quo[*d eum ex h. l. f*]acere oportuerit, non fecerit, B* 30
quodve quis eorum [*h. l. prohibitus erit, fecerit mag. (20)*] prove
mag., quo de [*e*]a re in ious aditum erit, quod ex h. l. petetur,
item iudicium iudi[*cem recuperatoresve facito ei, quei ex h. l. petet,*
et in eum ita det, utei ei (56)] et in eum iudicium iudicem recu- A* 25
peratoresve ex h. l. dare oporteret, sei quis de ea re iudiciu[*m*
petisset, quod ceivem Romanum contra h. l. fecisse diceret. . . (42 ‖
140) . . 31
Sei quei ager colonieis seive moi]nicipieis seive quae pro moini- B* 31
cipieis colo[*nieisve sunt, ceivium Romanorum (20)*] nominisve Latini
poplice deve senati sententia ager fruendus datus [*est, seive quei*
in trientabuleis est, quei . . (56) . . queiv]e pro colonia moinicipiove A* 26
prove moinicipieis fruentur quei[*ve*] in trientabule[*is fruentur . .*
(44 ‖ 145) . . quod eius agri eis testamento hereditate deditione ob]venit 32 B* 32
obveneritve, quibus ante h. [*l. rog. eum agrum locum com(20)*]ductum
habere frui possidere defendere licuit, extra eum agrum locu[*m,*
quem ex h. l. . . (56) . . venire dari reddi]ve oportebit, id, utei A* 27
quicquid quoieique ante h. l. r. licuit, ita ei habere o[*eti frui*
possidere defendere post h. l. rog. liceto . . (46 ‖ 146). 33
Quei ager locus publicus p[*opulei Romanei in te(17)*]rra Italia B* 33
P. Mucio L. Calpurnio cos. fuit, quod eius agri loci ex l[*eg*]e
[*plebeive scito exve h. l. privatum factum est . . (56) sei qu*]id de eo A* 28
agro loco ambigetur: cos. pr., quei quo⟨mque e⟩rit, de ea re
iuris[*dictio iudici iudicis recuperatorumve datio esto . . (48 ‖ 147) . .* 34
neive mag. prove mag. de eo agro loco ious deicito neive dec]ernito B* 34
neive iudicium n[*eive iudicem neive (17) r*]ecuperatores dato, nisei

---

295 29 E *ter pro* F *tab.* 30 'quod ea' 31 quei *tab.* queive *Momms.*

cos. pr.ve. quod vadimonium eius rei c[*ausa cos. pr.ve promitti*
A* 29 *iuserit, quei ab eo de ea re mag. adpellati erunt, quominus eius r*]ei
causa decernant, eius h. l. n. r. qu⟨od iudicium iudex⟩ recupe-
35 rator[*esve eius rei causa dati erunt . . (49 ‖ 148) . .*
Quei ager locus post h. l. rog. publicus populi Romanei in terra
B* 35 *Italia erit, sei quid de eo agro loco ambigetur,*] cos. pr. cens. quei
quom[*que tum erit, de ea re (18) iu*]ris dictio, iudici iudicis recu-
peratorum datio esto i., u. e. e r. p. f. s. [*v. e. . . (58) . . neive mag.*
A* 30 *prove mag. de e*]o agro loco ious deicito neive de [*eo agro de*]-
⟨cernito ne⟩ive iudi⟨cium [*neive iudicem neive recuperatores dato,*
36 *nisei cos. pr. cens. . . (54 ‖ 149). quod iudicium iudex recuperatoresve*
eius rei causa a consule praetore censoreve dati erunt, sei quis ab eo
B* 36 *de ea re mag. adpellaverit quoi eorum id iudicium e re publica*] non
esse videbitur: quo [*minus id impediat (17) ve*]l intercedat, e. h.
l. n. r.
Quoi publicano e. h. l. pequnia debebitu[*r, nei quis mag. . .*
A* 31 *(58) . . ob eam r*]em facito, quo quis pro a⟨gro minus aliterve
37 scripturam v⟩[*ectigalve det, atque utei ex h. l. dare debet . . (57 ‖ 150)*
B* 37 *. . sei quid publicanus eius rei causa sibi deberi*] darive oportere
de[*icat, de ea re cos. prove (20) co*]s. pr. prove pr., quo in ious
adierint, in diebus X proxsumeis qu[*ibus de ea re in ious aditum*
A* 32 *erit, . . (55) . . recuperatores ex cei*]vibus L, quei classis pr⟨imae
sient, XI dato; inde alternos du⟩[*m taxat quaternos is quei petet et*
38 *is unde petetur, quos volent, reiciant facito . . (57 ‖ 154) . . quei super-*
B* 38 *erunt, eos de ea re iudicare iubeto,*] quae res soluta n[*on siet inve (17)*
ioudici]o non siet iudicatave non siet, quod eius praevaricationus
A* 33 [*causa*] . . *(53)* . . mve factum non ⟨siet. sei maior pars eorum
B* 39 39 recuperatoru⟩[*m*] . . *(57 ‖ 156)* . . id sententia [*pronontiato, quod*
eius] rei ioudicandae maxsume verum esse co*m*perit, facitoqu[*e . .*
A* 34 *(51) . . quod ita ioudicatum e*]rit, se dulo m*alo* ⟨utei is, quei iudi-
40 catus erit dare oport⟩[*ere, solvat . . (57 ‖ 165) . .*
Quas in leges pl.ve sc. de ea re, quod, quei agrum publicum po-
puli Romanei ita habebit possidebit fruetur, utei ex h. l. licebit, eum
B* 40 *earum q*]uae ag[*rum, quem ita habebit, (24) ha*]bere possidere fruive
vetet; quasve in leges pl.ve sc. de ea r[*e, quod earum quae ei, quei*
A* 35 *agrum . . (51) . . aliter habebit*] possideb⟨it fruetur, quam ex h. l.

295 39 'commperrit' 'sedulo mn' se dulo m(alo) *Momms.* sedulo m(ora) n(ulla) *Huschke.* 40 fruie *tab.* favetur *Mazoch.*

licebit, eum agrum, quem⟩ [*ita habebit, habere possidere fruive per-*
mittat, is, quei earum legum pl.ve sc. quo iurare iubetur iubebitur, non
iuraverit: . . (57 ‖ 188) . . ne ob eam rem mag. q]uem minus petere 41 B* 41
capere gerere habereque liceto, neive q[*uid ei ea res fraudi esto. (51)*] §
⟨Si q⟩u⟨ae lex plebeve sc. est, quae ma*g*., quem ex h. l.⟩ . . A* 36
(57 ‖ 190) . . [*ea omnia sed f*]raude sua facere liceto, inque eas 42 B* 42
leges pl.ve sc. de ea re, quod ex [*h. l. non decernere . . (61) . .*
aliterve] decernere oportebit, sed fraude sua nei iurato, neive . . A 37
(57 ‖ 190) . . 43
. . tus est, dedit adsignavitve, quemve agrum locum de eo B* 43
agro lo[*co . . (64) . . ex*] pl. sc., quod M. Baebius tr. pl. IIIvir A 38
coloni[*a*]e deducend[*ae rogavit . . (57 ‖ 188) . . datu*]m adsignatum 44 B* 44
esse fuiseve ioudicaverit, utei in h. l. sc. est, quei l[*ocus . . (66) . .*]
extra eum agrum locum, quei ager locus in ea cen[*turia supsici-* A 39
vove est . . (57 ‖ 187) . . extraque] eum agrum locum, quem ex 45 B* 45
h. l. colonei eive quei in colonei numero [*scriptei sunt . . (70) . .*
oportet] oportebitve, quod eius agri locei quoieique emptum est, A 40
[. . *(57 ‖ 186) . . m*]anceps praevides praediaque soluti sunto; 46 B* 46
eaque nomina mancup[*um . . (75) . . quaestor,*] quei aerarium pro- A 41
vinciam optinebit, in tableis [*publiceis scripta habeto . . (57 ‖ 185) . .* 47
d]e mag. Romano emit, is pro eo agro loco pequnia[*m*] neive B* 47
praevides nei[*ve praedia populo dare debeto . . (81) . . neive de ea*
re quis ob eam] rem, quod praes factus est, populo obligatus est[*o* A 42
. . (57 ‖ 184) . . quei ob eu]m agrum locum manceps praesve factus 48 B* 48
est, quodque [*pr*]aedium ob [*eam rem populo obligatum est . . (92)*
. . *q*]uei ager locus in Africa est, quei Romae publice . . *(57 ‖ 183)* 49 A 43
e eius esto, isque ager locus privatus vectigalisque u. . . *(103)* B* 49
. . tus erit; quod eius agri locei extra terra*m* Italia*m* est . . *(57 ‖* A 44
180) . . [*socium nominisve Latini, quibus ex formula t*]ogatorum mi- 50 B* 50
lites in terra Italia inperare solent, eis po[*puleis*] . . *(102)* . . ve A 45
agrum locum queiquomque habebit possidebit [*fruetur, . . (57 ‖ 180)* 51
. . *eiusv*]e rei procurandae causa erit, in eum agrum locum, in B* 51
. . *(115)* . . [*se dolo m*]alo. E 1
Quei a[*g*]er locus in Africa est, quod eius agri . . *(57 ‖ 180)* 52 A 46
. . [*habeat pos*]sideat fruaturque item, utei sei is ager locus pu- B* 52
bli[*ce . . (118)* . .

---

295 41 mas *Mazoch.* 43 colonie *Mazoch.* 45 colono *pro* colonei *Rudorff.* 47 'pequnia' 49 'terra Italia'.

E 2 *IIvir, quei ex h. l. factus creatusve erit,*] in biduo proxsumo,
A 47 53 quo | factus creatusve erit, edici[*to* . . *(57* ‖ *180)* . . *in diebus*
B* 53 E 3 XXV proxsumeis, quibus id edictum erit . . *(118)* . . [*datu*]m ad-
A 48 54 signatum siet, idque quom [*p*]rofitebitur cognito[*res*] . . *(57* ‖ *180)*
B* 54 . . mum emptor siet ab eo quoius homin[*is privatei eius agri*
E 4 *venditio fuerit* . . *(116)* . . *P. Mucio L.*] Calpurnio cos. facta siet,
A49B*55 55 quod eius postea [*ne*]que ipse n[*eque*] . . *(57* ‖ *180)* . . praefectus
milesve in provinciam er[*it* . , *(110)* . . *colono eive, quei in colonei*
E 5 *nu*]mero scriptus est, datus adsignatus est, quodve eiu[*s*] . . *(9)*
A50B*56 56 . . ag . . *(57* ‖ *180)* . . [*u*]tei curator eius profiteatur, item ute[*i*
E 6 . . *(109)* . . *ex e*]o edicto, utei is, quei ab bonorum emptore ma-
57 gistro curato[*reve emerit,* . . *(58* ‖ *180)* . . *sei quem quid edicto*
B* 57 *IIvirei ex h. l. profiteri oportuer*]it, quod edicto IIvir. profesus ex
E 7 h. l. n[*on erit,* . . *(107)* . . *ei eum agrum lo*]cum neive emptum
B* 58 58 neive adsignatum esse neive fuise iudicato. q . . *(56* ‖ *180)* . . do
E 8; ei ceivi Romano tantundem modu[*m agri*] . . *(101)* . . quei ager
publice non venieit, dare reddere commutareve liceto.

B* 59 59 IIvir, q[*uei ex h. l. factus creatusve erit* . . *(51* ‖ *180)* . . *de*] eis
E 9 agreis ita rationem ini*to*, itaque h. . . *(98)* . . | et neive unius
hominis nomine, quoi ex lege Rubria, quae fuit, colono eive,
quei [*in colonei numero scriptus est, agrum, quei in Africa est, dare*
B* 60 60 *oportuit licuitve* . . *(48* ‖ *180)* . . *data adsign*]ata fuise iudicato;
neive unius hominus [*nomine, quoi* . . *(97)* . . *colono, eive, quei in*
E 10 *colonei nu*]mero scriptus est, agrum quei in Africa est, dare opor-
tuit licuitve, amplius iug. CC in [*singulos homines data adsignata*
61 *esse fuiseve iudicato* . . *(43* ‖ *180) neive maiorem numerum in Africa*
B* 61 *hominum in coloniam coloniasve deductum esse fu*]iseve iudicato, quam
quantum numer[*um ex lege Rubria, quae fuit* . . *(96)* . . *a IIIviris*
E 11 *coloniae dedu*]cendae in Africa hominum in coloniam coloniasve
deduci oportuit licuitve.

B* 62 62 IIvir, quei [*ex h. l. factus creatusve erit*] . . *(38* ‖ *182)* . . | re
D *1 E 12 Rom. . . *(10)* . . agri . . *(40)* . . [*d*]atus ad[*signatus* . . *(50)* . . *quod eiu*]|s
agri ex h. l. adioudicari licebit, quod ita comperietur, id ei here-
63 deive eius adsignat*um* esse iudicato [. . *(33* ‖ *255)* . . *quod quand*]-
D *2 E 13 oque eius agri locei ante kal. I . . *(29)* . . [*quoiei emptum*] est
ab eo, quoius eius agri locei hominus privati venditio fuit tum,

---

295 53 eiici[*to Mazoch. emend. Huschke.* 59 'initio' 60 oportebit *Urs.* oportuit *Huschke.* 62 adsignato *Urs.*

quom is eum agrum locum emit, quei . . *(29 ‖ 252)* . . *et eum* 64
agrum locum, quem ita emit emer]it, planum faciet feceritve emptum D* 3
esse, q[*uem agrum locum neque ipse (22)*] neque heres eius, neque E 14
quoi is heres erit abalienaverit, quod eius agri locei ita planum
factum erit, IIvir ita [*esse iudicato . . (27 ‖ 250) . . dato re*]ddito, 65 D* 4
quod is emptum habuerit quod eius publice non veniei[*t. item*
IIvir, sei is (15)] ager locus, quei ei emptus fuerit, publice ve- E 15
nieit, tantundem modum agri locei de eo agro loco, quei ager
lo[*cus in Africa est, quei publice non venieit, ei quei ita emptum ha-*
buerit, reddito . . (24 ‖ 248) . . queique ager locus ita ex h. l. redditus 66
erit, ei quoius ex h. l. f]actus erit HS n. I emptus esto, isque D* 5
ager locus privatus vectigalisque ita, [*utei in h. l. supra (13)*]
scriptum est, esto. § E 16

Quoi colono eive, quei in colonei numero scriptus est, ager
locus in ea centuria supsicivov[*e datus adsignatus est, quae centuria*
quodve supsicivom in eo agro est, quei ager Romae publice venieit ve-
nieritve . . (19 ‖ 246) . . si quid eius agri IIvir, quei ex h. l. factus 67
creatusve erit, ei colono minus adiudicaverit, tum pro ea centuria supsi-
civove tantundem modum agri locei de eo a]gro loco, quei ager locus D* 6
in Africa est, quod eius publice non venieit, ei he[*redeive (9) ei*]|us E 17
IIvir, quei ex h. l. factus creatusve erit, reddito.

Quoi colono eive, quei in colonei numero scriptus est fuitve,
[*ager locus . . (17 ‖ 244) . . tantundem modum agri locei ei, quem ita* 68
emise habui]seve comperietur, heredeive eius de agro, quei ager D* 7
in Africa est, pro eo agro [*IIvir reddi(10)*]|to quoieique ita red- E 18
diderit, ei adsignatum fuisse iudicato.

Quoi agrum de eo agro, quei ager in Africa est, quei colono,
e[*ive, quei in colonei numero scriptus est fuitve, datus adsignatusve est,*
magistratus Romae publice vendiderit . . (15 ‖ 242) . . seiquid eius 69
agri IIvir ei, quoi emptum esse comperietur, emptorive eius minu]s ad- D* 8
iudicaverit: tum tantundem modum agri ei, quoi ita emptum esse
comperiet[*ur, emptorive (13) ei*]|us pro curatoreve eius heredive E 19
quoius eorum de eo agro, quei ager in Africa est, pro eo agro
IIvir reddito; quoi ita reddiderit, [*ei adsignatum fuisse iudicato.*

. . (13 ‖ 240) . . p]equniae adsignatum discriptum adsigna- 70 D* 9
tumve in tabuleis publiceis est eritv[*e: tantam (12) pequ*]|niam E 20
populo ex eid. Mart., quae post ea quam vectigalia consistent,
quae post h. l. r. primum consistent, primae erunt, in[*ferto . .*

71 *(13 ‖ 238) . . neive quis eam pequniam propiore die exsigito, atque]*
D* 10 uteique in h. l. s. est; neive quod pequniae ob eam rem propiore
E 21 die ex actum er[*it, atque (14) uteiqu*]|e in h. l. s. e., is quei pe-
quniam populo dare debebit ei, quei eo nomine ab populo mer-
D* 11 72 cassitur, ob eam rem pequniam ei nei . . *(14 ‖ 236)* . . [*pla*]num
fiat; neive quis mag. neive pro mag. facito neive quis senator
E 22 decernito, q[*uo ea pequnia, (15)*] | quae pro agreis loceis aedificieis,
quei s. s. sunt, populo debetur debebiturve, aliter exsigatur atque
uteique in h. l. s. est.

73 . . *(14 ‖ 235) . . (sei ea pequnia in diebus n. n. proxsumeis, quibus*
D* 12 *is ager locus Romae publice venieit]* venierit, populo soluta non
erit: is pro eo agro loco in diebus CXX proxsumeis ea [*praedia*
E 23 . . *(21)* . .] quae s. s. s., arb. pr., quei inter ceives tum Romae
ious deicet, satis supsignato. §

74 Pr., quei inter ceives Romae ious dei[*cet . . (14 ‖ 235) . .*
D* 13 *nisei*] praedium ante ea ob eum agrum locum inpublico obliga*t*um
E 24 erit inpublicu[*mve praes datus (20) eri*]|t, agrum locum, quo pro
agro loco satis ex h. l. arb. pr. supsignatum non erit, pequnia
75 praesenti vendito. que[*i . . (14 ‖ 227) . .*

D* 14 *Que*]i ager locus in Africa est, quei Romae publice venie*it*
E 25 venieritve, quod eius agri [*locei, quei (19) popul*]eis libereis in Africa
sunt, quei eorum *(in)* ameicitiam populi Romanei bello Poenicio
proxsumo manserunt, queive a[*d imperatorem populi Romanei bello
Poenicio proxsumo perfugerunt, quibus propterea ager datus adsignatus*
76 *est d. s. s. . . (14 ‖ 200) . . pro eo agro loco IIvir in diebus n. n.*
D* 15 *proxsumeis, qu*]ibus IIvir ex h. [*l. fact*]us creatusve erit, facito,
quantum agri loci quoiusque inpopuli leiberei inve eo agr[*o loco,*
E 26 *quei ager (21) l*]ocus perfugis datus adsignatusve est, ceivis Ro-
manei ex h. l. factum erit, quo pro agro loco ager loc[*us ceivi*
C* 1 77 *(9) Ro*]mano ex h. l. ‖ [*datus redditus commutatusve non erit, tantun-
dem modum agri loci quoieique populo leibero perfugeisve det assignetve
. . (201) . .*

D* 16 *II*]vir, quei ex h. l. factus creatusve erit, is in diebus CↃ
proxsumeis, quibus factus creatusve erit, facito, quan[*do Xvirei,*
E 27 *quei ex (21)*] lege Livia factei createive sunt fueruntve, eis ho-
C* 2 minibus agrum in Africa dederunt adsignaverunt[*v*]|e, quos sti-

---

295 71 'propiorem' 74 'obligaium' 75 'venieii' in *om. Urs.*

pendium ‖ [*populo Romano pendere oportet, sei quid eius agri ex h. l.* 78
ceivis Romanei esse oportet oportebitve, . . (201) . . de agro, quei pu-
blicus populi Romanei in Africa est, tantundem quantum de agro sti-
pendiario ex h. l. ceivis] Romanei esse oportet oportebitve, is sti- D* 17
pendiarie*is* det adsignetve id que in formas publicas facito ute[*i*
referatur i. u. e. r. p. f. (24)] q. e. e. v. E 28

IIvir, quei ex h. l. factus creatusve erit, is facito in diebus
CCL proxsumeis, quibus h. [*l.*] | populus plebesve iuserit, ‖ [*utei* 79 C* 3
extra eum agrum locum, quei ex lege Rubria, quae fuit, colono eive,
quei in colonei numero scriptus est, datus adsignatus est . . (201) . .
quo pro agro ager locus com]mutatus redditusve non erit; extraque D* 18
eum agrum, quei ager intra finis populorum leiber*o*rum Uticen-
sium, H[*adrumetinorum, (21) T*]|ampsitanorum, Leptitanorum, Aquil- E 29
litanorum, Usalitanorum, Teudalensium, quom in ameicitiam p|o- C* 4
pulei Romani proxumum ‖ [*venerunt, fuit; extraque eum agrum, quei* 80
ager locus eis hominibus, quei ad imperatorem populei Romani bello
Poenicio proxsumo perfugerunt, . . (201) . . publice datus adsignatusve
est de senati] s.; ex*t*ra eum agrum, quei ager ex h. l. privatus D* 19
factus erit, quo pro agro loco ager locus redditus commutatusve
[*non erit; (21) extra*]que eum agrum locum, quem IIvir ex h. l. E 30
stipendiarieis dederit adsignaverit, quod eius ex h. l. in [*fo*]|rmam C* 5
publicam rellatum ‖ [*erit; extraque eum agrum, quem agrum . . (200)* 81
P. Cornelius imperator leib]ereis regis Massinissae dedit, habereve D* 20
fruive iusi*t*; extraque eum agrum locum, ubei oppodum Char-
tago fuit qu*ondam extraqu*|e eum agrum locum, quem Xvirei, quei E 31
ex [*lege*] Livia factei createive fuerunt, Uticensibus relique|runt C* 6
adsignaverunt: ceterum ‖ [*agrum omnem, quei in Africa est, iei ha-* 82
beant possideant fruanturve, quei . . (200) . . de eo agro vectigal de-
cumas scripturamve pro pecore populo aut publicano dare debent de-
bebuntve.

Queiquomque de eo agro vectigal decumas scripturamve pr]o pecore D* 21
ex lege Sempronia dare non solitei sunt, quei ager eis ex h. l.
datus redditus commutatus eri[*t (8) quei eor*]u[*m eum (25) agrum*]
possidebit frueturve: pro eo agro loco ne*i* vectigal neive de- E 32
cumas nei[*ve*] scripturam, quod post | h. l. r. fruetur, dare debeto. § C* 7
. . *(200)* . . [*Quem agrum locum populus Romanus ex h. l. locabit,* 83

---

295 79 'leiberl. rum' 80 'expra' que *addidit Momms. in aere lacuna nulla.* 81 'iusii' 82 neive vectigal *Urs.* nei scripturam *tab.*

quem agrum locum Latinus peregrinusve ex h. l. possidebit is de eo
D* 22 *agro loco vectigal decumas*] scripturam populo aut publicano item
dare debeto, utei pro eo agro loco, quem agrum locum populu[*s*
E 33 *Romanus ex h. l. locabit, (41) que*]m agrum locum ceivis Romanus
ex h. l. possidebit, dare oportebit.
C* 8 Pr., quoius arb. pro agro loco, | quei Romae publice venierit,
D* 23 84 e. h. l. ‖ [*satis supsignari oportet*] . . *(200)* . . [*praedia empto*]ris
ter tanti i*n*vito eo quei dabit accipito, facitoque quei ex h. l.
E 34 praedia dederit, utei ei satis supsig[*netur neive quis quid (44) fax*]sit,
quo minus ex h. l. praedium queiquomque velit supsignet pequ-
C* 9 niamve solvat praesque que|i quomque ex h. l. fieri volet, fiat. ‖
85 [*Quantum vectigal decumas scripturamve pecoris eum, quei agrum*
D* 24 *locum aedificium in Africa possidebit,* . . *(200)* . . *quei ager*] locus
populorum leiberorum perfugarum non fuerit, pro eo agro aedi-
E 35 *f*icio locoque ex l. dicta, q[*uam L. Caecilius Cn. Domitius (45) cen*]s.
agri aedifici loci vectigalibusve publiceis fruendeis locandeis ven-
C* 10 86 dundeis legem deix|erunt, publicano dare oportuit: ‖ [*tantundem*
post h. l. rog. quei agrum locum aedificium in Africa possidet possi-
D* 25 *debit,* . . *(200)* . . *publicano vectigal decumas scriptura*]mque pecoris
dare debeto, neive amplius ea aliubeive aliterve dare deb*e*to, pe-
E 36 qusque ne[*i aliter alieisve legibus (48)*] | in eo agro pascito.
C* 11 Quae vectigalia in Africa publica populi Romani sunt, qu|ae
87 L. Caecilius Cn. Domiti. cens. fruenda ‖ [*locaverunt vendideruntve*
queiquomque mag. post h. l. rog. ea vectigalia locabit vendetve, quo
D* 26 *minus publicano eam legem deicat* . . *(200)* . . *quo pl*]us populo dare
debeat solvatque, e. h. l. n. r. §
Mag. prove mag., queive pro eo inperio iudicio [. . *(48)* . .
E 37 *queiquomque, quae*] publica populi Romani in Africa sunt eruntve,
C* 12 vectigalia fruenda locabit vendetve, | quom ea vectigalia fruenda
88 locabit vendetve ‖ [*nei eis vectigalibus legem deicito, quo inviteis ieis,*
quei eum agrum possidebunt, publicano quid facere liceat, (201) quod
D* 27 *ei non licuit facer*]e ex lege dicta, quam L. Caeci. Cn. Dom. cens.,
quom eorum agrorum vectigalia fruenda locaverunt [*vendideruntve*
E 38 . . *(50)* . . *eis agris lege*]m deixerunt; neive quod in eis agreis
C* 13 pequs [*pas*]cetur, scripturae pecoris lege*m* dei|cito, quo inviteis
89 eis, quei eum agrum posidebunt, ‖ [*aliter pascantur, quam pastae*

295 84 'invito' 85 'aedieicio' 86 'debeo' 88 lege *Urs.*

sunt ex lege dicta, quam L. Caecilius, Cn. Domitius censores legem dei-
xerunt . . (201) . .
Quae vectigalia fruenda in Africa Cn. Paperius cos. vendidit loca-
vitve, qu]ominus ea lege sient pareantque, quam legem Cn. Pa- D* 28
perius cos. eis vendundeis *(locandeis deixit,)* e. h. *(l.)* n. §
Quei [*ager in Africa est, . . (78) . . quae viae in eo*] agro, ante E 39
quam Cartago capta est, fuerunt: eae | omnes publicae sunto C* 14
limitesque inter centuria[*s*] ‖ . . *(201)* . . 90
[*IIvir, quei ex h. l. factus creatusve erit, sei apud eum is, quoi*
ager in Africa adsignatus est, eum agrum professus erit, ei eum agrum,
quem a]grum in eo numero agri professus erit, quo in numero D* 29
eum agrum, quem is, quoi adsigna[*tus est, professus erit, profiteri*
non oportuit, . . (82) . . nei dato] neive reddito neive adiudicato. E 40
quei eam rem [*ita esse*] | indicio fuerit, ei eius agri, quod is indicio C* 15
eius, ‖ [*quei eam rem ita indicaverit, in eo numero agri, quo non oportuit,* 91
professus esse convictus fuerit, . . (201) . . partem . . magistratus,
qui de ea re iudicaverit, dato adsignato.
Quibuscum tran]sactum est, utei bona, quae habuisent, agrum- D* 30
que, quei eis publice adsignatus esset, haberent [*possiderent frueren-*
turve, . eis . (83) . . quantus] modus agri de eo agro, quei eis E 41
publice [*datus adsign*]|atus fuit, publice venieit tantundem modum ‖ C* 16
[*agri de eo agro quei ager publicus populi Romani in Africa est, quei* 92
publice non venieit, magistratus commutato.
Quei in Africa agrum possesionemve agrive possesionisve super-
ficium habet (201) possidetv]e fruiturve, quem agrum possesionemve D* 31
quoiusve agri possesionisve superficium q. pr.ve pu[*blice vendiderit*
. . (86) . . o]b eum agrum locum possesione[*m agrive (15) super-* E 42
fic]ium scrip*t*uram pecoris nei dato neive ‖ [*vectigal solvito*] . . 93 C* 17
(200) . . is ager *e*x s. c. datus adsignatus est, ei agrei, quei s. s. D* 32
s., possesionesque, ea omnia eorum h[*ominum . . (92) . . magistratus*
quo de] | ea re in ious aditum erit, [*ita de ea re iudicium (19) de*]t, E 43 C* 18
utei de ea re in *h.* l. s. est, neive ‖ . . *(200)* . *u*|os comportent, 94 D* 33
quibus ex h. l. ager locus datus redditus commutatus adsignatus
[*est . . (97) . . agrum locum ex h. l.*] dari reddi adsignar[*i . . (19)* E 44
. . e]um agrum locum ceivis R[*omanus (10)*] ‖ . . *(200)* . . quod- 95 C* 19
que in eo agro loco vinei oleive fiet, quae messis vindemiaque D* 34

---

295 89 l. *in tab. deest.* 90 'indigio' 92 'scripiuram' 93 lx *pro* ex, II.L *pro* H. L. *tab.*

E 45 P. Cornelio, L. C[*alpurnio cos. posteave fiet . . (102) . . eo*]|s fructus
C* 20 96 . . *(19)* . . [*q*]uei eum agrum tum *(5 ‖ 200)* . .
[*Quei ex h. l. IIvir factus creatusve erit, is in diebus n. n. prox-*
D* 35 *sume*]is, quibus ex h. l. IIvir factus creatusve erit, a[*gr*]um locum,
C* 21 quei Corinthiorum [*fuit . . (133) . . e*]|xtra eum ag[*rum locum . .*
D* 36 97 *(7 ‖ 202) . . agrum locum,*] quem ex h. l. venire oportebit, om-
C* 22 nem me[*tiun*]dum terminosque statui [*curato . . (136) . . eu*]|m
D* 37 98 a[*grum . . (22 ‖ 204) . . opu*]|sque loc[*at*]o eique operei diem dei-
99 cito, u[*bei perf*]ectum siet, facitoque . . *(156 ‖ 215)* . . [*quod eius*] |
D* 38 agri loci aedifici quoieiqu[*e emptum*] erit, is eius pecuniae, q[*uam*
D* 39 100 . . *(156 ‖ 215) . . manceps praedia prae*]videsque nei magis solutei
sun[*to; eaque*] nomina mancupu[*m is quaestor, quei aerarium pro-*
101 *vinciam optinebit, in tabuleis publiceis scripta habeto . . (156 ‖ 215) . .*
D* 40 *here*]dibusque eorum persequtio e[*sto.*
D* 41 102 *Quei*] ager locus aedif[*icium . . (156 ‖ 216) . . populo*] | dare
103 damnas esto. pr. [*prove pr., quo de ea*] re in ious adi[*tum erit . .*
D* 42 104 *(156 ‖ 227)* . . | i venerit n . . *(15)* . . [*aed*]ifi[*ci . . (156 ‖ 233)* . . . . |
D* 43
D* 44 105 possesi[*ones . . . (190 ‖ 235)* . . | pli . . . . *190* |

XXIV. Fragmenta legum incertarum.

c. 650

a) *In antica*

296. . . *p*]ronontiat[*o* . .
. . scripta sunt an . .
. . eorum, quosve is p . .
. . *p*]equniam ceperit ca . .
. . ceperit, quoive eius, qu[*ei*
. . a erit literaive testium . .
. . *e*]xemptus erit quei abeo . .
damn]as esto eiusque pequnia[*e* . .
. . quam ex h. l. sibei deica[*t darei oportere*
. . facito utei is eam pequ[*niam*
. . *ut*]ei ex h. l. oportebit quod . .
. . pr. h. l. ˜acetur non sit . .

296. Fragmentum tabulae aeneae utrimque inscriptae, nunc in museo Florentino. = I 207, 208; R. IIIBA; Klenze, leg. Servil. prol. p. IV.

295 96 drit *tab.*

e]t eum unde petetur e . .
p]etiverit condemnetu[*r* . .
. . *i*]n iudiciu[*m*

b) *In postica*
. . *iudic*]is omnis iur[*are iubeto* . .
. . esi easque pilas om[*nes* . .
. . *dole*]ntur aequenturqu[*e* . .
. . pr. facito ubei pilae o[*mnes dolatae aequataeque* . .
. . sorticolis singolis sing[*illatim eductis* . . .
. . *quoius nomen ibe*]i scriptum erit, eius nom[*en pronontiato* . .
. . *quoius nomen ex h*] l. pronontiatum erit, eu[*m*
tabol]amque, quae in eo tribun[*ali* . .
. . *pr.*] aliter ea nei deleto neiv[*e* . .
. . *pr. iud*]ices omnis item sortiri iu[*beto* . .
. . *sentent*]iam tolerint, quom omni[*s iudices adfuerint* . .
pro]mat in eam tabolam qu[*ae in eo tribunali* . .
. . *in quibus pileis lit*]erae duae aut nulla au[*t* . .
. . e[*r*]unt, inquibus pileis li[*terae* . .
. . *iu*]dicis siet h. l. eas pilas om[*nes* . .
. . oportebit tum . .
o er

XXV. Tituli magistrorum Campaniae pagorum.

a. 642? 643?

297. . . . . | . . . . nul . . | Cn. Minatio . . | P. Pomponi M. l. | . . magistreis . . | . . conlegi . . | . . mercatorum . . | . . coeraverunt . . | . . . . | . . Calpurnio . . |

a. 646

298. N. Pumidius Q. f. M. Raecius *Q.* [*f.*]
M. Cottius M. f. N. Arrius M. f.
M. Eppilius M. f. L. [*H*]eioleius P. f.
C. Antracius C. f. C. Tuccius C. f.
L. Sempronius L. f. Q. Vibius M. f.
P. Cicereius C. f. M. Valerius L. f.

297. Capuae rep. = I 563, X 3773; Ga. 921. **298.** Capuae rep., nunc in museo Neapolitano. = I 565, X 3776; R. LXIIIA, enarr. p. 55 sq.;

298 6 SM *in fine versus;* m *ad finem sequentis versus* muru *pertinere signo* S *significatur. cf. R. LXIIIC 5; I 570, X 3789, 6.*

Heisce magistreis Venerus Ioviae mur*um* | aedificandum coiraverunt ped. CC↓XX et | loidos fecerunt Ser. Sulpicio M. Aurelio co*s*.

a. 648

299.

T. Iunius N. f.	D. Rosci Q. l. Lin*io*
C. Numolei Cn. f.	D. Iteius Cn. l.
M. Fisius M. f.	M. Valerius M. l.
M. Fufius L. f.	Q. Fulvius Fulviae l.
C. Tittius C. f.	P. Pactumeius C. l.
Q. Monnius N. f.	L. Pomponius C. l.

Heisce magistrei Castori et | Polluci murum et pluteum faciund. | coeravere eidemque loedos | fecere Q. Servilio C. Atilio cos.

a. 648

300.

Ser. Sueti Ser. l. Bal.	. . Babrius L. l.
P. Babrius L. l.	P. *S*ervilius M. l.
M. Sexti N. M. l.	Cn. Octavi N. l. Ves.
N. Sexti N. M. l.	M. Ocrati M. l. Pist.
L. Hordioni L. l. Lab.	P. Statius P. M. l.
C. Lucretius C. l. Apul.	M. Mai M. l. Nic.
A. Gargonius Q. l.	

Heisce magistreis Cererus murum | et pluteum long. p. ⊥XXX, alt. p. XXI | faciund. coiravere eidemque loid. fec. | C. Atilio Q. Servilio cos.

a. 656

301. Hisce ministris Laribus faciendum coe[*raverunt* |

C. Terenti C. l. Pilomus.	Lucrio Teren[*ti* . *s*] Alexand.
Pilemo Helvi A. s.	Pilotaer. Ho[*sti* . *s*] Nestor
Helenus Hosti Q. s.	Pilomusus Sext. Cn. s. Nae[*vius*]
Pilotaerus Terenti Q. s.	Pilemo Baloni Baloniae s. Flac.
	Dipilus Sueti M. s. Nicepor

Haec pondera et pavimentum faciendum et . . . . | Q. Caecilio Q. f. Q. n. T. Dedio co[*s*.

Ga. 923. cf. X 3777. **299.** Capuae rep., olim in domo Merularum. = I 567, corr. p. 558, X 3778; Ga. 926. **300.** Capuae rep., nunc ibid. in museo Campano. = I 566, X 3779; R. LXIIIB; Ga. 924. **301.** = I 570, X 3789; Ga. 930.

---

298 9 cof *lapis*. 299 *titulum in suspicionem vocaverunt Momms. et Ritschelius*. LIN̄IO *coni. Momms.* 300 *cf. magistrorum numerum.*

a. 660

302. Pagus Herculaneus scivit a. *d.* X Termina[*lia*]: | conlegium seive magistrei Iovei Compagei [*sunt*] | utei in porticum paganam reficiendam | pequniam consumerent ex lege pagana, | arbitratu Cn. Laetori Cn. f. magistrei | pag*ei*; uteique ei conlegio seive magistri | sunt Iovei Compagei locus in teatro | esset tam qua sei sei lu*d*os fecissent |

L. Aufustius L. l. Strato. Q. Novius Q. l. Protem. |
C. Antonius M. l. | Nico M. Paccius M. l. Philem.
Cn. Avius Cn. l. Agathocles M. Licculeius M. l. | Philin.
C. Blossi | M. l. Protemus Cn. Hordeonius Cn. l. Euphemio |
M. Ramnius | P. l. Diopant A. Pollius P. l. Alexand.
T. Sulpicius P. Q. pu. l. N. Munnius N. l. | Antiocus

C. Coelio C. f. Caldo | [*L.*] Domitio Cn. f. Ahenobarb. cos.

303. *in arae latere dextro:*

M. Blossius M. l. Agato |
M. Consius M. l. Nicol. |
Sex. Allius Q. l. Sextus |
M. Atilius M. l. Apol. |
A. Nasennius A. l. Prot. |
L. Furrius L. l. Dion |
M. Limbricius M. l. Diod. |
C. Tiburtius C. l. Fl.
L. Turius L. P. C. l. Sand. |
[*A*] Pactumeius A. l. Philip.
[*P*] Octavius P. l. Antioc.

in antica
Iovei sacr.

in postica
Hanc aram |
nequis dealb*et*.

304. a) 1 . . . . N. f. Faber
M. Fisius C. f.
M. Vibius P. [*f*] |

2 . . . sius St. f.
M. Baibilius L. f.
Ti. Hostiu[*s*] . .

cu[*ne*]os duos in teatro faciendos coi[*raver* . .

302. Basis quadrata, in agro Capuano rep., nunc in museo Neapolitano. = I 571, X 3772; R. LXV; Ga. 932. **303.** Ara in agro Capuano rep., nunc in museo Neapolitano. = I 574, X 3785; R. LXIV E a b c; Ga. 1576. **304** a b Epistylium, Capuae rep., nunc in museo Neapolitano. = I 572,

---

302 1 a. o. *lapis.* 6 pageiei *lap.* 8 luoos *lap.* qua sei sei: sei *male repetitum esse Momms. nunc sibi persuasit.* 12 P.Q.PV.L *lapis;* P(ublii) Q(uinti) [*l.*], Pul(ades) *Momms. olim;* P(ublii) Q(uinti) pu(pi)*l. idem nunc.* 303 DEALBE *in postica videtur olim fuisse.* dealbi *lap.*

b) 1 . Alfidius C. f. Strab.
M. Pandius M. f.
P. Octavius P. f.
C. Cornelius C. f. Sap.

Cn. . . . . us Cn. f.
M. C[*l*]oelius C. f.
M. Heidius M. f.
L. Decumius N. f. Stab.

M. Pontius M. l. Sal. |
A. Ocratius M. l. Alex. |
C. Hostius M. l. Herm. |
A. Rubrius A. f. Praec. |

Heisc. magistr. pagei scitu in servom Iunonis Gaurae [*co*]n̤tule[*re*] | P. Cornelio Lentulo Cn. Aufidio Oreste cos. m . . . . m

XXVI. L. Cornelii Cn. f. praetoris epistula ad Tiburtes.

med. saec. VII

1 305. L. Cornelius Cn. f. pr. sen. cons. a. d. III nonas Maias sub
2 aede Kastorus. | scr. adf. A. Manlius A. f., Sex Iulius . . . L. Postumius S. f. |
3 Quod Teiburtes v. f. quibusque de rebus vos purgavistis, ea se-
4 natus | animum advortit ita utei aequom fuit. nosque ea
5 ita audiveramus, | ut vos deixsistis vobeis nontiata esse. ea
6 nos animum nostrum | non indoucebamus ita facta esse
7 propter ea quod scibamus, | ea vos merito nostro facere
8 non potuisse, neque vos dignos esse, | quei ea faceretis,
9 neque id vobeis neque rei poplicae vostrae | oitile esse fa-
10 cere. et postquam vostra verba senatus audivit, | tanto
11 magis animum nostrum indoucimus, ita utei ante | arbitrabamur de eieis rebus af vobeis peccatum non esse. |
12 Quonque de eieis rebus senatuei purgati estis, credimus vosque |
13 animum vostrum indoucere oportet, item vos populo | Romano purgatos fore.

573, X 3782, 3783; R. LXIVG; Ga. 1005, 1006. **305.** Tabula aenea, saec. XVI Tibure reperta, nunc deperdita. Primum ed. Ursinus (ad August. de leg. 22), postremum qui tabulam vidit Viscontius. (icon. rom. I 89). = I 201 p. 556; [R. XLVIII]; Ga. 1116.

---

304 b) 10 m[*ulta*]m *coni. Ga.*

XXVII. Lex parieti faciendo Puteolana.

a. u. c. 649

306. Ab colonia deducta anno XC | N. Fufidio N. f., M. Pullio duovir. | P. Rutilio Cn. Mallio cos., | operum lex II.

Lex parieti faciendo in area, quae est ante | aedem Serapi trans viam: qui redemerit | praedes dato praediaque subsignato | duumvirum arbitratu. |

In area trans viam paries qui est propter ‖ viam, in eo pariete medio ostiei lumen | aperito, latum p. VI, altum p. VII facito. exeo | pariete antas duas ad mare vorsum proicito | longas p. II, crassas p. I. insuper id limen | robustum, long. p. VIII, latum p. I=–, altum p. s. =– | inponito. insuper id et antas mutulos robustos | II, crassos s. =, altos p. I proicito extra pariete | in utramq. partem p. IV. insuper simas pictas | ferro *f*igito. insuper mutulos trabiculas | abiegineas II, crassas quoque versus s., inponito ‖ ferroque figito. inasserato asseribus abiegnieis, | sectilibus, crasseis quoque versus = =; disponito ni plus s. =– | operculaque abiegnea inponito. ex tigno | pedario facito ante pagmenta abiegnea lata s. =–, crassa Ɛ, | cumatiumque inponito ferroque plano figito, | portulaque tegito tegularum ordinibus seneis | quoque versus. tegulas primores omnes in ante | pagmento ferro figito marginemque inponito. | eisdem fores clatratas II cum postibus aesculnieis | facito statuito ocludito picatoque ita, utei ad aedem | Honorus facta sunt. eisdem maceria extrema paries | qui est, eum parietem cum margine altum facito p. X. | eisdem ostium, introitu in area quod nunc est, et | fenestras, quae in pariete propter

306. Tabula marmorea alba a. m. 0,48, l. m. 1,32, tribus columnis inscripta, olim Puteolis, hodie in museo publico Neapolitano adservata. inscriptionem et propter orthographiam et litterarum formam aetate imperatoria incisam esse prob. Momms. I l. l. cf. R. enarr. p. 58. 1 colonia Puteoli a. u. c. 560 deducta est. cf. X p. 182 sqq. mensurae signa haec sunt: Ɛ = semuncia; =– = quadrans, = = = triens; S = semis; S = = bessis; S =– = dodrans; = = S = triens semuncia. = I 577, X 1781; R. LXVI; Ga. 927.

306 I 13 id *deletur a plerisque.* 14 p. *ante* S =– *del. Momms.* 16 pariete*m*. *cf.* portula*m* II 6; caementa*m* II 21; angolaria*m* II 22 18 offigito *in lapide.* 19 INPOÑO *in lapide.*

eam aream sunt, | pariet*e* opstruito; et parieti, qui nunc est propter | viam, marginem perpetuom inponito. eosq. parietes | marginesque omnes, quae lita non erunt, calce | harenato lita politaque et calce uda dealbata recte | facito. quod opus structile fiet, in te[*r*]ra calcis | restinctai partem quartam indito. nive maiorem | caementa struito, quam quae caementa arda | pendat p. XV, nive angolaria altiorem

III 1 ⚌⚌ ε facito. ‖ locumque purum pro eo opere reddito. | eidem sacella aras signaque, quae in | campo sunt, quae demonstrata erunt, | ea omnia tollito deferto componito ‖ statuito que, ubei locus demonstratus | erit, duumvirum arbitratu. |

Hoc opus omne facito arbitratu duo.vir. | et duovira*l*ium, qui in consilio esse | solent Puteoleis, dum ni minus viginti ‖ adsient, cum ea res consuletur. quod | eorum viginti iurati probaverint, probum | esto. quod ieis inprobarint, inprobum esto. |

Dies operis: k. Novembr. primeis. dies pequn*(iae)*: | pars dimidia dabitur, ubei praedia satis | subsignata erunt; altera pars dimidia solvetur | opere effecto probatoque.

C. Blossius, Q. f. |
HS CIↃƟ, idem praes.
Q. Fuficius Q. f. |
Cn. Tetteius Q. f.

C. Granius C. f.
Ti. Crassicius |

XXVIII. Lex Cornelia de XX quaestoribus.

c. a. 673

307. | VIII de XX q. §
| principium fuit. pro tribu |

I 1 [*ad*] q urb., quei aerarium provinciam optinebit, eam | mercedem

307. Tabula aenea, 0,80 m. alta, 1,07 m. lata, Romae in ruinis aedis Saturni una cum lege Antonia de Termessibus reperta, nunc in museo Neapolitano. lex sicut Antonia de Termessibus compluribus tabulis, quarum hanc octavam esse ex indice superscripto 'VIII de XX q.' elucet, binis columnis incisa, praescriptio versu continuo per omnes tabulas maximis litteris inscripta erat. = I 202; R. XXIX; Mommsen, Zeitschr. f. Altertumswissensch. 1846 p. 105 sqq.

---

306 II 15 parietem *in lapide.* pariete *Momms.* III 8 duoviratium *in lapide.*

deferto, quaestorque quei aerarium provinciam | optinebit, eam pequniam ei scribae scribeis que heredive | eius solvito, idque ei sine fraude sua facere liceto, quod | sine malo pequlatuu fiat, olleisque hominibus eam | pequniam capere liceto. |

Cos. quei nunc sunt, iei ante k. Decembreis primas de eis, quei | cives Romanei sunt, viatorem unum legunto, quei in | ea decuria viator appareat, quam decuriam viatorum | ex noneis Decembribus primeis quaestoribus ad aerarium | apparere oportet oportebit. eidemque cos. ante k. Decembr. | primas de eis, quei cives Romanei sunt, praeconem unum | legunto, quei in ea decuria praeco appareat, quam | decuriam praeconum ex noneis Decembribus primeis | quaestoribus ad aerarium apparere oportebit. | deinde eidem consul. ante k. Decembreis primas viatorem | unum legunto, quei in ea decuria viator appareat, quam | decuriam viatorum ex noneis Decembribus secundeis | quaestoribus ad aerarium apparere oportet oportebit. | eidemque cos. ante k. Decembreis primas praeconem | unum legunto, quei in ea decuria praeco appareat, quam | decuriam praeconum ex noneis Decembribus secundeis | quaestoribus ad aerarium apparere oportet oportebit. | deinde eidem cos. ante k. Decembreis primas viatorem | unum legunto, quei in ea decuria viator appareat, | quam decuriam viatorum ex noneis Decembribus tertieis | quaestoribus ad aerarium apparere oportet oportebit. | eidemque cos. ante k. Decembreis primas praeconem | unum legunto, quei in ea decuria praeco appareat, quam | decuriam praeconum ex noneis Decembribus tertieis | quaestoribus ad aerarium apparere oportet oportebit. | eosque viatores eosque praecones omneis, quos eo | ordine dignos arbitrabuntur, legunto. quam in quisque | decuriam it*a* viator lectus erit, is in ea decuria viator | esto item utei ceterei eius decuriae viatores erunt. | quamque in quisque decuriam ita praeco lectus erit, | is in ea decuria praeco esto ita utei ceterei eius decuriae | praecones erunt. sirempsque eis viatoribus deque | eis viatoribus q. omnium rerum iuus lex-

307 I 35 item *aes.* ita *Momms.*

que esto, quasei | sei ei viatores in eam decuriam in tribus viatoribus | antea lectei sublectei essent, quam in quisque decuriam || eorum ex hac lege viator lectus erit. sirempsque eis | praeconibus, deque eis praeconibus quaestori omnium | rerum iuus lexque esto, quasi sei ei praecones in eam | decuriam in III praeconibus antea lectei sublectei | essent, quam in quisque decuriam eorum ex hac lege praeco lectus erit. |

Quos quomque quaestores ex lege plebeive scito viatores | legere sublegere oportebit, ei quaestores eo iure ea lege | viatores IIII legunto sublegunto, quo iure qua lege q., | quei nunc sunt, viatores III legerunt sublegerunt; quosque | quomque quaestores ex lege plebei ve scito praecones legere | sublegere oportebit, ei quaestores eo iure ea lege praecones | IIII legunto sublegunto, quo iure qua lege quaestores, quei | nunc sunt, praecones III legerunt sublegerunt, dum ni quem in eis viatoribus praeconibus legundeis sublegundeis in eius | viatoris praeconis locum viatorem praeconem legant | sublegant, quoius in locum per leges plebeive scita viatorem | praeconem legei sub legi non licebit; ita que de eis quattuor | viatoribus quaestor queiquomque erit viatores sumito | habeto, utei ante hanc legem rogatam de tribus viatoribus | viatores habere sumere solitei sunt; itaque de eis quattuor | praeconibus quaestor queiquomque erit praecones sumito | habeto, utei ante hanc legem rogatam de tribus praeconibus | praecones habere sumere solitei sunt. itemque eis viatoribus | praeconibus quei ex hac lege lectei erunt, vicarium dare | subdere ius esto licetoque, utei cetereis viatoribus praeconibus, | qua in quisque decuria est, vicarium dare subdere iuus erit | licebitque; itemque quaestor. ab eis vicarios accipiunto, | utei aacetereis viatoribus praeconibus vicarios accipei | oportebit. |

Viatores praecones, quei ex hac lege lectei sublectei erunt, | eis viatoribus praeconibus magistratus prove mag. | mercedis item tantundem dato, quantum ei viator. | praeconei darei oporteret, sei is viator de tribus | viatoribus isque praeco de tribus praeconibus esset, | quei ante hanc legem rogatam utei legerentur | institutei sunt. |

Quas in decurias viatorum praeconum consul ex hac | lege viatores praecones legerit, quorum viatorum | praeconum nomina 40
in eis decurieis ad aedem Saturni | in pariete intra cau*l*as proxume ante hanc legem ‖ [*scripta erunt, eorum viatorum praeconum ad q. urb., quei aerarium provinciam optinebit, eam mercedem deferto* . . . .

XXIX. SC. de Asclepiade Polystrato Menisco.

a. 676

308. [*Cos. Q. Lutatio Q. f. Catulo et M. Aemilio Q. f. M. n. Lepido, pr. urbano et inter peregrinos L. Cornelio . . f. Sisenna mense Maio. Q. Lutatius Q. f. Catulus cos. senatum consuluit a. d. XI k. Iun. in comitio. scribundo adfuerunt L. Faberius L. f. Ser(gia), C. . . . . L. f. Pop(lilia), Q. Petillius T. f. Ser(gia).*

Quod Q. Lutatius Q. f. Catulus cos. verba fecit, Asclepiadem Philini f. Clazomenium, Polystratum Polyarci f. Carystium, Meniscum Irenaei, qui fuit Meniscus Thargelii, filium Milesium, magistros in navibus adfuisse bello Italico coepto, eos operam fortem et fidelem rei publicae nostrae navasse, eos se ex senatus consulto domos dimissos velle, sei ei videretur, utei pro rebus bene gestis ab eis fortiterque factis in rem publicam nostram adlectio eorum fieret: de ea re ita censuerunt.

Ἐπὶ ὑπάτων Κοΐντου Λυτατίου, Κοΐντου υἱοῦ, Κάτλου καὶ Μάρκου Αἰμι- 1
[*λίου, Κοΐντου υἱοῦ*] | Μάρκου υἱωνοῦ, Λεπ*ί*δου, στρατηγοῦ δὲ κατὰ πόλιν 2
καὶ ἐπὶ τῶν ξένων Λευκίου Κορνηλίο[*υ . . . υἱοῦ*] | Cιcέννα, μηνὸc Μαΐου. 3
Κόϊντοc Λυτάτιοc, Κοΐντου υἱόc, Κάτλοc ὕπατοc cυγκλήτῳ cυνεβούλ[*ευσεν*] |
πρὸ *ἡ*μερῶν ἕνδεκα καλανδῶν Ἰουνίων ἐν κομετίῳ. Γραφομένῳ παρῆcαν 4
Λεύκιοc Φαβέριοc, Λευκίου υἱόc, Cεργία, Γάϊο[*ς . . . Λευ*] | κίου υἱόc, Πο- 5
πλιλία Κόϊντοc Πετίλλιοc, Τίτου υἱόc, Cεργία.

Περὶ ὧν Κόϊντοc Λυτάτιοc, Κοΐντου υἱόc, Κάτ*λ*οc ὕπατοc λόγουc ἐποιή[*σ*]ατο,
Ἀ[*σκληπιάδην*] | Φιλίνου υἱόν, Κλαζομένιον, Πολύcτρατον, Πολυάρκου υἱόν, Κα- 6
ρύcτιον, Μεν*ί*cκον Εἰρηναίου, τὸν γεγονότα Μενίcκον Θαργηλίου, υἱὸν Μιλή[*σιον*,
ναυάρχους] | ἐν τοῖc πλοίοιc παραγεγονέναι τοῦ πολέμου τοῦ Ἰταλικοῦ ἐξαρχο- 7
μένου, τούτουc ἐργαcίαν ἔπανδρον καὶ πιcτὴ τοῖc δημοcίοιc πράγμαcιν τοῖc ἡμε-
τέ[*ροις παρεσχηκέ*]|ναι, τούτουc ἑαυτὸν κατὰ τὸ τῆc cυγκλήτου δόγμα εἰc τὰc 8
πατρίδαc ἀπολῦcαι βούλεcθαι, ἐὰν αὐτῇ φαίνηται, ὅπωc ὑπὲρ τῶν καλῶc πε-
πραγμένων ὑπ' αὐ[*τῶν καὶ ἀνδρα*|*γαθη*]μάτων εἰc τὰ δημόcια πράγματα τὰ 9
ἡμέτερα καταλογὴ αὐτῶν γένηται· περὶ τούτου τοῦ πράγματοc οὕτωc ἔδοξεν.

308. Fragmentum tabulae aeneae saec. XVI Romae repertum, nunc in museo Neapolitano. SC. et latina et graeca lingua inscriptum a superiore parte paene totum periit. = I 203; R. XXX; Ga. 995.

307 II 41 cavias *aes.* caulas *Lachmann.*

Asclepiadem Philini f. Clazomenium, Polystratum Polyarci f. Carystium, Meniscum Irenaei, qui fuit ante Meniscus Thargelii, filium Milesium, viros bonos probosque et ameicos adpellari; senatum populumque Romanum existumare operam eorum bonam et fortem et fidelem rei publicae nostrae fuisse, quam ob rem senatum censere, utei iei leiberei postereique eorum in patricis sueis omnium rerum leiberei et immunes sint; sei qua tributa ex boneis eorum exacta sunt, posteaquam rei publicae nostrae caussa profectei sunt, utei ea eis reddantur restituantur; seique quei agrei aedificia bona eorum venierunt, postquam domo rei publicae nostrae caussa profectei sunt, utei ea omnia eis in integrum restituantur; seique quae dies erit, ex quo domo rei publicae nostrae caussa profectei sunt, neiquid ea res eis noceat neive quid eis ob eam caussam minus debeatur neive quid minus eis persequei exigere liceat, quaeque

1 (16) *hereditates*] eis leiberisve eor[*um obvenerunt, utei eas habeant*

2 (17) *possideant fruanturque; quaeque* | *ei leiberei posterei uxoresve eorum ab altero persequentur, seive quid*] ab eis leibereis postereis ux[*oribusve eorum aliei persequentur, utei eis leibereis* {*postereis*}

10 Ἀσκληπιάδην Φιλίνου υἱὸν Κλαζ[*ομένιον*] | Πολύστρατον Πολυάρκου υἱὸν Καρύστιον, Μενίσκον Εἰρηναίου υἱὸν Μιλήσιον τὸν γεγονότα Μενίσκον ἄνωθεν

11 δὲ Θαργηλίου, ἄνδρας καλοὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ φί[*λους προσ*]|αγορεῦσαι· τὴ[*ν σ*]ύ[*ν*]κλητον καὶ τὸν δῆμον τὸν Ῥωμαίων διαλανβάνειν τὴν τούτων ἐργασίαν καλὴν καὶ ἔπανδρον καὶ πιστὴν τοῖς δημοσίοις πράγμασιν τοῖς ἡμετ[*έ*]ρο[*ις*

12 *γεγ*]ονέναι, | δι' ἣ[*ν*] αἰτίαν τὴν σύνκλ[η]τον κρίνειν, ὅπως οὗτοι τέκνα ἔκγονοί τε αὐτῶν ἐν ταῖς ἑαυτῶν πατρίσιν ἀλειτούργητοι πάντων τῶν πραγμάτων

13 καὶ ἀνείσφοροι ὦσ[*ι*]ν· εἴ τινες εἰσφ[*οραὶ*] ἐκ τῶν | ὑπαρχόντων αὐτῶν εἰσπεπραγμέναι εἰσὶν μετὰ τὸ τούτους τῶν δημοσίων πραγμάτων τῶν ἡμετέρων χάρ[*ιν*] ὁρμῆσαι, ὅπως αὐταὶ αὐτοῖς ἀποδοθῶσιν ἀποκατασταθῶσιν· εἴ τέ τινες |

14 ἀγροὶ οἰκίαι ὑπάρχοντα αὐτῶν πέπρανται μετὰ τὸ ἐκ τῆς πατρίδος τῶν δημοσίων πραγμάτων τῶν ἡμετ[*έ*]ρων χάριν ὁρμῆσαι, ὅπως ταῦτα πάντα αὐτοῖς

15 εἰς ἀκέραιον ἀποκαταστα|θ[*ῇ*]· εἴ τέ τις προθεσμία παρελήλυθεν, ἀφ' οὗ ἐκ τῆς πατρίδος τῶν δημοσίων πραγμάτων τῶν ἡμετέρων χάριν ὥρμησα[*ν*], μή

16 τι τοῦτο τὸ πρᾶγμα αὐτοῖς βλαβερὸν γένηται | μηδέ τι αὐτοῖς διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ἔλασσον ὀ[*φ*]είληται μηδέ τι ἔλασσο*ν* αὐτοῖς μεταπορεύεσθαι πράσσειν

17 ἐξ[*ῇ*], ὅσαι τε κληρονομίαι αὐτοῖς ἢ τοῖς τέκνοις αὐτῶν | παρεγένοντο, ὅπως ταύτας ἔχωσιν διακατέχω[*σ*]ιν καρπεύωνταί τε ὅσα τε ἂν αὐτοὶ τέκνα ἔκγονοι

18 γυναῖκές τε αὐτῶν παρ' ἑτέρου μεταπορεύωνται, ἐάν τέ τι πα|ρ' αὐτῶν τέκνων

---

308 1 eis *et* eor *vestigia tantum in tabula.* 2 ab *iam non est in tab.* postereis *et in graeca parte* (vs. 18) *deest et in latina non fuisse Momms. e litterarum quae perierunt numero contendit.*

(19) *uxoribusve* | *eorum ius potestasque sit, seive domi legibus sueis* 3
velint iudi]cio certare seive apud magistratus [*nostros Italicis*
(20) *iudicibus, seive in civitate leibera* | *aliqua earum, quae semper in* 4
amicitia p. R. manseru]nt, ubei velint utei ibei iudicium deeis
rebus fiat. sei qua [*iudicia de eis absentibus, postquam domo*
(21. 22) *profectei sunt,* | *facta sunt, ea utei in integrum restitu*]antur et 5
de integro iudicium ex s. c. fiat. seiquas pecunias ci[*vi-*
(23) *tates eorum publice debeant in eas pecunias nei* | *quid dare de-* 6
beant. magistrat]us nostri queiquomque Asiam Euboeam loca-
bunt vectigalve Asiae [*Euboeae imponent, curent, nei quid ei*
(24. 25) *dare debeant.* | *uteique Q. Lutatius, M.*] Aemilius cos. a. a. s. e. 7
v., eos in ameicorum formulam referundos curarent eis[*que*
(26. 27) *tabulam aeneam amicitiae in Capitolio ponere* | *sacrificiumque*] 8
facere liceret, munusque eis ex formula locum lautiaque q.
(27. 28) urb. eis locare mittereq[*ue i*]ube[*rent. seique de rebus sueis* 9
legatos ad senatum | *mitt*]ere lega[*teive*] veneire vellent, uti
[*e*]is leibereis postereisque eorum legatos venire mittereque
liceret. uteiq[*ue Q. Lutatius M. Aemilius cos. alter ambove*] |

ἐκγόνων γυναικῶν τε αὐτῶν ἕτεροι μεταπορεύωνται, ὅπωϲ τούτων τέκνων
[*ἐκγόνων*] γυναικῶν τε αὐτῶν ἐξουϲία καὶ αἵρεϲιϲ [ἢ], ἐάν τε ἐν ταῖϲ πα|-
τρίϲιν κατὰ τοὺϲ ἰδίουϲ νόμουϲ βούλωνται κρίνεϲθαι, ἢ ἐπὶ τῶν ἡμετέρων ἀρ- 19
χόντων ἐπὶ Ἰταλικῶν κριτῶν, ἐάν τε ἐπὶ πόλεωϲ ἐλευθέραϲ τῶν διὰ τέλουϲ |
ἐν τῇ φιλίᾳ τοῦ δήμου τοῦ Ῥωμαίων μεμενηκυιῶν, οὗ ἂν προαιρῶνται, ὅπωϲ 20
ἐκεῖ τὸ κρ[*ι*]τήριον περὶ τούτων τῶν πραγμάτων γίνηται· εἴ τινα κριτήρια |
περὶ αὐτῶν ἀπόντων μετὰ τὸ ἐκ τῆϲ πατρίδοϲ ὁρμῆϲαι γεγονότα ἐϲτίν, ταῦτα 21
ὅπωϲ εἰϲ ἀκέ[*ρ*]αιο*ν* ἀποκαταϲταθῇ καὶ ἐξ ἀκεραίου κριτήριον κατὰ | τὸ τῆϲ 22
ϲυνκλήτου δόγμα γένηται· εἴ τι[*ν*]α χρήματα αἱ πόλειϲ αὐτῶν δημοϲίᾳ ὀφεί-
λωϲιν, μή τι εἰϲ ταῦτα τὰ χρήματα δοῦναι ὀφείλωϲιν· | ἄρχοντεϲ ἡμέτεροι, 23
οἵτινεϲ ἂν ποτε Ἀϲίαν Εὐβοίαν μιϲθῶϲιν ἢ προϲόδουϲ Ἀϲίᾳ Εὐβοίᾳ ἐπιτιθῶϲ[*ι*]ν,
φυλάξωνται μή τι οὗτοι δοῦναι ὀφείλωϲιν· | ὅπωϲ τε Κόϊντοϲ [*Λ*]υτάτιοϲ, 24
Μάρκοϲ Αἰμίλιοϲ ὕπατοι, ὁ ἕτεροϲ ἢ ἀμφότεροι, ἐὰν α[*ὐ*]τ[*οῖϲ φ*]αίνηται, τού-
τουϲ εἰϲ τὸ τῶν φί[*λ*]ων διάταγμα ἀνενεχθ[*ῆ*]|ναι φροντίϲωϲιν· τούτοιϲ τε 25
πίνα[*κα*] χαλκοῦν φιλίαϲ ἐν τῷ Καπετωλίῳ ἀναθεῖναι θυϲίαν τε ποιῆϲαι ἐξ[ῇ],
ξένιά τε αὐτοῖϲ κατὰ τὸ διάτα|γμα τόπον παροχήν τε τὸν ταμίαν τὸν κατὰ 26
πόλιν τούτοιϲ μιϲθῶϲαι ἀποϲτ[*εῖ*]λαί τε κελεύϲωϲιν· ἐάν τε περὶ τῶν ἰδίων
πραγμάτων | πρεϲβευτὰϲ πρὸϲ τὴν ϲ[*ύν*]κλητον ἀποϲτέλλειν αὐτοί τε παραγί- 27
νεϲθαι προαιρῶνται, ὅπωϲ αὐτοῖϲ τέκνοιϲ ἐκγόνοιϲ τε αὐτῶν | πρεϲβευταῖϲ παρα- 28
γίνεϲθαι καὶ ἀποϲτέλλειν τε ἐξῇ· ὅπωϲ τε Κόϊντοϲ Λυτάτιοϲ, Μάρκοϲ Αἰμίλιοϲ

---

308 8 urbeis *tab.* fis *legit Momms.* 9 fis *pro* eis *tab.*

10 (29.30) sei v. e., litteras ad magistratus nostros, quei Asiam Macedoniam provincias optinent, et admagistratus eorum
11 (30.31) mitta[*nt, senatum velle et*] | aequom censere ea ita fierei i. u. e. e. r. p. f. s. v. c.

XXX. Lex Antonia de Termessibus.

a. 683

309. I de Termesi. Pisid. mai.

C. Antonius M. f., Cn. Corne |

C. Fundanius C. f. tr. pl. de s. s. plebem | preimus scivit |

I Quei Thermeses maiores Peisidae fuerunt, queique | eorum legibus Thermesium maior[*u*]m Pisidarum | ante k. April., quae fuerunt L. Gellio Cn. Lentulo cos. | Thermeses maiores Pisidae factei sunt, queique | ab ieis prognati sunt erunt: iei omnes | postereique eorum Thermeses maiores Peisidae | leiberi amicei socieique populi Romani sunto, | eique legibus sueis ita utunto, itaque ieis | omnibus sueis legibus Thermensis maioribus | Pisideis utei liceto, quod advorsus hanc legem | non fiat.

Quei agrei quae loca aedificia publica preivatave | Thermensium maiorum Pisidarum intra fineis | eorum sunt fueruntve L. Marcio Sex. Iulio cos. | quaeque insulae eorum sunt fueruntve ieis | consolibus, quei supra scriptei sunt, quodque | earum rerum ieis consulibus iei habuerunt | possederunt

29 ὕπατοι, ὁ ἕτερος ἢ ἀμφότεροι, | ἐὰν αὐτοῖϲ φαίνηται, γράμματα πρὸϲ τοὺϲ ἄρχονταϲ τοὺϲ ἡμετέρουϲ, οἵτινεϲ Ἀϲίαν Μακεδονίαν ἐπαρχείαϲ [*δ*]ιακατέχουϲιν, |
30 καὶ πρὸϲ τοὺϲ ἄρχονταϲ αὐτῶν ἀποϲτείλωϲιν τὴν ϲύνκλητον θέλειν καὶ δίκαιον
31 ἡγεῖϲθαι ταῦτα οὕτω γίνεϲθαι | οὕτωϲ ὡϲ ἂν αὐτοῖϲ ἐκ τῶν δημοϲίων πραγμάτων πίϲτεώϲ τε τῆϲ ἰδίαϲ φαίνηται. § Ἔδοξεν.
32 Ἀϲκληπιάδου τοῦ Φιλίνου Κλαζομενίο[*υ*.
Πολυϲτράτου τοῦ Πολυάρκου | Καρυϲτίου.
33 *Μ*ενίϲκου τοῦ Εἰρηναί[*ου Μ*]ιλεϲίου.

309. Tabula aenea, 0,81 m. alta, 1,05 m. lata, Romae rep., nunc in museo Neapolitano. de indice superscripto, (tabula) I de Termesi(bus) Pisid(is) mai(oribus), de praescriptione tribus versibus continuis per omnes tabulas perscripta, de binis legis columnis cf. n. 307. columna prior, nunc satis mutila, integra in schedis Ambrosianis descripta a Manutio (orthogr. 1566 p. 407) primum edita est. 3 L. Gellius Cn. Lentulus cos. 682. 14 L. Marcius, Sex. Iulius cos. 663. = I 204; R. XXXI; Ga. 1004. Dirksen, Versuche p. 136 sqq.

---

309 I 2 maiorem *tab.*

us[*ei fructeique*] sunt, quae de ieis rebus | locata non s[*unt, utei antea habeant possideant; q*]uaeque | de ieis rebu[*s agreis loceis aedificieis locata su*]nt, ac ne | locentur [*sancitum est sanctione, q*]uae facta | est e[*x*] l[*ege rogata L. Gellio Cn. Lentulo cos., e*]a omnia | Ther[*meses maiores Pisidae habean*]t possideant, | ieisque [*rebus loceis agreis aedificieis utantur fr*]uantur | ita, utei ant[*e Mitridatis bellum, quod p*]reimum | fuit, habueru[*nt possederunt usei fruct*]eique sunt. |

Quae Thermensorum m[*aioru*]m Pisidarum publica | preivatave praeter loca agros aedificia sunt | fueruntve ante bellum Mitridatis, quod preimum | factum est, quodque earum rerum iei antea | habuerunt possederunt usei fructeive sunt, | quod eius ipsei sua voluntate ab se non abalienarunt, | ea omnia Termensium maiorum Pisidarum utei sunt | fuerunt, ita sunto, itemque ieis ea omnia | habere possidere uutei frueique liceto. |

Quos Thermenses maiores Pisidae leiberos servosve | bello Mitridatis ameiserunt, magistratus pr[*ove*] | magistratu, quoia de ea re iuris dictio erit, qu[*oque*] | de ea re in ious aditum erit, ita de ea re ious | deicunto iudicia recuperationes danto, utei ie[*i*] | eos recuperare possint. | II

Nei quis magistratus prove magistratu legatus ne[*ive*] | quis alius meilites in oppidum Thermesum maiorum | Pisidarum agrumve Thermensium maiorum | Pisidarum hiemandi caussa introducito, neive | facito, quo quis eo meilites introducat quove ibei | meilites hiement, nisei senatus nominatim, utei Thermesum | maiorum Pisidarum in hibernacula meilites | deducantur, decreverit; neive quis magistratus | prove magistratu legatus neive quis alius facito | neive inperato, quo quid magis iei dent praebeant | ab ieisve auferatur, nisei quod eos ex lege Porcia | dare praebere oportet oportebit. |

Quae leges quodque ious quaeque consuetudo L. Marcio | Sex. Iulio cos. inter civeis Romanos et Termenses | maiores Pisidas fuit: eaedem leges eidemque ious | eademque consuetudo inter ceives Romanos et | Termenses maiores Pisidas

---

309 II 16 ids *tab.*

esto; quodque quibusque | in rebus loceis agreis aedificieis oppideis iouris | Termensium maiorum Pisidarum ieis consulibus, | quei supra scriptei sunt, fuit, quod eius praeter | loca agros aedificia ipsei sua voluntate ab se non | abalienarunt, idem in eisdem rebus loceis agreis | aedificieis oppideis Termensium maiorum Pisidarum | ious esto; et quo minus ea, quae in hoc capite scripta | sunt, ita sint fiant, eius hac lege nihilum rogatur. |

Quam legem portorieis terrestribus maritumeisque | Termenses maiores Phisidae capiundeis intra suos | fineis deixserint, ea lex ieis portorieis capiundeis | esto, dum nei quid portori ab ieis capiatur, quei publica | populi Romani vectigalia redempta habebunt; quos | per eorum fineis publicanei ex eo vectigali transportabunt || [*fructus eorum portorum Thermenses maiores Pisidae nei petunto neive capiunto. . . .*

XXXI. Lex vicana Furfensis.

a. 696

1 310. L. Aienus L. f., Q. Baebatius Sex. f. aedem dedicarunt |
2 Iovis Liberi Furfone a. d. III idus Quinctileis L. Pisone A. Ga-
3 binio cos. mense Flusare | comula · teis olleis legibus illeis
4 regionibus, utei extremae undae quae lapide | facta[*e*] hoiusque aedis ergo, utei que adeam aede*m* scalas que lapide structas endo |
5 columnae stant citra scalas ad aedem versus stipites que aedis humi tabula|menta que:

310. Lapis prope Furfonem repertus, nunc Aquilae in museo. = I 603, IX 3513; R. LXXXII; Ga. 1034; E. Huschke, Jahrb. f. Philol. suppl. V 1872 p. 856 sqq.; H. Jordan, krit. Beitr. p. 250 sqq. cf. Wilm. 104; III 1933.

---

309 II 29 et *fortasse delendum esse censet Momms.* 310 2 *Septem et triginta supra* I *recentiore manu addita esse puncta Momms. IX l. l. nunc confirmat. cf. Ga; de mense* Flusare *cf. Mommsen, unterital. Dial. p. 340, 343.* 3 commutateis *Momms. olim. nunc nomen diei cuiusdam peregrinum fortasse subesse suspicatur.* cum latis *Lanzi.* comlateis, collatis *Ga. templum esse restitutum ratus.* comulateis *i. e. perfectis: Iordan.* extremae undae ouae *lapis.* extremae undae (= κυμάτια *Vitr. 5, 7, 6; Iord. l. l. p. 259*) quae lapide facta[*e*] *(sunt) Ga.* extrema undique *Lanzi.* extremae *(scil. regiones)* undeque *(i. e. undique)* lapide facta[*e*] *Iord.* extrema *f*und[*amentaque*] *vel f*und[*amenta sunt*] *Momms.* 4 aede *lapis;* lapidestauctuendo *lapis.* lapide structas quaeque *Momms. olim. nunc:* structae struendae (structas struendas). lapide structae endo *Ga.* 5 humus *lapis.* humi *Iord.* huius *Momms.*

Utei tangere, sarcire, tegere, devehere, defigere, mandare, 6
ferro oeti, | promovere, referre [*ius*] fas que esto. 7
Sei quod ad eam aedem donum datum donatum dedicatum |
que erit, utei liceat oeti, venum dare; ubei venum datum erit, 8
id profanum esto. venditio | locatio aedilis esto, quem quom 9
que veicus Furfens. fecerint, quod se senti[*a*]nt eam rem | sine 10
scelere sine piaculo [*vendere locare*]: alis ne potesto. quae pequnia
recepta erit, ea pequnia emere | conducere locare dare, quo id 11
templum melius honestius seit, liceto. quae pequnia ad eas |
res data erit, profana esto, quod d. m. non erit factum. quod 12
emptum erit aere aut argento, | ea pequnia, quae pequnia ad id 13
templum data erit, quod emptum erit, eis rebus eadem | lex esto, 14
quasei sei dedicatum sit.
Sei qui heic sacrum surupuerit, aedilis multatio esto | quanti 15
volet id que veicus Furf. m[*ai(or) p*]ars fifeltares sei apsolvere
volent sive condemnare | liceto 16
Sei quei ad huc templum rem deivinam fecerit Iovi Libero
aut Iovis genio, pelleis | coria fanei sunto. 17

XXXII. Lex Rubria de Gallia Cisalpina.

a. 705

A. Fragmentum Veleianum.

311. [*Quom ex h. l. operis novi nuntiationem IIvir IIIIvir praefectusve
eius municipei remeisserit, quod de ea re iudicium datum iudi-
careve* | iussum iudicatum ve erit, id ratum ne esto; quodque I 1
quis|que quomq. d. e. r. decernet interd*e*icetve seive sponsio- 2
nem | fierei iudica*reive* iubebit iudiciumve quod d. e. r. dabit, 3

311, A. Tabula aenea alta m. 0,54, lata m. 0,72, anno 1760 Veleiae (Macinesso) prope Placentiam reperta, nunc in museo Parmensi adservata, indice IIII in summo margine inter duas inscriptionis columnas scripto quarta totius legis tabula denotata. = I 205; R. XXXII; Bruns. l. l. p. 91 sqq.; Ga. 1059; Huschke, Gaius p. 203 sqq.; Ritschl, legis Rubriae pars superstes op. IV p. 34 sqq.; Mommsen, ueber d. Inhalt des rubr. Gesetzes. Jahrb. f. gem. deutsch. Recht II 319 sqq.; Hermes XVI 1881 p. 27 sqq.

310 6 mandare: mundare *Orell.* 7 ius *inseruit Iord.* liceat *Momms.* 9 SENIVN *lapis.* sentiat *Momms.* sentiant *Iord.* 10 vendere, locare *inseruit Momms.* 13 emendum *pro* templum *O. Iahn.* 15 ΛAI *legit Ga.* maior pars *Giovenazzi. cf. Momms. IX l. l.* 311 A I 2 interdiicitve *tab.* 3 iudicaveritve *tab.*

4 is | id in decretum interdictum sponsionem iudicium exceptio|-
5 nem addito addive iubeto: 'q. d. r. operis novi nuntiationem |
6 IIvir IIIIvir praefectusve eius municipei non remeisserit.' |
7 Qua de ea re quisque, et aquo, inGallia cis alpeina damnei
8 XX infectei | exformula restipularei satisve accipere volet, et ab
9 eo quei | ibei i. d. [*p.*] postulaverit, idque non k. k. se facere
10 iuraverit: tum is, quo | d. e. r. inius aditum erit, eum, quei
11 inius eductus erit, d. e. r. exformu|la repromittere et, sei
12 satis darei debebit, satis dare iubeto de|cernito. quei eorum
13 ita non repromeisserit aut non satis ded*e*|rit, seiquid interim
14 damni datum factum ve ex ea re aut ob e. r. eo|ve nomine
15 erit, quam obrem, utei damnei infectei repromissio | satisve
datio fierei [*iubeatur*], postulatum erit: tum mag. prove mag.
16 IIvir | IIIIvir praefec.ve, quoquomque d. e. r. inius aditum
17 erit, d. e. r. ita ius | deicito iudicia dato iudicareque iubeto
18 cogito, proinde atque sei | d. e. r., quom ita postulatum esset,
19 damn[*e*]i infectei ex formula | recte repromissum satisve da-
20 tum esset. d. [*e. r.*] quod ita iudicium | datum iudicareve
21 iussum iudicatumve erit, ius ratumque esto, | dum inea verba,
22 sei damnei infectei repromissum non erit, iudi|cium det itaque
23 iudicare iubeat: 'i. e. s., ant*e*quam id iudicium | q. d. r. a.
24 factum est, Q. Licinius damni infectei eo nomine q. d. | r. a.
25 eam stipulationem, quam is quei Romae inter peregrei|nos
ius deicet inalbo propositam habet, L. Seio repromeississet: |
26 tum quicquid eum Q. Licinium ex ea stipulatione L. Seio
27 d. f. opor|t*e*ret ex f. b. d. t. HS. e. i. Q. Licinium L. Seio,
28 sei ex decreto IIvir. | IIIIvir. praefec. ve Mutinensis, quod
29 eius [*is*] IIvir IIIIvir praefec.|ve ex lege Rubria, seive id
30 pl.ve sc. est, decreverit, Q. Licinius eo | nomine qua d. r.
31 a. L. Seio damnei infectei repromittere no|luit, c., s. n. p. a.'
32 aut sei damnei infectei satis datum non erit, | inea verba
iudicium det: 'i. e. s., antequam id iudicium q. d. r. a. |
33 *f*actum est, Q. Licinius damnei infectei eo nomine q. d. r. a.
34 ea | stipulatione, quam is quei Romae inter peregrinos ius
35 deicet | in albo propositam habet, L. Seio satis dedisset:

311 A I 8 stipularei *postulat Huschke.* 12 'dedfrit' 15 iubeatur *ins. Momms.* fieret — erat *Ritschel.* 22 'antfquam' 27 'oportiret' 28 is *ins. Huschke.* 33 'eactum'

tum q. q. eum | Q. Licinium ex ea stipulatione L. Seio d. f. 36
oporteret ex f. b., d. t. *HS* | e. i. Q. Liciniu*m* L. Seio, sei 37
exdecreto IIvir. IIIIvir. praef.ve Muti|nensis, quod eius is 38
IIvir IIIIvir praefect.*ve* ex lege Rubria, sei|ve id pl.ve sc. 39
est, decreverit. Q. Licinius eo nomine q. d. r. a. | L. Seio 40
damnei infectei satis dare noluit, c. s. n. p. a.' dum IIvir |
IIIIvir i. d. praefec.ve d. e. r. ius ita deicat curetve, utei 41
ea no|mina et municipium colonia locus ineo iudicio, quod 42
ex ieis | quae proxsume s. s. accipi*e*tur, includ*a*ntur conci- 43
piantur, | quae includei concipei s. d. m. oportere *ei vi*de- 44
b*un*tur, ne quid | ei, quei d. e. r. aget petetve, captionei 45
ob e. r. aut eo nomine esse | possit; neive ea nomina, qua 46
inearum qua formula, quae s. | s. s., *(scripta sunt,)* aut Muti- 47
na*m* ineo iudicio includei concipei curet, nise*i* | iei, quos 48
inter id iudicium accipietur leisve contestabitur, | ieis nomi- 49
nibus fuerint, quae inearum qua formula s. s. *sunt,* | et nisei 50
sei Mutinae ea res agetur; neive quis mag. prove mag., |
neive quis, pro quo imperio potestateve erit, intercedito, 51
nei|ve quid aliud facito, quo minus d. e. r. ita iudicium 52
detur || iudiceturque. | 1 II

A quoquomq. pecunia certa credita signata forma p. p. R. in- 2
XXI eorum quo o. m. c. p. | f. v. c. c. t.ve, quae sunt eruntve, 3
inGallia cisalpeina, petetur, quae res non | pluris HS $\overline{XV}$ erit, 4
sei is eam pecuniam iniure apud eum, quei ibei i. d. p., ei
quei | eam petet, aut ei quoius nomine abeo petetur, d. o. 5
debereve se confessus | erit, neque id quod confessus erit 6
solvet satisve faciet, aut se sponsione | iudicioque ute*i* opor- 7
tebit non defendet, seive is ibei d. e. r. iniure non | respon- 8
derit, neque d. e. r. sponsionem faciet neque iudicio utei
oportebit | se defendet: tum de eo, aquo ea pecunia peteita 9
erit, deque eo, quoi eam | pecuniam d. o., s. res lex ius 10
caussaque o. o. r. esto, atque utei esset esseve | oporteret, 11
sei is, quei ita confessus erit aut d. e. r. non responderit

---

311 A I 36 HS *om. tab.* 37 'Licinius' 38 ve *ins. Momms.* 41 curetque *Ritschel.* 43 'accipientur includentur' 44 'oporteret debebitve' oportere ei debebuntur *Momms.* debebitve *del. Ritschel.* 46 nomina qua *tab.* quae *alii.* 47 scripta sunt *ins. Ritschel.* 'Mutina' 49 est *tab.* quod *del. Momms.* sunt *Ritschel.* II 7 'uteive'.

12 aut se | sponsione iudicioque utei oportebit non defenderit,
13 eius pecuniae iei, | quei eam suo nomine petierit, quoive eam
14 d. o., ex iudicieis dateis, iudi|careve recte iusseis, iure lege
15 damnatus esset fuisset. que*i*ique quomque | IIvir IIIIvir
praefec.ve *i*bei i. d. p., is eum, quei ita quid confessus erit |
16 neque id solvet satisve faciet, eum*(ve)*, quei se sponsione iudi-
17 ciove ute*i* | oportebit non defenderit aut iniure non respon-
18 derit neque id solvet | satisve faciet, t. p., quanta ea pecunia
19 erit de qua tum inter eos am|bigetur, dum t. [*HS*] X̅V̅ s. f.
20 s. duci iubeto; queique eorum quem, ad quem | ea res per-
tinebit, duxserit, id ei fraudi poenaeve ne esto; quodque ita
21 fac|tum actum iussum erit, id ius ratumque esto. quo minus
22 ineum, quei ita | vadimonium Romam exdecreto eius, quei
23 ibei i. d. p., non promeisserit | aut vindicem locupletem ita
24 non dederit, ob e. r. iudicium recup. is, quei | ibei i. d. p.,
ex h. l. det iudicareique d. e. r. ibei curet, ex h. l. n. r. |
25 A quo quid praeter pecuniam certam creditam, signatam
26 XXII forma p. p. R., | ineorum quo o. m. c. p. *f.* v. c. c. t. ve
27 quae sunt eruntve inGallia cis Alpeis, | petetur, quodve
quom eo agetur, quae res non pluris HS X̅V̅ erit, et sei |
28 ea res erit, de qua re omnei pecunia ibei ius deicei iudiciave
29 darei ex h. l. o., | sei is eam rem, quae ita ab eo petetur
30 deve ea re cum eo agetur, ei quei eam *(rem)* | petet deve
ea re age*t*, aut iei quoius nomine abeo petetur quomve eo
31 age|tur iniure apud eum, quei ibei i. d. p., d. *f.* p. restituereve
32 oportere aut | se debere, eiusve eam rem esse aut se eam
33 habere, eamve rem de | qua arguetur se fecisse, obligatumve
34 se eius rei noxsiaeve esse, confes|sus erit deixseritve, neque
35 d. e. r. satis utei oportebit faciet, aut, sei | sponsio-
nem fierei oportebit, sponsionem non faciet, [*aut*] non resti-
36 tuet, | neque se iudicio utei oportebit defendet, aut sei d.
37 e. r. iniure | nihil responderit, neque d. e. r. se iudicio utei
38 oportebit defendet: | tum de eo, aquo ea res ita petetur

---

311 A II 14 'quoique' 15 'ubei' 16 uteive *tab.* ve *ins. Ritschel.* 19 HS *omissum est. in tabula spatium vacuum.* 28 e *tab.* ex h. l. d. o.: d[*arei*] *del. Ritschel.* d. o.: d[*are*] o[*portebit*] *vel* d[*ebebit*] o[*portebit*]. 29 deve qua *postulat Momms.* rem *ins. Momms.* 30 'agei' *tab.* 31 'i. d. p. d. e. p.' 34 que *pro* ve *Ritschel.* 35 aut *ins. Momms.*

quomve eo d. e. r. ita agetur, deque | eo, quoi eam rem d. 39
f. p. restitui satisve d. e. r. fierei oportebit, | s. l. r. i. c. q. 40
o. o. r. e., atque utei esset esseve oporteret, sei is, quei ita |
quid earum rerum confessus erit aut d. e. r. non responderit 41
neq. | se iudicio utei oportebit defenderit, de ieis rebus Romae 42
apud pr. | eumve, quei de ieis rebus Romae i. d. *prae* esset, 43
iniure confessus esset | aut ibei d. e. r. nihil respondisset 44
aut iudicio se non defendisset; | pr.q., isve quei d. e. r. Romae 45
i. d. p., ineum et inheredem eius d. e. r. om|nibus ita ius 46
deicito decernito, eosque duci bona eorum possideri | pro- 47
screibeive veneireque iubeto, ac sei is heresve eius d. e. r.
in | iure apud eum pr., eumve quei Romae i. d. *p*raesse[*t*], 48
confessus es|set aut d. e. r. nihil respondisse[*t*] neque se 49
iudicio utei oportuis|set defendisset; dum nequis d. e. r. nisei 50
pr. isve quei Romae i. d. p. | eorum quoius bona possiderei 51
proscreibei veneire duceique | eum iubeat. 52

Queiquomque ineorum quo o. m. c. p. f. v. c. c. t. ve quae in- 53
XXIII Gal|lia cisalpeina sunt erunt, i. d. p., is inter eos, quei de 54
fami|li*a* erceiscunda deividunda iudicium sibei darei reddei 55
ve, | ineorum quo o. m. c. p. f. v. c. c. t. ve, quae s. s. s., 56
postu|laverint, ita ius deicito decernito iudicia dato iudicare | 57
iubeto, utei ineo o. m. c. p. f. v. c. c. t. ve, inquo is, quoius || 58
[*de boneis agetur, domicilium habuerit, iudicium fiat* . . . , .

B. Fragmentum Atestinum.

[*Quei post hanc legem rogatam in eorum quo oppido municipio colonia praefectura foro veico conciliabulo castello territoriove, quae in Gallia cisalpeina sunt eruntve, ad IIvirum IIIIvirum praefectumve*] *in iudicium fiduciae aut pro socio aut*] mandati aut tutelae, 1

311, B. Fragmentum tabulae aeneae tripertitum, altum m. 0,26, latum m. 0,35, crassum m. 0,003 anno 1880 prope Ateste (Este) Galliae Transpadanae rep., nunc in museo Atestino. inscriptionem legis Rubriae fragmentum esse veri est simillimum cf. Momms. = Fiorelli, notizie degli scavi 1880 p. 213; Ilario Alibrandi in ephemeride Romana, studi e documenti di storia e dritto II 1881; Mommsen, Hermes XVI 1881 p. 24 sqq.; Bruns, l. l. supplementum ed. Th. Mommsen 1881 p. 5 sq.

311 A II 38 quomve quo *postulat Momms.* 43 i. d. p. esset *tab.* 48 apud eum pr.: eum *del. Ritschel.* i. d. p. praesse *tab.* 49 'respondisse' 51 'ducfique' 55 'familiaeerceiscunda'.

2 suo nomine quodve ipse earum rerum | quid gessisse dicetur,
3 add*u*cetur, aut quod furti, quod adho|minem liberum libe-
4 ramve pertinere deicatur, aut iniuri|arum agatur: sei is, a
5 quo petetur quomve quo agetur, d. | e. r. in eo municipio
6 colonia praefectura iudicio certa|re [*volet*] et si ea res HS CCIↃↃ
7 minorisve erit, quominus ibei d. e. r. | iudex arbiterve addi-
8 catur detur, quove minus ibei d. e. r. | iudicium ita feiat,
9 utei deieis rebus, quibus ex h. l. iudicia | data erunt, iudi-
cium fierei exerceri oportebit, ex h. l. n. r.

10 11 Quoius rei in qu*o*que municipio colonia praefectura | quoiusque
12 IIvir. eiusve, qui ibei lege foedere pl. ve sc. s. | ve c. insti-
13 tutove iure dicundo praefuit, ante legem sei|ve illud pl. sc.
14 est, quod L. Roscius a. d. V eid. Mart. populum | plebemve
15 rogavit, quod privatim ambigetur, iuris dict[*i*]o iudicis ar-
16 bitri recuperatorum datio addictiov[*e fuit*] | quantaeque rei
17 pequniaeve fuit: eius rei pequn[*iaeve*] | quo magis privato
18 Romae revocatio sit qu[*ove mi*]|nus quei ibei i. d. p. d. e. r.
19 ius dicat iudice[*m arbitrumve det,*] | utei ante legem sive illud
20 pl. sc. est, [*quod L. Roscius a. d.*] | V eidus Mart. populum
21 plebe[*mve rogavit,* | *ab eo quei ibei i. d. p. ius di*]ci iu[*dicem
arbitrumve dari oportuit, ex h. l. n. r.*]

XXXIII. Lex Iulia municipalis.

a. 709

1 312. . . . ‖ Quem h. l. ad cos. profiterei oportebit, sei is, quom eum
2 profiterei oportebit, Romae non erit, tum quei eius | negotia
curabit, is e*a*dem omnia, quae eum, quoius negotia curabit,
3 sei Romae esset h. l. profiterei | oporte*b*it, item isdemque
diebus ad cos. profitemino. |

4 Quem h. l. ad cos. profiterei oportebit, sei is pup. seive ea pu.

312. Tabula aenea, alta m. 1,33, lata m. 0,38, olim bipertita. altera inferior pars (vs. 76—163) anno 1732 in fluvio Salandrella prope Heracleam, altera superior a. 1735 ibidem rep. est, nunc utraque in museo Neapolitano. in antica antiquior titulus graecus est inscriptus. = I 206; R. XXXIII, XXXIV; Ga. 1060; Savigny, verm. Schr. III 279 sqq.; Bruns. l. l. p. 95 sqq.

---

311 B 2 addicetur *tab.* adducetur *Momms.* 6 volet *ins. Alibrandi.* 8 *ante* quibus *fortasse* de *excidisse suspicatur Momms.* 10 quemque *tab.* quoque *Momms.* quoquomque *Alibrandi.* 312 2 ʻeafdem' eaedem *Ga.* 3 oporte*re*t *Momms.*

erit, tum quei eius pup. pu.ve tutor erit, item eadem|que 5
omnia in iisdem diebus ad cos. profitemino, ita utei e*t* quae
quibusque di*e*bus eum eamve, sei pup. pu.ve non | ess*e*t, h. l. 6
profiterei oporteret. |
Sei cos., a*d* que*m* h. l. professiones fierei oportebit, Romae non 7
erit, tum is, quem profiterei oportebit, quod eum profiterei |
oportebit, ad pr. urb., aut sei is Romae non erit, adeum 8
pr., quei inter peregrinos ius deicet, profitemino, ita utei |
eum ad cos., sei tum Romae esset, h. l. profiterei oporteret. 9
Sei ex eis cos. et pr., ad quos h. l. professiones fierei oportebit, 10
nemo eorum Romae erit, tum is, quem profiterei oportebit, |
*q*uod eu*m* profiterei oportebit ad tr. pl. profitemino, ita ute*i* 11
eum ad cos. pr.*que* urb. eumque quei inter peregri|nos ius 12
deicet, sei tum Romae esset, h. l. profiterei oporteret. |
Quod quemquem h. l. profiterei oportebit, is, apud quem ea pro- 13
fessio fiet, eius que*i* profitebitur nomen, et ea quae pro|fes- 14
sus erit, et quo die professus sit, intabulas publicas refe-
runda curato, eademque omnia, quae uteique intabulas | ret- 15
tulerit, *i*ta intabulam in album referunda *curato,* idque aput
*f*orum, et quom frumentum populo dabitur, ibei ubei frumen|-
tum populo dabitur, cottidie maiorem partem diei propositum 16
habeto, u. d. p. r. l. p. |
Queiquomque frumentum populo dab*i*t damdumve curabit, nei- 17
qu*oi* eorum, quorum nomina h. l. ad cos. pr. tr. pl. inta|bula 18
inalbo proposita erunt, frumentum dato neve dare iubeto
neve sinito. quei ad versus ea eorum qu*o*i frumentum | de- 19
derit, is in tr. m. I HS IↃↃↃ populo dare damnas esto, eius-
que pecuniae quei volet petitio esto. |
Quae viae in urbem Rom., propiusve u. R. p. cIↃ ubei continente 20
habitabitur, sunt erunt, quoius ante aedificium earum quae |
vi*a* er*i*t, is eam viam arbitratu eius aed., quoi ea pars urbis 21
h. l. ob venerit, tueatur; isque aed. curato, uti, quorum |
ante aedificium erit, quamque viam h. l. quemque tueri 22
oportebit, ei omnes eam viam arbitratu eius tueantur, neve

---

312 5 ʻei' ʻdiibus' 6 ʻest' 7 ʻatque' 11 ʻet quod eum eum' ʻutet'. que *ins. Momms.* 13 ʻeiusque' 15 ʻeta'. curato *ins. Momms.* ʻeorum' 17 ʻdabunt' ʻque' *pro* ad *Momms.* a *exspectat coll. vs. 41, 147.* 18 ʻquei' 21 ʻviae erunt' tueto *pro* tueatur *coni. Momms.*

23 eo | loco a*qua* consistat, quominus conmode populus ea via
utatur.
24 Aed. cur. aed. pl., quei nunc sunt, queiquomque post h. l. r.
factei createi erunt eumve mag. inierint, iei indiebus V pro-
25 xumeis, | quibus eo ma*g*. designatei erunt eumve mag. inierint,
inter se paranto aut sortiunto, qua inpartei urbis quisque |
26 eorum vias publicas in urbem Roma*m*, propius ve u. R. p.,
cIↃ reficiundas sternendas curet, eiusque rei procurationem |
27 habeat. quae pars quoique aed. ita h. l. ob venerit, eius
aed. ineis loceis, quae inea partei erunt, viarum reficien|-
28 darum tuemdarum procuratio esto, utei h. l. oportebit. |
29 Quae via *int*er aedem sacram et aedificium locum ve publicum
30 et inter aedificium privatum est erit, eius | viae partem dimi-
diam is aed., quoi ea pars urbis ob venerit, inqua parte ea
31 aedis sacra erit seive aedificium | publicum seive locus pu-
blicus, tuemdam locato.
32 Quemquomque ante suum aedificium viam publicam h. l. tueri
33 oportebit, quei eorum eam viam arbitratu eius aed., | quoius
oportuerit, non tuebitur, eam viam aed., quoius arbitratu
34 eam tuerei oportuerit, tuemdam locato; | isque aed. diebus
ne minus X, antequam locet, aput forum ante tribunale
35 suom propositum habeto, quam | viam tuendam et quo die
locaturus sit, e*t* quorum ante aedificium ea via sit; eisque,
36 quorum ante aedificium | ea via erit, procuratoribusve eorum
domum denuntietur facito, se eam viam locaturum, et quo
37 die locaturus | sit; eamque locationem palam inforo per q.
urb., eumve quei aerario praerit, facito. quamta pecunia
38 eam | viam locaverit, tamtae pecuniae eum [*e*]osque, quorum
39 ante aedificium ea via erit pro portioni, quamtum | quoius-
que ante aedificium viae inlongitudine et inlatitudine erit,
40 q. urb., queive aerario praerit, intabula*s* | publicas pecuniae
factae referundum curato. ei qu*ei* eam viam tuemdam rede-

---

312 23 ao *tab. quam formam esse oscam pro Latina* aqua *a scalptore Heracleensi iniectam contendit Bergk, kl. philol. Schriften I hrsggb. v. R. Peppmueller 1884 p. 11 Anm. 6* 26 mac. *pro* mag. 'Roma' L *(cf. vs. 16, 17) tab.* 29 viam per *tab.* via ampert *i. e. via inter: Bergk.* 32 suom *mavult Momms.* 35 'ei' 38 'osque' 39 'tabula' 40 et ei *Momms.* 'quii'.

merit, tamtae pecuniae eum eos|ve ad tribuito sine d. m. 41
sei is, quei ad tributus erit, eam pecuniam diebus XXX pro-
xum*e*is, quibus ipse aut pro|curator eius sciet adtributionem 42
factam esse, ei, *q*uoi ad tributus erit, non solverit neque
satis fecerit, is | quamtae pecuniae ad tributus erit, tamtam 43
pecuniam et eius dimidium ei, quoi ad tributus erit, da*r*e
debeto, | inque eam r*e*m is, quo quomque de ea re aditum 44
erit, iudicem iudiciumve ita dato, utei depecunia credita |
(*iudicem*) iudicium*v*e dari oportebit. | 45

Quam viam h. l. tuemdam locari oportebit, aed., quem eam viam 46
tuendam locare oportebit, is eam viam per | q. urb., queive 47
aerario praerit, tuemdam locato, utei eam viam arbitratu
eius, quei eam viam locandam | curaverit, tueatur. quamtam 48
pecuniam ita quaeque via locata erit, t. p. q. urb., queive
aerario praerit | redemptorei, quoi elege locationis dari 49
oportebit, heredeive eius damdam ad tribuendam curato.

Quominus aed. et IIIIvir. vieis in urbem purgandeis, IIvir. vieis 50
extra propiusve urbem Rom. passus [cIↃ] | purgandeis, quei- 51
quomque erunt, vias publicas purgandas curent eiusque rei
potestatem habeant, | ita utei legibus pl.ve sc. s.*ve* c. oportet 52
oportebit, e(*or*)um h. l. n. r. |

Quoius ante aedificium semita inloco erit, is eam semitam, eo 53
aedificio perpetuo lapidibus perpetueis | integreis continentem, 54
constratam recte habeto arbitratu eius aed., quoius inea
parte h. l. viarum | procurat*io* erit. | 55

Quae viae in u. R. sunt erunt intra ea loca, ubi continenti hab*e*- 56
tab*e*tur, nequis inieis vieis post k. Ianuar. | primas plostrum 57
interdiu post solem ortum, neve ante horam X diei ducito
agito, nisi quod aedium | sacrarum deorum inmortalium 58
caussa aedificandarum, operisve publice faciumdei causa, ad-
v*e*hei porta|ri oportebit, aut quod ex urbe ex ve ieis loceis 59
earum rerum, quae publice demolienda[*e*] loca[*tae*] erunt,
publi|ce ex portarei oportebit, et quarum rerum caussa 60

---

312 41 'proxumiis' 42 'ouoi' 43 'dape' 44 'rim' 45 iudicem *ins. Momms.* iudiciumque *tab.* oporteret *Momms.* 50 cIↃ *deest in tab.* 52 ve *ins. Momms.* 'eum' eius *aut* eorum *Momms.* 55 'procurator' 58 'advhei' 59 'demolienda loca'.

61 plostra h. l. certeis hominibus certeis de causeis agere | ducere licebit. |
62 Quibus diebus virgines Vestales, re*gem* sacrorum, flamines plo-
63 streis in urbe sacrorum publicorum p. R. caussa | vehi oportebit, quaeque plostra triumphi caussa, quodie quisque trium-
64 pha*b*it, ducei oportebit, quaeque | plostra ludorum, quei Romae [*p. p. cIↃ.*] publice feient, inve pompam ludeis circiensibus
65 ducei agei opus | erit: qu*o* minus earum rerum caussa eisque diebus plostra interdiu in urbe ducantur agantur, e. h. l. n. r. |
66 Quae plostra noctu in urbem inducta erunt, quominus ea plostra
67 inania aut stercoris ex portandei caussa, | post solem ortum h. X diei bubus iumenteis ve iuncta in u. R. et ab u. R. p. M esse liceat, e. h. l. n. r. |
68 Quae loca publica porticusve *p*ublicae in u. R. p.ve u. R. p. M
69 sunt erunt, quorum locorum quoiusque porticus | aedilium *e*orumve mag., quei vieis loceisque publiceis u. R. p.ve u. R.
70 p. cIↃ purgandeis praerunt, legibus | procuratio est erit, neiquis in ieis loceis inve ieis porticibus quid in aedificatum inmo-
71 litomve habeto, | neve ea loca porticumve quam possideto, neve eorum quod saeptum clausumve habeto, quominus eis |
72 loceis porticibusque populus utatur pateantve, nisi quibus uteique leg. pl.ve sc. s.ve c. concessum permissumve e. |
73 Quibus loceis ex lege locationis, quam censor aliusve quis mag.
74 publiceis vectigalibus ultrove tributeis | fruendeis tuendeis ve dixet dixerit, eis, quei ea fruenda tuendave condu[*c*]ta ha-
75 bebunt, ut utei fruei liceat | [*a*]ut utei ea ab eis custodiantur, cautum est: ei quominus ieis loceis utantur fruantur ita,
76 utei quo*i*que eorum || [*ex l*]e[*ge loca*]tionis ieis [*sine d. m.*] utei fruei licebit, ex h. l. n. r. |
77 Quos lud[*os*] quisque Romae p.ve u. R. p. cIↃ faciet, quominus ei
78 eorum ludorum caussa scaenam pulpitum ceteraque, | quae ad eos ludos opus erunt, inloco publico ponere statuere,
79 eisque diebus, quibus eos faciet, loco publico utei | liceat, e. h. l. n. r. |

---

312 62 'rex' 63 'triumphavit' 64 ludorum caussa *exspectat Momms.* p. p. cIↃ *ins. Momms. coll. vs. 77* 65 'quove' 67 ortum ad h. X *exsp. Momms.* 68 'bublicae' 69 'forumve' 75 'ut' 'quoque' 76 sine d. m. *suppl. Momms.*

Quei scribae librarei magistratibus apparebunt, ei quominus loceis 80
publiceis, ubei is, [*quoi*] quisque eorum apparebunt, | iuserit, 81
apparendi caussa utantur, e. h. l. n. r.

Quae loca serveis publiceis ab cens. habitandei utendei caussa ad 82
tributa sunt, ei quominus eis loceis utantur, e. h. l. n. r. |

Queiquomque inmunicipieis coloneis praefectureis foreis concilia- 83
buleis c. R. IIvir. IIIIvir. erunt, aliove | quo nomine mag. 84
potestatemve su*f*ragio eorum, quei quoiusque municip*i* coloniae
praefecturae | for*i* conciliabuli erunt, habebunt: neiquis eorum 85
que*m* in eo municipio coloni*a* praefectur*a* *f*oro conciliabu|lo 86
(in) senatum decuriones conscriptos ve legito neve sublegito
neve c*o*ptato neve recitandos curato, | nisi indemortuei dam- 87
nateive locum eiusve, quei confessus erit, se senatorem de-
curionem conscreiptumve | ibei h. l. esse non licere. | 88

Quei minor annos XXX natus est erit, neiquis eorum post k. 89
Ianuar. secundas inmunicipio colonia praefe|ctura IIvir. IIIIvir. 90
neve quem alium mag. petito neve capito neve gerito, nisei
quei eorum stipendia | equo in legione III, aut pedestria in 91
legione VI fecerit, quae stipendia in castreis inve provincia
maiore*m* | partem sui quoiusque anni fecerit, aut bina se- 92
mestria, quae ei pro singuleis anneis procedere oporteat|,
(dum taxat quod ei legibus pl. sc. procedere oportebit), aut ei vo- 93
cat*io* rei militaris legibus pl.ve sc. exve foidere erit, quo-
circa eum inveitum merere non | oporteat. neve quis, que[*i*] 94
praeconium dissignationem libitinamve faciet, dum eorum
quid faciet, inmuni|cipio colonia praefectura IIvir. IIIIvir. 95
aliumve quem mag. petito neve capito neve gerito neve
habeto, | neve ibei senator neve decurio neve conscriptus 96
esto, neve sententiam dicito. quei eorum exeis, quei s. s.
s., | adversus ea fecerit, is HS IↃↃↃ p. d. d. e., eiusque pe- 97
cuniae quei volet petitio esto. |

Queiquomque inmunicipio coloni*a* praefectura post k. Quict. 98
prim. comitia IIvir. II*II*vir. aleive quoi mag. | rogando 99

---

312 80 quoi *ins. Momms.* 84 'sueragio' 'municipia' 85 'foro' 'eorumque' 'coloniae praefecturat' 'eoro' 86 in *ins. Momms.* coaptato *tab.* 91 'maiora' 92 anneis *(cf. vs. 102) tab. post* oporteat *Momms. inseruit e vs. 102—103:* dumtaxat quod *e. q. s.* 93 'vocato' foedere *magis placet Mommseno.* 94 'quisque' 98 'coloniae' 'Quict.' 'IIR. VIR'.

sub rogandove habebit, is nequem, quei minor anneis *XXX*
100 natus est erit, IIvir. III*I*vir., quei*ve* ibei | alium mag. ha-
beat, renuntiato neve renuntiarei iubeto, nisi quei stipendia
101 equo inlegione III, aut sti|pendia pedestria in legione VI
fecerit, quae stipendia incastreis inve provincia maiorem par-
102 tem sui | quoiusque anni fecerit, aut bina semestria, qua ei
103 pro singuleis annueis procedere oporteat, cum eo | quod ei
legibus pl.ve sc. procede*re* oportebit, aut ei vocatio rei mili-
104 taris legibus pl.ve sc. ex ve foedere | erit, quo circa eum
invitum merere non oporteat. neve eum, quei praeconium
105 dissignationem libitina*m*ve faciet, dum eorum quid | faciet,
IIvir. IIIIvir., queive ibei mag. sit, renuntiato, neve insena-
106 tum neve inde|curionum conscriptorum*ve* numero legito, sub
legito coptato neve sententiam rogato neve dicere neve |
107 ferre iubeto sc. d. m. quei ad versus ea fecerit, is HS IↃↃↃ
p. d. d. esto, eiusque pecuniae quei volet petitio esto.
108 Quae municipia coloni*ae* praefectura*e* fora conciliabula c. R. sunt
109 erunt, neiquis ineorum quo municipio | colonia praefectura
[*foro*] conciliabulo *in* senatu decurionibus conscreipteisque
110 esto, neve quo*i* ibi ineo ordine | *s*entemtiam deicere ferre
liceto: quei furtei, quod i*ps*e fecit fecerit, condemnatus
111 pactusve est erit; | queive iudicio fiduci*ae* pro socio tutelae
mandatei iniuriarum deve d. m. condemnatus est erit; queive
112 lege | Plaetoria ob eamve rem, quod adversus eam legem
fecet fecerit, condemnatus est erit; queive depugnandei |
113 caussa auctoratus est erit fuit fuerit; queive iniure *(bonam
copiam abiuravit)* ab iuraverit, bonamve copiam iuravit iura-
114 verit; quei*ve* | sponsoribus creditoribusve sueis renuntiavit
renuntiaverit, se soldum solvere non posse, aut cum eis |
115 pactus est erit, se soldum solvere non posse; prove quo da-
116 tum depensum est erit; quoiusve bona ex edicto | eius, qu*ei*
i. d. praefuit praefuerit, praeterquam sei quoius quom pu-

312 99 XXX *ins. Momms. e vs. 89.* IIIvir *tab.* quei ibei *tab.* ve *ins. Momms.* 102 *pro* cum eo *fortasse* dum t*(axat) legendum esse suspicatur Momms.* 103 'procedert' 104 'libitinanve' 105 mac IIIF. vir. *tab.* 106 conscriptorumve: ve *add. Momms.* 108 'colonia' 'praefectura' 109 'foro'. in *ins. Momms.* 'quoe' 110 'sententemtiam' 'ispe' 111 'fiducio' 113 bonam copiam abiuravit *et* ve *ins. Momms.* 116 quid 'praefuit'.

pillus esset reive publicae caussa abesset, | neque d. m. fecit 117
fecerit quo magis r.p. c. a., *(bona possessa proscriptave sunt erunt),* possessa proscriptave sunt erunt; queive iudicio pu-
blico Romae | condemnatus est erit, quo circa eum inItalia 118
esse non liceat, neque inintegrum resti*tu*tus est erit; queive
ineo | municipio colonia praefectura foro conciliabulo, quoius 119
erit, iudicio publico condemnatus est erit; quemve | k. prae- 120
varicationis caussa accussasse fecisseve quod iudicatum est
erit; quoive aput exercitum ingnominiae | caussa ordo ad- 121
emptus est erit; quemve imperator ingnominiae caussa ab
exe*r*citu decedere iuset iuserit; | queive ob caput c. R. refe- 122
rundum pecuniam praemium aliudve quid cepit ceperit;
queive corpori quaestum | fecit fecerit; queive lanistaturam 123
artemve ludic*r*am fecit fecerit; queive lenocinium faciet.
quei | adversus ea inmunicipio colonia praefectur*a* foro con- 124
ciliabulo *(in senatu)* decurionibus conscripteisve *f*uerit | sen- 125
temtiamve dixerit, is HS Ioↄↄ p. d. d. esto, eiusque pecuniae
quei volet petitio esto. |

Quoi h. l. inmunicipio colonia praefectura foro conciliabulo sena- 126
torem decurionem conscriptum esse, | inque eo ordine sen- 127
temtiam dicere ferre non licebit, neiquis, quei ineo municipio
colonia praefectura | foro conciliabulo senatum decuriones 128
conscriptos habebit, eum insenatum decuriones conscriptos |
ire iubeto sc. d. m.; neve eum ibei sentemtiam rogato neive 129
dicere neive ferre iubeto sc. d. m.; neve quis, que*i* | ineo 130
municipio colonia praefectura, foro, conciliabulo sufragio
eorum maxumam potestatem habebit, | eorum quem ibei in- 131
senatum decuriones conscriptos ire, neve ineo numero esse
nive sentemtiam ibei dicere | ferreve sinito sc. d. m.; neve 132
quis eius rationem comitieis conciliove *(habeto, et si creatus erit, eum adversus h. l. ieis comitieis conciliove)* creatum esse
renuntiato; neve quis, | quei ibei mag. potestatemve habebit, 133
eum cum senatu decurionibus conscript*(eis lud)*os spectare
neive in convivio | publico esse sineto sc. d. m. | 134

---

312 117 bona possesa proscriptave sunt erunt *ins. Momms.* 118 'restitus' 121 'exebcitu' 123 'ludicam' 124 'praefecturave' 'euerit' in senatu *ins. Momms.* 129 'quisque' 132 habeto *e. q. s. ins. Momms.* 'est' 133 'conscriptos spectare'

135 Quibus h. l. inmunicipio colonia praefectura foro conciliabulo in
136 sen*a*t*u* decurionibus conscripteis esse | non licebit, niquis
eorum inmunicipio colonia praefectura foro conciliabulo IIvir.
137 IIIIvir. aliamve | quam potestatem, exquo honore in eum or-
dinem perveniat, petito neve capito; neve quis eorum ludeis, |
138 cumve gladiatores ibei pugnabunt, inloco senatorio decurio-
139 num conscriptorum sed*e*to neve spectato; | neve convivium
publicum is inito; neive quis, que*m* adversus ea creatum
140 renuntiatum erit, ibei IIvir IIIIvir | esto, neve ibei m. po-
testatemve habeto. qu*ei* adversus ea fecerit, is HS IↃↃↃ p.
141 d. d. esto, eiusque pecuniae quei | volet petitio esto. |
142 Quae municipia coloniae praefecturae c. R. in Italia sunt erunt,
143 quei ineis municipieis coloneis | praefectureis maximum mag.
maxim*a*mve potestatem ibei habebit tum, cum censor aliusve |
144 quis mag. Romae populi censum aget, is diebus LX proxu-
145 meis, quibus sciet Romae c*e*nsum populi | agi, omnium muni-
cipium colonorum suorum queique eius praefecturae erunt,
146 q. c. R. erunt, censum | ag*i*to, eorumque nomina praenomina,
patres aut patronos, tribus, cognomina, et quot annos |
147 quisque eorum habet, et rationem pecuniae, ex formula census,
148 quae Romae ab eo, qui tum censum | populi acturus erit,
pro posita erit, a*b*ieis iurateis accipito; eaque omnia intabulas
149 publicas sui | municipi referunda curato, eosque libros per
150 legatos, quos maior pars decurionum conscriptorum | adeam
rem legarei mittei censuerint tum, cum e*a* res consuleretur,
151 adeos, quei Romae c*e*nsum agent, | mittito; curatoque, utei,
quom amplius dies LX reliquei erunt, antequam diem ei,
152 queiquomque Romae | censum age*t*, finem populi cesendi
153 faciant, eos adea*nt* librosque eius | municipi coloniae prae-
154 fecturae | edant; isque censor, seive quis alius mag. censum
155 populi aget, diebus V proxumeis, quibus legatei eius | muni-
cipi coloniae praefecturae adierint, eos libros census, quei
156 abieis legateis dabuntur, accipito, | s. d. m., exque ieis libreis,
quae ibei scripta erunt, intabulas publicas referunda curato,
157 easque tabulas | eodem loco, ubei ceterae tabulae publicae

---

312 135 'insinatum' 138 sedito *tab.* 139 'quei' 140 'quif' 143 'maximumve' 144 'cinsum' 145 'agunto' 148 'arieis' 150 'eas res' 'cinsum' 152 'agei' 'adeam'.

erunt, inquibus census populi perscriptus erit, condenda*s* curato. |

Qui pluribus inmunicipieis coloneis praefectureis domicilium ha- 158
bebit, et is Romae census erit, quo magis | inmunicipio co- 159
lonia praefectura h. l. censeatur, e. h. l. n. r. |

Quei lege pl.ve sc. permissus est *f*uit, utei leges in municipio 160
fundano municipibusve eius municipi daret, | seiqui*d* is post 161
h. l. r. ineo anno proxumo, quo h. l. populus iuserit, adeas leges *(addiderit commutaverit conrexerit),* municip*i*s fundanos |
item teneto, utei oporteret, sei eai res abeo tum, quom pri- 162
mum leges eis municipibus lege pl.ve sc. dedit, | adeas leges 163
additae commutatae conrectae essent; neve quis intercedeto
neve quid facito, quominus | ea rata sint, quove minus muni- 164
cipis fundanos tenea*n*t eisque optemperetur. |

XXXIV. Tituli sepulcrales varii.

saec. VII. VIII

313. P. Buxurius P. f. | Truentines. quie. | coinomn Tracalo | arte tecta salve

314. M. Drusi M. l. Philodami | sibei et sueis. | veivont

315. [*P*] Iunius Cerdo | [*et*] P. Iunius Faustus | [*Q.*] Aufidioi Philarcuro | post obitum

316. P. Critonius P. f. Polio. | mater mea mihe | monumentum | coeravit, quae | 5 me desiderat | vehementer, me | heice situm in|mature. vale, sal|ve

317. Ultuma | suorum | Cupiennia | L. f. Tertulla | 5 fuveit quius | heic | relliquiae | suprema | manent

318. C. Lolius C. l. Pileros | C. Lolius C. l. Salvius | libertus 1
de sua | pecunia faciund. | 5 coeravit patron[*o*] | et sibi ami- 5

313. Lapis a. 1818 ad Truentum fluvium rep., nunc in curia Ripatransonensi. = IX 5279. **314.** Lapis Larini in aedibus Rocco. = I 1271, IX 752; Ga. 1752. **315.** Lapis S. Giovanni di Cagnano. = Ga. 1841; IX 4527. **316.** Lapis Romae in villa Lecce (Ga.) = I 1049; Ga. 1383. **317.** Lapis Romae in villa Pelluchia (Ga). = I 1051; Ga. 1385. **318.** Lapis Romae in museo Vaticano. = I 1062; R. XCIII A, enarr. p. 80; Ga. 1408.

---

312 157 'condenda' 158 *pro* et is *Momms. exspect.* sei is. 160 'euit' in *fortasse delendum esse put. Momms.* 161 sei quis is *tab.* addiderit *e. q. s. ins. Momms.* municipieis *tab.* 164 'teneat' 313 P. Buxurius [*P*] f. | Truentine(*n*)s(*is*) quie[*scit*] | coi nom(*e*)n Tracalo *Momms. fortasse* qui *(cf. quius 317, 5)* e[*st*] | cocnomen Tracalo.

cisque | Volminia Ɔ. l. Salvia, | Galio M. l. Euclida, Galiae | M. l. Hedylo, Popnia Q. l. Fausta; | in fr. p. XII, in ag. p. XX

319. Pesceniaes | Ɔ. l. Laudicaes | ossa heic sita | sunt

320. Q. Tiburti Q. l. | Menolavi | cultrari oss[*a*] | heic sita sunt

321. *h*]oc monimentu[*m* | *sibei et le*]ibreis soveis | [*fecit*] et leibravit | [*et expo*]livit

322. Hoc est factum monumentum | Maarco Caicilio. |
hospes, gratum est quom apud | meas restitistei seedes, |
bene rem geras et valeas, | dormias sine qura

323. a) Est hoc monimentum Marcei Vergilei Eurysacis, |
pistoris redemptoris: apparet
b) Fuit Atistia uxor mihei, | femina opituma
veixsit | quoius corporis reliquiae | quod
superant sunt in | hoc panario

324. Hospes quod deico paullum est; asta ac pellige.
heic est sepulcrum hau pulcrum pulcrai feminae,
nomen parentes nominarunt Claudiam,
suom mareitum corde dilexit sovo,
gnatos duos creavit, horunc alterum
in terra linquit, alium sub terra locat.
sermone lepido, tum autem incessu commodo.
domum servavit, lanam fecit. dixi, abei.

325. Posilla Senenia Quart. f. ⋮ Quarta Senenia C. l.

319. Lapis Capuae rep. = I 1212, X 4282; R. LXD; Ga. 1595.
320. Lapis Capuae rep. = I 1213, X 3984; R. LXXVIIF; Ga. 1602.
321. Lapis Tegiani rep. = I 1258, X 320; R. LIXF; Ga. 1717.
322. Lapis Tiburtinus Romae in via Appia rep. = I 1006, VI 13696; R. LXIXD, enarr. p. 61, op. IV p. 735; Ga. 1323; Buecheler. anth. III 8.
323. Monumentum Romae ante portam Esquilinam. a) inscriptio ter in monumento incisa erat; b) tabula marmorea panarii forma ad Eurysacis pistoris monumentum pertinens. = I 1013—16, VI 1958; R. LXXXVIII AD. Buech. anth. III 9; Ga. 1333. **324.** Lapis olim Romae in capite pontis S. Bartholomaei (Ga.). = I 1007; Ga. 1324; Buecheler, anth. I 20. **325.** Lapides quattuor Albani in agro Trebulae Mutuescae

---

318 *vs. 9* Potnia *Ritschelius.* 322 *Augusti temporibus titulum vindicavit Henzen, aetati Accianae Ritschelius.* 323 *Versus saturnios restituit Ritschel.* apparet *scil. magistratibus: Mommsen.* apparet[*orum*] redemptor *Braun, Henzen.* apparet: *ex monumento signis pistorii opificii ornato me pistorem fuisse: Iahn. (Abh. d. saechs. Gesellsch. d. W. 1861 p. 341).*

hospes resiste et pa[*rvo*]ṃ scriptum perlig[*e*,
matrem non licitum ess[*e uni*]ca *g*nata fruei,
quam nei esset, credo, nesciọ [*qui i*]nveidit deus.
eam quoniam haud licitum [*est v*]eivam a matre ornarie[*r*,
post mortem hoc fecit a*t*q[*ue*] extremo tempore
decoravit eam monumento, quam deilexserat.

326. Eucharis Licinia[*e l*.
docta, erodita omnes artes virgo vix̣[*it an. XIIII*].
heus oculo errante quei aspicis lèti domụ[*s*,
morare gressum et titulum nostrum perlege,
amor parenteis quem dedit natae suae,
ubei se reliquiae conlocarent corporis.
heic viridis aetas cum floreret artibus
crescẹnte et aevo gloriam conscenderet,
properavit hòra tristis fatalis mea
et denegavit ultra veitae spiritum.
docta, erodita paene Musarum manu,
quae modo nobilium ludos decoravi choro
et graeca inscaena prima populo apparui.
en hoc intumulo cinerem nostri corporis
infistae Parcae deposierunt carmine.
studium patronae, cura, amor, laudes, decu[*s*
silent ambusto corpore et leto tacent.
reliqui fletum nata genitori meo
et ante cessi, genita post, leti diem.
bis hic septeni mecum natales dies
tenebris tenentur Ditis aeterna dom[*u*.
rogo ut discedens terram mihi dic[*as levem*.

327. *Heic est sep*]ul*t*a Quincti Ranci feilia,

reperti, nunc Genzani in aedibus Caesariniorum. = I 1306, IX 4933; R. LXXIX A, enarr. p. 70; Ga. 1874; Buech. anth. I 21. **326.** Tabula marmorea Romae rep., nunc in aedibus I. B. de Rossi. = I 1009, VI 10096; R. LXXXI; Ga. 1327; Buech. anth. I 22. **327.** Lapis Tiburtinus olim Romae in insula Tiberina; e sinistra lapidis parte vs. 1—10, e dextra vs. 11—20

325 2 pa[*rvom Henzen.* pa[*riter Ritschel.* 3 cnata *tab.* gnata *Ga.* 6 aeq . . . *tab.* aeq[*ue Henzen.* aeq[*um vel* aeq[*uom*] *Ritschel.* aeq[*uo*]m *Ga.* atq[*ue Momms.* 326 *vs.* 3 OCVLꝒ *tab.* 7 hei *vel* heu *coni. Rutgersius.* haec *Pigh.* 15 infistae *tab.* *cf.* e *detritum in vs. 10:* properavit. 327 *Hauptii supplementa adscripsi.* 1 . . . iulia *Manut.* . . . ulia *alii* .

Quincti le]iberti, Prot*e*, quoi fatum grave
crudeles] Parcae ac finem vitae statuerunt,
vix quom ess]et bis decem anneis nata, indigniter.
nam quod] concepit leiberum semen duplex,
quom iam] patrono pareret, auxsilium et decus
futurum ad cun]cta commoda atque incommoda
inmitis] mors eripuit sueis parentibus.
nunc illi s]ummo in luctu ac sollicitudine
prae deside]rio gnatae fletus in dies
edunt sibei esse talem ereptam filiam.
'pater mei et genetrix germana, oro atque o[*bsecro,*
'desinite luctu, questu lacrumas fundere.
'sei in vita iucunda [*ac*] voluptatei fuei
'*vobeis* viro atque ameiceis noteisque omnibus,
'nunc quoniam fatum se ita tolit, animo vo[*lo.*
'aequo vos ferre concordesque vivere.'
quas ob res hoc monumentum aedificavit [*pater*
gnatae sib*i*que [*et*] uxori hanc constituit [*domum*
aeternam ubei omnes pariter aevom degere[*nt.*

328. Primae | Pompeiae | ossua heic. |
Fortuna spondet multa | multis, praestat nemini:
vive in dies | et horas, nam proprium est nihil. |
Salvius et Eros dant.

329. C. Caninius C. f. | Arn. Labeo pater.
omnes hei mei sunt: filius illum manu
ille illam mereto missit et vestem dedit;

legebantur. = I 1008; Buech. anth. I 33; Ga. 1326. **328.** Lapis Romae rep. = I 1010; R. op. IV p. 241; Ga. 1328. **329.** Tabula marmorea Romae reperta; titulum integrum tradiderunt Pighius et Ursinus; vs. 1—4 nunc perierunt, quae supersunt (vs. 5—8) hodie in museo Vaticano. = I 1012, VI 14338; R. LXXXD; Buech. anth. I 34; Ga. 1332.

Proculia vel Marulla puellae nomen exspectavit Buech. 2 proti *apogr.* 3 *infestae*] *supplevit Buech. crudeles*] *Haupt. utrumque ex carminibus sepulcralibus.* 6 pareret patrono *apogr. quom recte*] pareret patrono *Buech.* 7 [*expertam mul*]ta *Buech.* 8 *crudelis*] *Buech.* 14 iucunda vobeis voluptatei *apogr.* vobeis *ad initium sequentis versus adscripsit et* ac *inseruit Schrader (epist. crit. p. 70); idem vs. 18—20 post vs. 11 collocavit.* 20 suae gnatae sibeique *apogr.* gnatae sibique *et* uxori *Schrader.*
329 *vs. 3—6 Labeonem patrem, vs. 6—8 libertum filii loquentem fecit Momms. omnia patri attribuit Buech.* 4 mereto *Pigh.*

quoad vixi, vixsere omnes una inter meos.
eundem mi amorem praestat puerilem senexs,
monumentum indiciost saxso saeptum ac marmori
circum stipatum moerum multeis millibus.

330. *Hoc nomen ho*[spe[*s*] sei legis ne vituperes.
. . . . . . us L. f. praeco.
domicilium fecit viv]*os* aeternum hoc sibe*i*
ratus hospitiu]*m e*sse, quod natura trad[*idit*
fruitusque recte es]*t reb*us cu ameiceis su*eis*;
si tu tueis fac] *vivos* utarus. vale.

331. Hospes resiste et hoc ad grumum ad laevam aspice, ubei | continentur ossa hominis boni, misericordis, amantis, | pauperis. rogo te, viator, monumento huic nil male feceris. | C. Ateilius Serrani l. Euhodus margaritarius de sacra | via in hoc monumento conditus est. viator, vale. | ex testamento in hoc monumento neminem inferri neque | condi licet nisei eos lib. quibus hoc testamento dedi tribuique.

332. *Funusque orn*]avit pulchre deces[*s*]um [*dolens*
hone]ste hoc voluit monumento am[*bustam tegi,*
et quod] rogavi ut faceret monumentum m[*ihi,*
sic i]mpetravi id ab eo, laudo benevolentiam,

330. Lapis Venusiae fonti affixa (Ga.). = I 1267 add. p. 562, IX 604; R. LXXX A, enarr. p. 71, op. IV p. 244; Buech. anth. I 48; Ga. 1733. **331.** Lapis Romae in via Appia. = I 1027, VI 9545; R. LXXX B, enarr. p. 71; Buech. Jahrb. f. Philol. vol. 74 p. 73; Ga. 1325. **332.** Tabula marmorea Romae in coenobio S. Pauli (Ga.). = I 1019; Buech. anth. I 45; Jahrb. f. Philol. 1863 p. 771; Ga. 1337.

---

330 *Buecheleri supplementa addidi.* 1 sfe sei: *cod. Chis. quae uncis* ( ) *seiunxi in lapide fracto hodie aut desunt aut evanuerunt. quae scripta sunt heic*] *Ritschel.* 2 os aeternum *cod. Chis.* monumentum fecit ipsus *Ritschel.* 4 trad *cod. Chis. sciens aeternum haud*] esse. quod natura er[*ipit* | *lepide sueis usus*]t rebus *Ritschel. dum reddendu*]m esse quod natura trad[*itur* | *scit fato: fructus*]t rebus: *alterum Buecheleri supplementum.* 6 vivos *cod. Chis. sic tu tueis multos annos*] utarus *Ritschel.*
331 *Versus senarios restituit Ritschel. op. IV 365. cf. Buecheler., Jahrb. f. Philol. 1863 p. 769.* 332 *Buecheleri supplementa adiunxi. vs. 3—8 uxori, vs. 9—13 viro tribuuntur. versus plerosque aliquo vitio metrico laborare patet cf. Buech.* 1 deces VIIII *Ga. qui in eis quae antecedunt nomen proprium supplendum esse censet: Tertiae Oc*]taviae Pulchrae; decess. VIIII . . . .
2 *vixit ca*]ste: hoc voluit monumento am[*bos condi: Ga.* 3 *virum*] rogavi *Ga.*

commu]ni heic animo duo ut essemus siti
pari coniugio, virtute, summa industria
vixi et fortunam, quoad vixi, toli.
tertia quom essem, me primam speravi fore.
quom quod speraram *mecum* retinere potesse,
spe amissa voluit me fortuna heic retine[*re*.
quoniam me fortuna iniqua non sivit frui,
nihil timeo nec confido: moriundum scio.
vivam quam ornare stud[*ui*], ornavi mortua[*m*.

333. Protogenes Cloul[*i*] | suavei heicei situst | mimus
plouruma que | fecit populo soveis | gaudia nuges.

334. Cn. Taracius Cn. f. | vixit a. XX. ossa eius hic sita sunt. |
eheu heu Taracei! ut acerbo es deditus fato!
non aevo | exsacto vitai es traditus morti,
sed cum te decuit florere aetate | iuenta
interieisti et liquisti in maeroribus matrem.

335. a) *L. Au*]relius L. l. | [*H*]ermia |
la]nius de colle | Viminale.
h]aec, quae me faato || praecessit, corpore | casto |
c]oniunxs, una meo | praedita amans | animo; |
f]ido fida viro veixsit | studio parili, qu*in* |
n]ulla in a*m*aritie | cessit ab offi[*c*]io |
A]urelia L. l.

333. Lapis Preturi in agro Aquilano rep. = I 1297, IX 44—63; R. XLIX G, enarr. p. 43; Ga. 846. **334.** Lapis in agro Capuano rep., nunc Capuae. = I 1202, X 4362; R. LXXXC; Ga. 1574. **335.** Lapis Tiburtinus Romae rep., nunc in museo Britannico. a) in sinistra; b) in dextra lapidis parte. = I 1011, VI 9499; Ann. 1865 p. 311, tab. R. (Momms.); Ga. 1329.

---

332 9 sperarem eciemme *tab.* sperar*am* *mecum* *Haupt.* speraram me ecidem (equidem) *Buech.* eccam me *Ga. vs. 9 et 10 Buechelerus ita in iambos convertit:* quom quod speraram me retinere etiam pote | spe amissa voluit me fortuna heic linquere. 11 fors *pro* fortuna *proposuit Haupt.*
333 *Versus dactylicos Ennii fere aetatis in epigraphico genere longe antiquissimos statuit Ritschelius:* Protogenes Cloul[*ei*] suavei[*s*] heic, ei, situst mimus: | Plouruma que[*i*] fecit populo soueis gaudia nuges. *Momms. antiquitatem affectatam esse dicens ita legit:* Protogenes Clouli suavis situs est heic mimus. 335 a) 10 qum *tab.* quin *corr. Heinsius. Mommsen.* inavarities *tradidit Sirmondus.* inavaritie / *hodie superest.* amaritie *Schrader.* quam | nulla avarities incessit ab officio *Ga.*

b) Aurelia L. l. | Philematio. |
viva Philematium sum | Aurelia nominitata |
casta, pudens, volgei | nescia, feida viro. |
vir conleibertus fui[*t*] | eidem, quo careo | eheu! |
ree fuit ee vero plus | superaque parens |
septem me naatam | annorum gremio | ipse recepit;
XXXX | annos nata necis potior. |
ille meo officio | adsiduo florebat ad omnis.

336. Tu qui secura spatiarus mente viator
et nostri voltus derigis inferieis,
si quaeris quae sim: cinis en et tosta favilla,
ante obitus tristeis Helvia Prima fui.
coniuge sum Cadmo fructa Scrateio
concordesque pari viximus ingenio.
nunc data sum Diti, longum mansura per ae[*v*]um,
deducta et fatali igne et aqua Stygia.

XXXV. Tituli dedicatorii varii.

337. *Lucei ab co*]muni restitutei in maiorum leiber[*tatem*] | *ab urbe*] Roma Iovei Capitolino et poplo Romano v[*irtutis*] | benivolentiae beneficique causa erga Lucios ab comuni. Λυκίων τὸ κοινὸν κομιcάμενον τὴν πάτριον δημο|κρατίαν τὴν Ῥωμὴν Διὶ Καπετωλίνῳ, καὶ τῷ δήμῳ τῶν | Ῥωμαίων ἀρετῆc ἕνεκεν καὶ εὐνοίαc καὶ εὐεργεcίαc | τῆc εἰc τὸ κοινὸν τὸ Λυκίων.

338. Populus Ephesius [*populum Romanum*] | salutis ergo quod o[*ptinuit maiorum*] | sovom leibertatem i . . . . | legatei Heraclitus H . . . . f. | Hermocrates Dem[*etri f.*

339. Populus Laodicensis af Lyco | populum Romanum quei sibei | salutei fuit benefici ergo quae sibei | benigne fecit.

336. Lapis Beneventi repertus, nunc in museo Neapolitano. — I 1220, IX 1837; R. LXXIXB, enarr. p. 70; Ga. 1610. **337.** Basis marmorea quadrata Romae rep. olim in Capitolio. = I 589, VI 372; Ga. 993. **338.** Romae in aedibus Barberinis. = I 588, VI 373; R. LXXIIA; Ga. 990. **339.** Tabula magna lapidis Tiburtini a. 1637 Romae rep. in aedibus

---

336 *vs. 5 desunt syllabae tres.* [*dilecto*] fructa *Ritschel. vixit dum*] fructa *Momms.* 337 1 *Lucei ab co*]muni *Momms. nunc.* 2 *ab urb*]e Roma *Ga. dant*] Roma *Momms.*

Ὁ δῆμος ὁ Λαοδικέων τῶν πρὸς | τῷ Λύκῳ τὸν δῆμον τὸν Ῥωμαίων γεγονότα ἑαυτῷ | σωτῆρα καὶ εὐεργέτην | ἀρετῆς εἵνεκεν καὶ εὐνοίας | τῆς εἰς ἑαυτόν.

340. L. Rantius L. f. Tro. Lumphieis
Λεύκιος Ῥάντιος Λευκίου | υἱὸς Νύμφαις

341. 1 *F*]orte For[*tunai*] | donum dant | conlegiu lani | piscinenses. | 5 magistreis | coiraverunt | A. Cassi C. l. | T. Corneli Ɔor. l.

342. Forti For[*tunai*] | lanies ma[*gistres*] | L. Maeci M. l. S . . . . Teupilo Iuni Sal[*vi s*.

343. Forti F[*ortunai*] | violaries, ... iuc | rosaries . . cos. | coronaries.

344. 1 [*hoce ut l*]ibet don[*u*] | . . . . . [*d*]edit L. Aufidi D. | [*f*. . . . . *de*]cuma facta | [*Hercol*]i mere*to* iterum. | 5 [*simul*] te orat: tu es | [*sanctus*] deus, quei tou|[*tam? a te*] pacem petit | [*eum*] adiouta.

345. Q. Caecilius Cn. A. Q. Flamini leibertus Iunone Seispitei matri reginae

346. P. Annaeus Q. f. Epicadus | aedem Leiberi | patrus faciund. | coir. lub. mer.

347. Venerei Erucinae

348. Venerus Heruc.

Barberinis. = I 587, VI 374; R. LXXIIB; Ga. 989. **340.** Nunc in museo Neapolitano. = I 1238, X 6797; Ga. 1670. **341.** Prope Romam in luco fratrum arvalium rep. = Ga. 1139; VI 167. **342.** Ibidem rep. = Bull. 1869 p. 124 (Henzen) Ga. 1141; VI 168. **343.** Ibidem rep. = Bull. l. l. p. 125; Ga. 1140; VI 169. **344.** Bazzani in ecclesia. = I 1290, IX 3569; Ga. 1811. **345.** Epistylium in agro Lanuvino rep. Fest. p. 343 a, 14: Sispitem Iunonem quam vulgo sospitem appellant antiqui usurpabant. = I 1110; R. LXIIA; Ga. 1462. **346.** = I 1469; R. XCVIID; Ga. 2195. **347.** In monte Eryce. = I 1475, X 7253; Ga. 2202. **348.** Tegula Puteolis reperta, nunc Neapoli. = I 1495, X 8042, 1; Ga. 2255.

---

341 lanii *lapis* 342 Teupil. Q. *Henzen;* Teupilo *legendum esse contendunt Momms. et Ga.* 344 *Mediam tituli partem abesse putant Momms. et Henzen, integram esse servatam Garruccius qui ita supplevit saturnios*

Hercle h]oc tibei don[*um d*]edit L(*ucius*) Aufidi(*us*)
D[*e*] | decuma facta [li(*bens*) | mer(*eto*) iterum te orat
Tu es | deus quei tou[*a*] | pacem petit adiouta.

346 1 *Collato titulo I 1471 Momms.* Q. f. *in* Q. l. *mutavit.*

XXXVI. Tituli minores varii saec. VII. VIII.

349. Q. Vibuleius L. f. | L. Statius Sal. f. | duovir. | balneas reficiund. | aquam per publicum | ducendam d. d. s. | coeravere.

350. M. Saufeius M. f. Rutilius | C. Saufeius C. f. Flacus q. | culinam f. d. s. s. c. eisdem|q. locum emerunt de | L. Tondeio L. f. publicum. | est longu p. CXↆVIII S | latum af muro ad | L. Tondei vorsu p. XVI.

351. C. Quinctius C. f. Valg. patron. munic. | M. Magi Min. f. Surus A. Patlacius Q. f. | IIIIvir. d. s. s. portas turreis moiros | turreisque aequas qum moiro | faciundum coiraverunt.

352. M. M[*an*]lius M. f. L. Turpilius L. f. duomvires de senatus | sente[*nt*]ia aedem faciendam coeraverunt eisdemque probavere.

353. T. Sa. Aiopi | C. V. f. magist[*r*]|es de veci s[*ent.*] | opus faciund. | couraverunt.

354. A. Aigius C. f. | L. Runtius C. f. Sisipus | M. Fufidius M. f. | [*a*]id. de s. s. | [*ad colligendas* | *aqu*]as cae[*lestes*] | clovacas faciun[*d.*] | coer. eidemque | probarunt.

355. Q. Lutatius Q. f. Q. [*n.*] Catulus cos. | substructionem et tabularium de s. s. faciundum coeravit | [*ei*]demque prob[*avit*].

356. M. Caicilius *L.* f. | L. Atilius L. f. | praef. | pontem peila[*s*] | faciundum | coirave[*re.*

357. A. Hirtius A. f. M. Lollius C. f. ces. fundamenta murosque

349. 'Lapis Praeneste in ruinis thermarum'. = I 1141; R. LIII B; Ga. 1493. **350.** Lapis Albanus Praeneste repertus. = I 1143; R. LII A, op. IV p. 121 sqq.; Ga. 1495. **351.** Aeclani a. 1811 rep. nunc Boniti in museo Cassittiano. = I 1230, IX 1140; R. LXXC; Ga. 1655. **352.** 'Corae in aede antiqua.' = I 1149, X 6517; R. LXVIII C; Ga. 1502. **353.** 'Paganicae in villa Dragonetti.' = Ga. 1812; IX 3574. **354.** 'Arpini in aedibus Emidii de Vito.' = I 1178, X 5679; R. LXXVI C, enarr. p. 60; Ga. 1543. **355.** Romae in fundamentis Capitolii. = I 592, VI 1314; Ga. 1000 **356.** Prope Aufidenam rep. = IX 2802. **357—359.** Ferentini in arce antiqua. **357.** Tit. uno versu scriptus est. = I 1161, X 5838; R. LXVII C;

---

350 q: q(uaestores) *inter vs. 2 et 3 in margine dextro legitur.*
352 1 M[*ae*]lius *Ritschel. aetati Tiberianae titulum attribuit Winkelmann, Sullanae Momms., paullo antiquiorem eum esse Ritschelius censuit.*
353 Aioli *Ga.* 354 5 *v*]ias ci[*sternas Ga.*

af solo faciunda coeravere eidemque probavere; in terram fundamentum est pedes altum XXXIII, in terram ad idem exemplum quod supra terra[*m silici*].

358. M. Lollius C. f. A. Hirtius A. f. ces. funda[*menta*] | faciunda coeraverunt eidemque probavere.

359. A. Hirtius A. f. M. Lollius C. f. ces. fundamenta | fornices faciunda coeraver[*e*] eidemque | probavere.

a. 683.

360. L. Va . . . . ci | cur. viar. | e lege Visellia de conl. sen[*t.*] | Cn. Corneli Q. Marci L. Hostil[*i*] | C. Antoni C. Fundani C. Popil[*i*] | M. Valerii C. Anti Q. Caecili. | opus constat n. ↈↈↀↆXXII.

361. *P*]upius A. f. mag. | [*pa*]g. Ianicol. porticu | [*ce*]llam culinam | [*ar*]am de pagi sentent[*ia*] | [*fa*]ciundu coiravit.

a. 692

362. a) L. Fabricius Ç. f. cur. viar. | faciundum coeravit. |
b) idemque probavit.
c) L. Fabricius C. f. cur. viar. faciundum coeravit

a. 693

d) Q. Lepidus M′. f. M. Lollius M. f. cos. ex s. c. probaverun*t*.
e) L. Fabricius C. f. cur. viar. | faciundum coeravit |
f) eidemque probavit.
g) L. Fabricius C. f. cur. viar. | faciundum coeravit |
h) M. Lollius M. f. Q. Lepi[*dus M.′ f. c*]os. ex s. c. probaverunt.

363. L. Pápius L. f. Ter. Pollio duovir L. Papio L. f. Fal. patri | mulsum et crústum colonis Senuisanis et Caediciancis | omnibus, munus gladiatorium cenam colonis Senuisanis | et Pápieis monumentum HSↈↀↀ ex testamento | arbitrátu L. Novercini L. f. Pup. Pólliónis.

Ga. 1510. cf. X 5837. **358, 359.** = I 1163, 1162, X 5840, 5839; R. LXVIIB A; Ga. 1511, 1512. **360.** Lapis Albanus Romae rep., nunc in museo Tolosano. = I 593, VI 1299; R. LXXIA, op. IV p. 427 sqq. (in leges Visselliam Antoniam Corneliam observationes epigraphicae); Ga. 1009. **361.** Tabula lapidis Tiburtini a. 1861 Romae rep. = I 801, VI 2219; Ga. 1133. **362.** a—h) Romae in tribus arcubus pontis de′ quattro capi. abcd ab altera parte. a) d) in arcu ad sinistram; b) in medio arcu minore; c) d) in arcu ad dextram efgh ab altera parte. e) in arcu ad sinistram; f) in medio arcu minore; g) h) in arcu ad dextram = I 600, VI 1305; R. LXXXVII A—F; Ga. 1028. **363.** Lapis Carinolae

362 b) probaveit *Ga.* f., idemque *Ga.*

a. 699

364. Q. Ofillius C. f. Ruf. Sex Calidenus K. f. Q. n. | T. Temonius T. l. Flac. mag. aed | Herc. d. v. s. fac. ping. c. eisdemq. pr. | Cn. Pompeio M. Licinio cos. iter. |

a. 699

365. L. Cominius L. f. A.⁝n. C. Canuleius L. f. |
T. Tullius T. f. Kanus⁝L. Hirrius L. f. Latinus |
IIII v⁝ir.
theatrum et prosc⁝enium de sua |
pecunia faciund⁝um coeraverunt |

post Caesarem.

366. 1 L. Ateius M. f. Capito | duomvir quinq. | curiam tabularium | scaenarium subselarium loco | 5 privato de sua pecunia c. C. N. f. coeravit. | porticus cenacula ex decurionum decreto de | sua pecunia c. C. N. faciunda coeravit idenque probavit.

in latere d. a. V. IX

367. Privatum: | precario | adeitur

368. 1 Via inferior | privatast | T. Umbreni C. f. | precario itur; | 5 pecus plostru | ni quis agat.

369. 1 Itus actusque est | in hoc delubrum | Feroniai. ex hoce loco | in via poplicam | 5 Campanam qua | proxsimum est | p. ↀCCX.

XXXVII. Sortes.

saec. VII

370. Conrigi vix tandem quod | curvom est factum [*c*]rede.

371. Credis quod deicunt: non | sunt ita; *credere* stultu.

in agro Falerno in turri. Ter.: Teretina; Fal.: Falerna. = I 1199, X 4727; R. XCIV A; Ga. 1573. **364.** 'Prope Montorium ad flumen Vomanum in opere tessellato.' = Ga. 1046; IX 5052. **365.** Volsiniis in epistylio; pars prior nunc deperdita est. = Ga. 1947. **366.** In ruinis Castri novi prope Civitavecchia, nunc in museo Vaticano (Ga.). c. C. N.: c(olonis) C(astri) N(ovi) = I 1341; R. XCIV G.; Ga. 1881. **367.** Lapis Capuae rep. nunc in museo Neapolitano. = I 1215, X 4480; R. LIX D; Ga. 1604. **368.** Prope Cliterniam Aequiculorum rep. = Ga. 1872; IX 4171. **369.** = I 1291; R. LXII R; Ga. 1820. **XXXVII.** Ad. Stoll, de sortibus Praenestinis, Philol. XI 1856 p. 304 sqq.; Ritschel, die lateinischen sortes op. IV p. 395 sqq., enarr. p. 4 sq. p. 89. **370.** = I 1438; R. II Q; Ga. 2163. **371, 372.** = I 1439, 1440; Ga. 2164, 2165.

370 curum *Suaresius.* curvom *Fabrettius.* redet *tit.* 371 ne fore stultu *tit.* non *sc*in t[*e*] ita *r*e fore stultu^{m} *Ritschel.* non sunt ita: *credere*

372. De incerto certa ne fiant, | si sapis caveas.
373. De vero falsa ne fiant | iudice falso.
374. Est equos perpulcer, sed tu | vehi non potes istoc.
375. Formidat omnes: quod | metuit, id sequi satiust.
376. [*Mendaces*] homines multi sunt: | credere noli.
377. Hostis incertus de certo [*fit*], nisi caveas.
378. Iubeo [*o*]eti: sei sic fecerit | gaudebit semper.
379. Laetus lubens petito: | dabitur; gaudebis semper.
380. Non sum[*us*] mendacis, quas | dixti: consulis stulte.
381. Nunc[*ine*] me rogitas, nunc | consulis: tempus abit iam.
382. Permultis prosum; ubei | profui gratia n*oenu*.
383. Postquam ceciderunt sei su*nt* [*mala*] | consulis tun me.
384. Quod fugis quod iactas? tibei | quo*m* datur spernere nolei.
385. Qur petis pos tempus consilium? quod rogas non est.

XXXVIII. Execrationes saeculi VII vel VIII.

386. Quomodo mortuos qui istic | sepultus est nec loqui | nec sermonare potest, seic | Rhodine apud M. Licinium | Faustum mortua sit nec | loqui nec sermonare possit. | ita uti mortuos nec ad deos | nec ad homines acceptus est, | seic Rhodine aput M. Licinium | accepta sit et tantum valeat | quantum ille mortuos, quei || istic sepultus est. Dite pater, Rhodine | tibei commendo uti semper | odio sit M. Licinio Fausto; | item M. Hedium Amphionem, | item C. Popil-

373. = I 1441; R. IIP; Ga. 2166. **374—377.** = I 1442, 1444—1446; Ga. 2167, 2169—2171. **378.** = I 1447; R. IIM m; Ga. 2172. **379.** = I 1448; Ga. 2173. **380.** = I 1449; R. IINn; Ga. 2174. **381—384.** = I 1450—1453; Ga. 2175—2178. **385.** = I 1454; R. IIO, XCVIID; Ga. 2179.
386. Lamina plumbea prope Romam in sepulcro reperta, nunc in museo

---

stultu^m *Momms.* 372 cert*um* ne fi*at* si sapis caveas *Momms.* 373 fal*sum* ne fi*at* iudice falso *Momms.* 376 [*mendaces*] *vel* [*fallaces*] *Ritschel.* 377 hostis *fit*, certus de [*non*] certo nisi caveas *Momms.* de certo [*fit*] *Ritschel.* 378 iubeo et is ei sifecerit *tit.* iubeo [*o*]eti: sei sic fecerit gaudebit semper *Momms.* iubeo *ut* i[*u*]sei. si fa*x*it *Ritschel.* 379 quod dabitur *tit.* quod *om. Ritschel.* 380 non sum mendacis quas dixti *tit.* non sum mendacis qua*m* dixti: consulis stulte *Momms.* non sum[*us*] mendacis quas dixti *Stoll.* non sum mendacis qua*e* dixei *Ritschel.* 381 nunc *tit.* nunc[*ine*] *Ritschel.* 382 nemo *tit.* n(*oenu*) *Buecheler.* 383 sei sum consulis *tit.* spes omnes consulis *Ritschel.* sei su*nt* [*mala*] consulis *Momms.* 384 quod datur *tit.* quom datur *Ritschel.* quor fugis? quor iactas tibei quod datur? spernere nolei *Momms.* 385 roges *exspectat Momms.*

lium Apollonium, | item Vennonia Hermiona, | item Sergia Glycinna.

387. Danae ancilla noicia | Capitonis hanc ostiam | acceptam habeas | et consumas Danae|ne; habes Eutychiam | Soterichi uxorem.

388. Helenus suom genio m*a*nibus inferis | mandat stipem strenam; lumen | suom secum defer*a*t; ni quis eum | solvat nisi nos qui licamus.

389. Dii iferi, vobis comedo si quicua sa|ctitates habetis ac t*rado* Ticene | Carisi: quodqu*o*d acat, quod icidat | omnia in adversa. dii iferi, vobis | comedo ilius memra, colore, | ficura, caput, capilla, umbra, cereb|ru, frute, supe[*rcil*]ia, os, nasu, | metu, bucas, la[*bra, ve*]rba, vitu|cola iocur, umeros, cor, pulmones | itestinas, vetre, bracia, dicit|os, manus, ublicu, visica, femena, | cenua, crura, talos, planta, *d*ici*t*os | Dii iferi, si illa videro tabescete | vobis sacrum illud v(*otum*) venio ob anu|versariu facere. dibus par|entibus iliu voveo | peculiu. tabescas!

390. Q. Letinium | Lupum qui et | vocatur Cau|cadio, qui | est fi[*liu*]s Sal|lusties [*Ven*]e|ries sive Ven[*e*]|rioses: hunc | ego aput vos| trum || numen de|mando devo|veo desacri|ficio uti

Kircheriano. = I 818; R. XVII 30; Ga. 1150. **387.** Lamina plumbea prope Romam reperta. = I 819; Ga. 1151. **388—390** etiamsi aetati imperatoriae tribuantur, propter orthographiam omittere nolui; de devotionibus illius aetatis cf. Tac. ann. II 69. **388.** Romae picta atramento in lucerna testacea coloris rubri, nunc in museo Kircheriano (Ga.). = Ga. 1152. **389.** Lamina plumbea, 1879 prope amphitheatrum Minturnensium una cum parva statua marmorea alta m. 0,11, lata m. 0,04 in sepulcro reperta. lamina complicata et clavo transfixa erat ut n. 387. = Bull. 1880 p. 188 sqq. (C. Stornaiulo); X 8249. **390.** Lamina plumbea utraque ex parte inscripta prope Arretium in fonte calido reperta. = Hermes IV 1869

---

387 *vs.* 1 noicia *i. e.* novicia^{m}. 2 ^{h}anc *lamina. cf. vs. 5:* E^{u}tychiam. 4 Danae|ne *lamina. cf.* Ticene Τύχην 389, 2; Danaene uti *legendum videtur.* 388 1 geniomnibus: genio^{m} manibus *Ga. cf.* hbetis habetis 389 2. 3 defert *lam. scripsi* deferat ꝗ = q. 389 2 tadro *lam.* 3 ʿq^{od}uqud’ quod [*ut*] i[*n*]cida[*n*]t *Momms.* 8 verbu *Stornaiulo.* vitucolu *lam. ut videtur.* ventriculum (?) *Momms.* alitu colu *i. e.* halitum collum *Zangemeister.* visu colu *Bormann.* 12 ticidos *lam.* 15 sac^{r}tu ilud uuenio^{b} anuversariu facere *lamina ut videtur.* sacrificiu lubens ob anuversariu *Zangemeister. lego:* sacru ilud v(otum) venio [*o*]b anuversariu facere. (venio facere = *faciam*). 17 voveo (?) *Momms. lego:* Dibus parentibus iliu^{s}

vos a|15 quae ferventes | si[*ve*] v[*o*]s nimfas | [*si*]ve quo alio no|mine voltis adpe[*l*]|lari, uti vos eu|20 m interemates | interficiates | intra ann|um is*tum*.

XXXIX. Columna rostrata.

391. 1 . . . . | . . 6 . . *Secest*]ano[*sque* . . 20 . . *op*|*sidione*]d exemet lecione[*sque Cartaciniensis omnis* | *ma*]ximosque macistr[*a*]tos l[*uci palam post dies* | *n*]ovem castreis exfociont Macel[*amque opidom* | *p*]ucnandod cepet. enque eodem mac[*istratud bene* | *r*]em navebos marid consol primos c[*eset copiasque* | *c*]lasesque navales primos ornavet pa[*ravetque*] | cumque eis navebos claseis Poenicas omn[*is, item ma*|*x*]umas copias Cartaciniensis praesente[*d Hanibaled*] | dictatored ol[*or*]om inaltod marid pucn[*andod vicet* | *a*]tque nave[*is cepe*]t cum socieis septer[*esmom unam, quin*|*queresm*]osque triresmosque naveis X[*XX merset XIII.* | *auro*]m captom: numei ↀↀↀDCC | *arcen*]tom captom praeda: numei ↈↂ . . . . . . | *omne*] captom aes ↈↈↈↈↈↈↈↈↈ . . . . . . | . . . ↈↈↈↈↈↈↈↈↈↈↈↈↈↈ . . . . *pri*|*mos qu*]oque navaled praedad poplom [*donavet pri*|*mosque*] Cartacin[*iensis ince*]nuos d[*uxit in* | *triumpod* . . . . . | . . . eis . . . . . capt . . . . . . | . . . . . .

p. 282 sqq. (Momms.). **391.** Columna marmorea a. 1565 Romae in foro reperta, nunc ibidem in aedibus Conservatorum Capitolinis. = I 195, VI 1300; R. XCV op. IV p. 208. Ritschel, de titulo columnae rostratae Duellianae comment. I, II, op. IV p. 182; enarr. p. 82 sqq.

---

voveo peculiu. tabescas! 390 23 itusm *lam.;* it(a) v(otum) s(olvam) m(eritis)? *Momms.* istum *Gamurrinius. cf.* tadro: trado 389, 2. 391 *Columna rostrata C. Duilio M. f. M. n. cos. 494 a populo Romano propter victoriam navalem in foro posita,* [*cf. Plin. h. n. 34, 5, 20, Quint. I, 7, 42, Silius VI 663, Serv. ad Georg. III 29*] *aetate imperatoria (fortasse Augusti cf. Iord. topogr. I 2, 232) restaurata, hac inscriptione antiquitatis speciem affectanti exornata.* 2—4 *cf. Polyb. I 24, Zonar VIII 11.*
8 NAVEBOS *col.* 10 *Fast. Capit.: C. Duilius M. f. M. n. cos. primus navalem de Siculeis et classe Poenica egit ann. CDXCIII k. intercalar. Tac. ann. II 49.* 12 *cf. Polyb. I 23; Zon. VIII, 11; Oros. IV, 7; Eutrop. II 20.*

XL. Carmen Arvale.

a. 218 p. C.

392. 1 a) Enos Lases iuvate, |
b) [e]nos Lases iuvate, 33
c) enos Lases iuvate.

392. Tabula marmorea actorum fratrum arvalium anni 218 p. C., Romae
in basilica Vaticana anno 1778 effossa, nunc ibidem in aditu sacrarii ad-
servata. leguntur in ea haec: . . . . Item IIII kal. Iunia(s) | in luco deae 17
Diae Alfenius Avitianus promag(ister) ad aram immol(avit) porcil(ias) pia-
cul(ares) II luci coinq(uendi) et operis | faciundi. ibi vacc(am) honor(ariam)
imm(olavit) et inde in tetrastylo rever(sus) subsellis consed(it), deinde re-
versus ad aram | exta(s) reddidit porcil(i)a(res). item in circo in foculo
arg(enteo) cespiti ornato extam vacc(inam) redd(idit) et in tetrastylo | re- 20
versus est et in codice cavit et praetextam deposuit et in papilione suo
reversus [est]. promeridie autem | fratres arvales praetextas acceper(unt)
et in tetrastylo conveneru(nt) et subsellis consederunt et caverunt | se ad-
fuisse et sacrum fecisse et porcilias piaculares epulati sunt et sanguem
postea. inde praetextati | capite velato vitt(is) spiceis coronati lucum ad-
scenderunt et per Alfen[i]um Avitianum promag(istrum) agnam | opimam
imm(olaverunt) et hostiae litationem inspexer(unt). perfecto sacrif(ici)o
omnes ture et vino fecerunt, deinde | reversi in aedem in mensa sacrum 25
fecerunt o(lli)s et ante aedem in cespite promag(ister) et flam(en) sac(rum)
fecer(unt). | item foras ad aram reversi thesauros dederunt. item flam(en)
et promag(ister) scyfos arg(enteos) cum sumpuis | vino repletis ante osteum
[et] acerras [ferentes] ture et vino fecer(unt) et ante osteum restiter(unt)
et duo ad fruges petendas | cum public(is) desciderunt et reversi dextra de-
derunt, laeva receperunt; deinde a(d) alterutrum sibi redd(iderunt) | et
publi(cis) frug(es) tradiderunt; deinde in aedem intraver(unt) et ollas pre-
cati sunt et osteis apertis per clivum iacta|verunt; deinde subsellis mar- 30
moreis consed(erunt) et panes laureat(os) per public(os) partiti sunt. ibe omn(es) lumemulia | cum rapinis acceperunt et deas unguentaverunt et aedes clusa e(st), omnes foris exierunt. ibi sacerdotes | clusi succincti libellis acceptis carmen descindentes tripodaverunt in verba haec: enos e. q. s. post tripodationem deinde signo dato publici introier(unt) et libellos receperunt. = I 28, VI 2104; R. XXXVI A; Ga. 473. Marini, gli atti e monumenti dei fratelli Arvali, Rome 1795 II p. 523 sqq., tab. XLIab; Lanzi, saggio di lingua Etrusca I p. 142 sqq.; G. Hermann, elementa doctrinae metricae p. 613 sqq.; Grotefend, gröſsere lat. Grammatik für Schulen II p. 290; Klausen, de carmine fratrum arvalium, Bonnae 1836; Corſsen, origines poesis Romanae Berolini 1856 p. 86 sqq.; Bergk, Zeitschrift für Altertumswissenschaft 1856 p. 129 sqq.; kleine philol. Schriften I, herausgegeben von Peppmüller 1884 p. 495 sqq.; Henzen, acta fratrum arvalium 1874, p. CCIV; Bücheler, anthologiae epigraph. Lat. spec. III p. 3; Bonnae 1876; H. Iordan, kritische Beitraege zur Geschichte der lat. Sprache. Berol. 1879 p. 189 sqq.; idem, Hermes XIV 1879 p. 632 (Bormanni et Iordani nova tituli recensio); Bréal, mémoires de la Société de linguistique de Paris IV 1881 p. 373 sqq.; A. Probst, Beiträge zur lat. Grammatik, Leipz. 1883 p. 103 sqq.; Edon, G., interprétation du chant des frères Arvales. revue critique 1884 n. 17 p. 338 sq.; Pauli, altital. Studien IV 1885 p. 1 sqq.

---

392 1 abc enos *i. e.* nos *Lanzi. cf.* *ἐ-μοί, e-nim.* e nos *Klausen, cf. Ecastor, Eiuno.* enom *i. c.* eia *Breal. cf. Umbrorum particulam enom.*

2a) Ne vel verve Marma sins incurrere in pleores
34 b) ne vel verve Marmar | [*si*]ns incurrere in pleoris
c) ne vel verve Marmar sers incurrere in pleores.
35 3a) Satur fu, [*f*]ere Mars, limen | [*sal*]i, sta berber,
b) satur fu, fere Mars, limen sali, sta berber,
c) satur fu, fere Mars, limen sa*l*i, s*t*a berber. |
36 4a) [*Sem*]unis alternei advocapit conctos,
b) semunis alternei advocapit conctos,
37 c) simunis altern*ei* advocapit | [*conct*]os.
5a) Enos Marmor iuvato,
b) enos Marmor iuvato.
c) enos Mamor iuvato.
38 6 Triumpe triumpe triumpe trium|[*pe*] triumpe

---

392 2a neveluaerve *tab.* ne veluervem (*i. e.* egestatem) *O. Mueller, Fest. praef. p. XXXIV adn. 3.* nevel verve: neve febrem *Bergk.* neve verber (flagellum) *Buecheler.* neve lue^{m} rue^{m} (ruinam) *Momms. ad glossam Cyrillianam revocans.* ne luervem (luem) *alii.* neve lue^{m} arves *Breal.* ne viduertatem *O. Keller.* sins *i. e.* sinas *Lanzi.* sers *i. e.* seiris, siveris. *formae metro ortae sunt. cf. voverat 285, 7.* in pleores: plures *Marini, Bergk. cf. plerique πλείων, revorsus, rursus;* ploeres *Iord. cf. vs. 4 c.* alternie. *l. Iul. munic. 110:* ispe: ipse. flores *Lanzi, Corssen, Keller.* implores *Breal.* *versus varium in modum numeratur.* 2 c pleores *Bormann, Iordan.* pleoris *edd. priores.* 3 a satur furere *tab.* satur fu, fere *Bergk.* sata tutere *Breal.* Marmar *pro* Mars *restituere vult Iord.* nive ensali, neve insali *proponit Iord.* climens satis sta (esto) *Breal.* sta, siste *Lanzi, Buech.* berber. *Martis nomen proprium (vervex, βαρβαρος, sim.): Hermann, Iord. Breal.* verbere (flagello) *Klausen.* flagellum *Buech.* verbera, verbere (imperativ.) *Momms.* 3 c saii sia *tab.* 4 a semones alterni advocabitis cunctos *Buech. alii.* semones alternei (adverbium) invocabit cunctos *Iord. Breal.;* si^{s} munis, aeterne pa (pater), duo capit conctos (duo capita coniunctus) *Bergk.* 4 c alternie *tab.* 6 *lapidarium semel fortasse* triumpe *omisisse putat Buecheler.*

Pars secunda.

Inscriptiones Faliscae.

I. Tituli litteratura falisca scripti.

a) Tituli in oppido Falisco reperti.

1. Cavi T . . cela
2. T[*i*]pi Vetthi cela
3. Vel. . Visni olna
4. Leivelio Pertis | Volti
5. C. Mecio A Cesilia
6. Tuconu
7. *Venta*]rco Pleina Marcio Ma*x*[*o*]mo Caviacue | Eculia Voltilia Ventarc[*i he cupa*]nt.
8. Ↄa. V . . . . . a, Ca. N . . . . ata Thania

b) Tituli prope vicum Carbognano reperti.

9. Voltio | Folcozeo | Zextoi | fi.
10. Cavia | Vetulia
11. Cavio Vetulio

Garrucci. Ann. 1860 p. 211 sqq. tab. F. G. H. Ioh. Zvetaieff, inscriptiones Italiae mediae dialecticae ad archetyporum et librorum fidem Lips. 1884 p. 44 sqq. tab. VII VIII IX X. **1.** Titulus supra ostium sepulcri in rupe insculpti incisus. = Garruccius, ann. 1860 p. 271 tab. G. 5; diss. archeol. p. 59 tab. III 1; syll. 790. C. I. It. 2441 d. t. XLIII; Zvet. 47 t. VIII 1. **2.** Item ac n. 1 incisus. = Ga. Ann. l. l. tab. G. 4; diss. l. l. tab. III 2; syll. 791. C. I. It. 2441 c. t. XLIII; Zvet. 48 t. VIII 2. **3.** Tit. infra loculum sepulcri incisus. = Ga. Ann. p. 269, tab. G. 2; diss. p. 60 tab. III 5; syll. 794. C. I. It. 2441 b, t. XLIII; Zvet. 51 t. VIII 5. **4.** Tit. supra loculum et ad latus sepulcri incisus. = Bull. 1845 p. 139 (Dennis); Ga. Ann. 1860 p. 269 sq. tab. G. 3, diss. I p. 60 t. III 4, syll. 793; C. I. It. 2441 a t. XLIII; Zvet. 52 t. VIII 6. **5.** In tegula loculi = Ga. diss. p. 60, tab. IV 2; syll. 797; C. I. It. 2441 g t. XLIII; Zvet. 55 t. VIII 9. **6.** Tit. in pariete externo sepulcri incisus. = Ga. diss. I t. III 3; C. I. It. 2453 t. XLIII; Zvet. 49 t. VIII 3. **7.** Supra sepulcrum in tectorio colore nigro pictus. = Ga. diss. p. 60 t. III 6; syll. 796; C. I. It. 2441 e t. XLIII; Zvet. 53 t. VIII 7. **8.** Supra sepulcrum in tectorio minio pictus (Garruccius). = Ga. diss. p. 60 t. III 7; syll. 795 C. I. It. 2441 f. t. XLIII; Zvet. 54 t. VIII 8.

Tituli **9—16** in tegulis singulis colore nigro picti ab H. Dresselio propter formam et naturam vasculorum aliarumque quae simul inventae sunt rerum saeculo VII u. c. attribuuntur. = Bull. 1881 p. 156 sqq. (Dressel). tab. n. 1—7;

---

1 I𐌐ᛍ *in lacuna. supra* u *vocabuli* Cavi *et infra initium tituli signa* X— *et* † *leguntur quae Christiana esse Garruccius statuit.* 2 *Infra finem tituli signum* †. 4 SIᛍЯ𐌓𐌐 *lapis.* Purtius *praenomen postpositum: Ga. fortasse* Pertis. 5 ΛΛ *pro falisco* \\\\ *in titulo. quem scriptoris errorem esse censet Garruccius.* 6 Ticonu *Ga.* 7 ‘Man. mo’ 8 Thainia *Ga. syll.* Thania *C. I. It.* 9 *de genitivo* Zextoi *cf. H. Iordan, Hermes XVI p. 511.*

12. Tito Marei|o Voltilio
13. Caio [*F*]olcu[*ze*]o | Popli [*f.*] | C. Valci . . . f
14. Sesto . | P . . . zeo
15. Cepio Folcuio
16. Anc . . . . . . | Vo. Victoi

c) Tituli Faleriis reperti.

17. Menerva sacru | *L*a. Cotena La. f. preto*r* de | zenatuo sententiad vootum | dedet cuando datu rected | cuncaptum
18. a) Ɔesula Tiperilia Te. f.
b) *M*]arcio
19. Pola . . Marcia Sus.
20. Voltio Vec*ineo* | Maxomo | Iuneo he cu*pat* | Carconia
21. a) Ca. Vecineo Volti | hei cupat Meania.
b) Ca. Vecineo | Ɔa. Mania
22. Vipia Zertenea loferta | Marci Acarcelini | mate he cupa
23. a) Cav[*ia*] Vecin[*e*]a Votilia | Maci Acacelini uxo.
b) Marcio Acarcelinio | Cavia Vecinea | hiu cupat.
24. Tito Acarcelinio | Ma. fi. Pop. | Petrunes Ce. f. | ecu
24ª. Hirmio M. [*f*] . Ce. Tertineo C. f. pre*t*.
25. L. Clipi[*ai*

Zvet. 78 t. XI 1—7. **17.** Lamina aenea alta m. 0,18, lata m. 0,52 bipertita, nunc in museo Kircheriano. = Garruccius, Ann. 1860 p. 266 sq. tab. F, diss. sui Can. epigr. di Fed. Ritschl 1870 p. 25 sqq. tab. n. 1, syll. 559. C. I. It. suppl. I p. 113; Bréal. mém. d. l. soc. ling. IV p. 400 sq.; Zvet. 68 t. VII 4.
18. a) Tit. in calce tegulis quattuor illito rubrica pictus. b) sub calce illito. = Ga. ann. l. l. tab. H 13, diss. arch. p. 64 tab. p. V 1, syll. 798; C. I. It. 2445. t. XLIII; Zvet. 56 t. VIII 11. **19.** Item comparatus ac n. 18. = Ga. Ann. p. 274 t. H 9, diss. arch. p. 65 t. V 2, syll. 799; C. I. It. 2447 t. XLIII; Zvet. 57 t. IX 1. **20.** Tit. in tegulis tribus calce illitis quarum tertia nunc periit minio pictus. = Ga. Ann. l. l. t. G. n. 7, diss. arch. p. 65 t. V 3, syll. 800; C. I. It. 2451. t. XLIII; Zvet. 58 t. IX 2. **21.** a) Titulus in tegulis calce politis minio scriptus (Ga.). b) Titulo a) calce oblito suprascriptus. = Ga. diss. arch. p. 67 t. VI 4, syll. 801; Zvet. 59 t. IX 3. **22.** Item ac n. 21 comparatus. = Ga. Ann. p. 272 t. G. 6, diss. arch. p. 66 t. VI 1, syll. 802; C. I. It. 2452 t. XLIII; Zvet. 60 t. IX 4. **23.** a) Tit. tegulis inscriptus, quibus calce oblitis b) suprascriptus est. = Ga. diss. arch. p. 66 t. VI 2, syll. 803; Zvet. 61 t. IX 5. **24.** Item pictus ac n. 21. = Ga. diss. arch. p. 67 t. VI 3, Ann. p. 275 t. H 12, syll. 804. C. I. It. 2443—44; Zvet. 62 t. X 1. **24ª.** In pavimento aediculae operis musivi Faleriis reperto nigro colore scriptus (Ga.). = Ga. diss. sui Can. epigr. di Fed. Ritschl p. 35 t. n. 6, syll. 808; Zvet. 67 t. VII 3. **25.** Item pictus ac

12 Mareiio *Iord. cf.* Pobleiios *n. 165.* 13 *Litteris detritis lectio incerta est.* 14 *vs. 2 lego* Pelozeo. 16 *Litterae forma conspicua, sed difficiles lectu; lego:* Anc. *M*arcio | Vo. Victoi. 17 pretod *lam.*
24 Pop. *tribum significari Popiliam sive Popliliam putat Ga. h*]ecu[*pat*

II. Tituli litteratura Latina scripti.

26. C. Clipeai heic Plenes Q. f.
M. f. Haracna cubat
Sorex Q. cue

27. M. Clipeario M. [*f.*]|
Harisp. Anco Ma
Sor. II censo or

28. Cavi Tertinei | Posticnu

29. 1 L. Vecilio Vo. f. et | Po[*l*]ae Abelese | lectu I datus | C. Vecilio L. f. et Plenese | 5 lectu I, amplius nihil; | inviteis L. C. Levieis | et quei eos parentaret | ne anteponat

30. *I*]ovei Iunonei Minervai | Falesce quei in Sardinia sunt | donum dederunt. magistreis | L. Latrius K. f. C. Sal*vie*na Voltai f. | coiraveront.

31. Gonlegium, quod est aciptum aetatei aged[*ae*] | opiparum ad veitam quolundam festosque dies, | quei soveis a*st*utieis opidque Volgani | gondecorant sai*pis*ume comvivia loidosque, | ququei huc dederu[*nt i*]nperatoribus summeis, | utei sesed lubent[*es be*]ne iovent optantis

n. 21. = Ga. Ann. l. l. t. H 10, diss. arch. p. 67 t. VI 4, syll. 805; C. I. It. 2448 t. XLIII; Zvet. 63 t. X 2. **26.** Item ac n. 21 comparatus. = Ga. diss. arch. p. 67 t. VI 5, syll. 806; I 1311; R. enarr. p. 97; Zvet. 64 t. X 3. **27.** cf. n. 21. Quae linea seiuncta sunt in albario tegulis illito leguntur, cetera sub albario. Anco Ma. sinistrorsum suscriptum. = Ga. Ann. p. 279 t. H. 15, diss. arch. p. 62, t. IV 3, syll. 807; I 1312; R. enarr. p. 97; Zvet. 65 t. VIII 10. **28.** Parva basis aenea trigona. = Ga. diss. arch. p. 69 t. VII 2, syll. 809; I p. 255; R. XXXVI B; C. I. It. 2440 t. XLIII; Zvet. 6 t. VII 2. **29.** Tit. in rupe incisus. = I 1313; R. LIX B; Ga. 1880. **30.** Lamina Faleriis reperta, nunc apud Garruccium. in altera parte tit. 30, in altera tit. 31 incisus est. = Garrucci, diss. dei Can. epigr. di Fed. Ritschl, tav. I p. 35 sq.; idem, archaeologia vol. XLIII p. 259 sqq. London. Zvet. 70 a. **31.** = Garrucci. syll. n. 557. Zvet. 70 b.

Ga. 26 C. Clipeai M. f. Haracna, Sorex, Q(uintus)que Plenes Q. f. heic cubat *Ga.* 31 *dedicatio conlegii coquorum. saturnios restituere conatur Ga.* 1 aged[*ae Ga.* 5 ququei: coqui *Buecheler.* nperato. ribus *lam.* 6 lubentes *Buech.* lubent[*e Ga.*

I. INDEX LOCORVM.

Ritschelii P. L. M. E.	C. I. L.		exempla
R. I A a	I 54		41
B b	I 52		39
C c	I 51		38
E	I 55	p. 554	55
F	I 59		59
G	I 56		52
II A	I 42		
B	I 187	VI 29	101
C	I 191	VI 523	121
D	I 189	VI 3694, X 6484	112
E [=XCVIIB]	I 62		115
F	I 188;	VI 136	104
H	I 1491		126
K	I 532;	X 6231	135
M m	I 1447		378
N n	I 1449		380
O [=XCVIID]	I 1454		385
P	I 1441		373
Q	I 1438		370
III A	I 208		296
B	I 207		296
D	I 182	IX 3808	85
IV C	I 1245		127
V A	I 2		14
B a b	I 1		12
D	I 5 a		17
VI W	I 5 b		18
2	I 13 c		13
VII 23	I 20		1. 2
27. 28	I 10		3
29	I 21 e		4
30	I 19		5
34	I 21 d		6
38	I 15		7
39	I 12		8
40	I 14		9
48	I 24		10
59	I 17		11
72	I 16		15
76	I 21 c		16

Ritschelii P. L. M. E.	C. I. L.		exempla
X A a	I 48		28
B b	I 43		20
C c	I 50		31
D d	I 46		25
E e	I 47		26
F f	I 49		29
H	I 166	X 6763	123
XI G	I 44		22
M	I 57	p. 554	53
N	I 58		51
O	I 60		56
XIII 8	I 947	VI 8343	259
12	I 844	VI 8234	236
13	I 965	VI 8362	265
15	I 988	VI 8339	261
21	I 835	VI 8224	232
23	I 928	VI 8324	252
26	I 933	VI 8329	254
32	I 840	VI 8230	233
36	I 921	VI 8317	249
48	I 924	VI 8320	250
50	I 927	VI 8323	251
54	I 877	VI 8259	242
59	I 916	VI 8313	248
68	I 946	VI 8342	258
69	I 970	VI 8368	266
70	I 833	VI 8222	231
79	I 854	VI 8244	239
85	I 941	VI 8337	256
96	I 848	VI 8238	238
98	I 909	VI 8306	247
102	I 950	VI 8346	260
104	I 832	VI 8221	230
113	I 869	VI 8260	241
119	I 885	VI 8280	244
122	I 936	VI 8352	262
*XIV B c	I 868	cf. VI p. 1110	240
XV 8	I 981	VI 8305	246
14	I 846	VI 8236	237
15	I 939	VI 8335	255
17	I 892	VI 8287	245
19	I 971	VI 8369	267
22	I 842	VI 8232	235

Ritschelii P. L. M. E.	C. I. L.		exempla
XV 24	I 841	VI 8231	234
26	I 918	VI 8279	243
27	I 957	VI 8353	263
28	I 942	VI 8338	257
34	I 831	VI 8220	229
35	I 827	VI 8216	228
36	I 982	VI 8361	264
38	I 931	VI 8327	257
XVII 30	I 818		386
XVIII	I 196	X 104	97
XIX	I 197		292
XX	I 199	V 7749	294
XXIII			
XXIV	I 198		293
XXV			
XXVI			
XXVII	I 200		295
XXVIII			
XXIX	I 202		307
XXX	I 203		308
XXXI	I 204		309
XXXII	I 205		311
XXXIII	I 206		312
XXXIV			
[XXXVI A]	I 28	VI 2104	392
D	I 1200	X 3807	113
53	I 118		194
57	I 86		143
58	I 111		139
59	I 120		163
60	I 158		145
61	I 91		147
XXXVII A	I 29	VI 1284	88
B	I 30	VI 1285	
XXXVIII D	I 31	VI 1286	89
E	I 32	VI 1287	
XXXIX F	I 33	VI 1288	90
XL G	I 35	VI 1290	92
XLI K	I 34	VI 1289	91
XLII L	I 38	VI 1293	93
XLIII A	I 177		78
B	I 169		70
C	I 173		74
D	I 174		75
E	I 180		80
F	I 172		73
G	I 167		68
H	I 171		72
XLIV I	I 168		69
K	I 178		79
L	I 175		76
M	I 170		71
N	I 179		81
O	I 176		77
P	I 1429		82

Ritschelii P. L. M. E.	C. I. L.		exempla
XLV 1	I 77		196
2	I 75		174
8	I 106		138
10	I 108		208
11	I 122		188
12	I 127		166
XLV 18	I 138		171
20	I 149		221
23	I 151		206
XLVI 26	I 81		155
30	I 100		158
32	I 142	p. 555	204
34	I 110		191
37	I 133	p. 555	148
38	I 137	p. 555	170
41	I 153		213
XLVII 49	I 136		216
50	I 129		189
51	I 130		190
XLVIII A	I 535		277
B	I 536		
E [=LXIX E]	I 534		125
F	I 539		129
G	I 201	p. 556	305
XLIX A a	I 65 a b		60
b	I 67		62
c	I 66 a b		61
d	I 68		63
e	I 69		64
f	I 70		65
g	I 71		66
h	I 72		67
B	I 63		119
C	I 64		
E	I 61		131
G	I 1297	IX 4463	333
L A	I 531	VI 474	117 b
B	I 1148	X 6527	134
D	I 190	VI 476	118
LI A	I 541	VI 331	285
B	I 551	X 6950	275
LII A	I 1175	X 5708	284
B	I 1166	X 5807	291
LIII A	I 1143		350
B	I 1141		349
LIV A	I 550	V 8007	276
D	I 544 545		289
LV A	I 540	V 8045	278
B	I 549	V 2490	274
C	I 554	IX 1024	269
LVI A	I 558	X 6905	279
B	I 559		280
LVIII A	I 547 a b	V 2491	272
B	I 548 a b	V 2492	273

Ritschelii P. L. M. E.	C. I. L.		exempla
LVIII C	I 548 a b	V 2492	273
LIX D	I 1215	X 4480	367
F	I 1258	X 320	321
LX D	I 1212	X 4282	319
LXII A	I 1110		345
B	I 1291		369
LXIII A	I 565	X 3776	298
B	I 566	X 3779	300
LXIV E	I 574	X 3785	303
G	I 572	X 3782	304
LXV	I 571	X 3772	302
LXVI	I 577	X 1781	306
LXVII A	I 1162	X 5839	359
B	I 1163	X 5840	358
C	I 1161	X 5838	357
LXVIII C	I 1149	X 6517	352
LXIX D	I 1006	VI 13696	322
E [=XLVIII E]	I 534, 535		125
LXX C	I 1230	IX 1140	351
LXXI A	I 593	VI 1299	360
LXXII A	I 588	VI 373	338
B	I 587	VI 374	339
LXXVI C	I 1178	X 5679	354
LXXVII F	I 1213	X 3984	320
LXXIX A	I 1306	IX 4933	325
B	I 1220	IX 1837	336

Ritschelii P. L. M. E.	C. I. L.		exempla
LXXX A	I 1267 p. 562	IX 604	330
B	I 1027	VI 9545	331
C	I 1202	X 4362	334
LXXX D	I 1012	VI 14338	329
LXXXI	I 1009	VI 10096	326
LXXXII	I 603	IX 3513	310
LXXXVII A—F	I 600	VI 1305	362
LXXXVIII A—D	I 1313—16	VI 1958	323
XCIII A	I 1062		318
XCIV A	I 1199	X 4727	363
G	I 1341		366
XCVII A	I 181	IX 535	124
B [= II E]	I 62		115
D [= II O]	I 1454		385
XCVIII A B	I 552	X 3861	268
D	I 183	IX 3849	84
enarr. p. 97 N	I 813	VI 357	111
suppl. III C			195
J			173
XV A	I 1503	VI 284	109
XVI B	I 73	p. 554	102

C. I. L.		Ritschelii P. L. M. E.	exempla
I 1		R. V B	12
2		V A	14
5 a		V D	17
5 b		VI W	18
10		VII 27, 28	3
12		VII 39	8
13 c		VI 2	13
14		VII 40	9
15		VII 38	7
16		VII 72	15
17		VII 59	11
19		VII 30	5
20		VII 23	1. 2
21 c		VII 76	16
21 d		VII 34	6
21 e		VII 29	4
24		VII 48	10
28	VI 2104	XXXVI A	392
29	VI 1284	XXXVII A	88 α
30	VI 1285	XXXVII B	88 β
31	VI 1286	XXXVIII D	89
32	VI 1287	XXXVIII E	89
33	VI 1288	XXXIX F	90
34	VI 1289	XLI K	91

C. I. L.		Ritschelii P. L. M. E.	exempla
I 35	VI 1290	XL G	92
38	VI 1293	XLII L	93
40	VI 1280		130
41	VI 475		116
43		X B	20
44		XI G	22
45			23
46		X D	25
47		X E	26
48		X A	28
49		X F	29
50		X C	31
51		I C	38
52		I B	39
54		I A	41
55	p. 554	I E	55
56		I G	52
57	p. 554	XI M	53
58		XI N	51
59		I F	59
60		XI O	56
61		XLIX E	131
62		II E = XCVII B	115
63		XLIX B	119

C. I. L.		Ritschelii P. L. M. E.	exempla
I 561	IX 5953		281
563	X 3773		297
565	X 3776	LXIII A	298
566	X 3779	LXIII B	300
567 } p. 558 }	X 3778		299
570	X 3789		301
571	X 3772	LXV	302
572	X 3782 }	LXIV G	304
573	X 3783 }		
574	X 3785	LXIV E	303
577	X 1781	LXVI	306
583			270
587	VI 374	LXXII B	339
588	VI 373	LXXII A	338
589	VI 372		337
592	VI 1314		355
593	VI 1299	LXXI A	360
600	VI 1305	LXXXVII A—F	362
603	IX 3513	LXXXII	310
630	VI 565		122
633			282
638	VI 438		105
801	VI 2219		361
808	VI 473		120
813	VI 357	enarr. p. 97	111
814	VI 96		103
818		XVII 30	386
819			387
827	VI 8216	XV 35	228
831	VI 8220	XV 34	229
832	VI 8221	XIII 104	230
833	VI 8222	XIII 70	231
835	VI 8224	XIII 21	232
840	VI 8230	XIII 32	233
841	VI 8231	XV 24	234
842	VI 8232	XV 22	235
844	VI 8234	XIII 12	236
846	VI 8236	XV 14	237
848	VI 8238	XIII 96	238
854	VI 8244	XIII 79	239
868	VI p. 1110	XIV Bc	240
869	VI 8260	XIII 113	241
877	VI 8259	XIII 54	242
885	VI 8280	XIII 119	244
892	VI 8287	XV 17	245
909	VI 8306	XIII 98	247
916	VI 8313	XIII 59	248
918	VI 8279	XV 26	243
921	VI 8317	XIII 36	249
924	VI 8320	XIII 48	250
927	VI 8323	XIII 50	251
928	VI 8324	XIII 23	252
931	VI 8327	XV 38	253
933	VI 8329	XIII 26	254

C. I. L.		Ritschelii P. L. M. E.	exempla
I 936	VI 8352	XIII 122	262
939	VI 8335	XV 15	255
941	VI 8337	XIII 85	256
942	VI 8338	XV 28	257
946	VI 8342	XIII 68	258
947	VI 8343	XIII 8	259
950	VI 8346	XIII 102	260
957	VI 8353	XV 27	263
965	VI 8362	XIII 13	265
970	VI 8368	XIII 69	266
971	VI 8369	XV 19	267
981	VI 8305	XV 8	246
982	VI 8361	XV 36	264
988	VI 8339	XIII 15	261
1006	VI 13696	LXIX D	322
1007			324
1008			327
1009	VI 10096	LXXXI	326
1010	VI 9499		328
1011			335
1012	VI 14338	LXXX D	329
1013—16	VI 1958	LXXXVIII A—D	323
1019			332
1027	VI 9545	LXXX B	331
1049			316
1051			317
1062		XCIII A	318
1110		LXII A	345
1113			108
1141		LIII B	349
1143		LIII A	350
1148	X 6527	L B	134
1149	X 6517	LXVIII C	352
1161	X 5838	LXVII C	357
1162	X 5839	LXVII A	359
1163	X 5840	LXVII B	358
1166	X 5807	LII B	291
1175	X 5708	LII A	284
1178	X 5679	LXXVI C	354
1199	X 4727	XCIV A	363
1200	X 3807	XXXVI D	113
1202	X 4362	LXXX C	334
1212	X 4282	LX D	319
1213	X 3984	LXXVII F	320
1215	X 4480	LIX D	367
1220	IX 1837	LXXIX B	336
1230	IX 1140	LXX C	351
1238	X 6797		340
1245		IV C	127
1258	X 320	LIX F	321
1267 } p. 562 }	IX 604	LXXX A	330
1271	IX 752		314
1290	IX 3569		344

C. I. L.		Ritschelii P. L. M. E.	exempla
I 1291		LXII B	369
1297	IX 4463	XLIX G	333
1306	IX 4933	LXXIX A	325
1341		XCIV G	366
1429		XLIV P	82
1435			106
1438		II Q	370
1439			371
1440			372
1441		II P	373
1442			374
1444			375
1445			376
1446			377
1447		II Mm	378
1448			379
1449		II Nn	380
1450			381
1451			382
1452			383
1453			384
1454		II O = XCVII D	385
1475	X 7253		347
1491		II H	126
1495	X 8042, 1		348
1500		enarr. p. 98	46
1501		enarr. p. 98	42
1501 a	p. 555		156
1501 c	p. 555		202
1501 d	p. 555		225
1503 p. 556	VI 284	suppl. XV A	109
II 1119	I 546		290
5041			96
V 2490	I 549	LV B	274
2491	I 547	LVIII A	272
2492	I 548	LVIII B C	273
7749	I 199	XX	294
8007	I 550	LIV A a	276
8045	I 540	XV A	278
VI 29	I 187	II B	101
96	I 814		103
136	I 188	II F	104
167			341
168			342
169			343
284	I 1503 p. 556	suppl. XV A	109

C. I. L.		Ritschelii P. L. M. E.	exempla
VI 331	I 541	LI A	285
357	I 813	enarr. p. 97	111
372	I 589		337
373	I 588	LXXII A	338
374	I 587	LXXII B	339
438	I 638		105
473	I 808		120
474	I 531	L A	117 b
475	I 41		116
476	I 190	L D	118
523	I 191	II C	121
565	I 630		122
1280	I 40		130
1281	I 530		117 a
1284	I 29	XXXVII A	88 α
1285	I 30	XXXVII B	88 β
1286	I 31	XXXVIII D	89
1287	I 32	XXXVIII E	89
1288	I 33	XXXIX F	90
1289	I 34	XLI K	91
1290	I 35	XL G	92
1293	I 38	XLII L	93
1299	I 593	LXXI A	360
1300	I 195	XCV	391
1305	I 600	LXXXVII A—F	362
1314	I 592		355
1330			132
1958	I 1013—16	LXXXVIII A—D	323
2104	I 28	XXXVI A	392
2219	I 801		361
3672	IX 4177		98
3694	I 189 X 6484	II D	112
8216	I 827	XV 35	228
8220	I 831	XV 34	229
8221	I 832	XIII 104	230
8222	I 833	XIII 70	231
8224	I 835	XIII 21	232
8230	I 840	XIII 32	233
8231	I 841	XV 24	234
8232	I 842	XV 22	235
8234	I 844	XIII 12	236
8236	I 846	XV 14	237
8238	I 848	XIII 96	238
8244	I 854	XIII 79	239
8259	I 877	XIII 54	242
8260	I 869	XIII 113	241
8279	I 918	XV 26	243
8280	I 885	XIII 119	244
8287	I 892	XV 17	245
8305	I 981	XV 8	246
8306	I 909	XIII 98	247
8313	I 916	XIII 59	248

II. INDEX NOMINVM.

Faliscorum nomina.

1) praenomina.

2) nomina.

III. INDEX ORTHOGRAPHICVS.

I. Compendia scripturae.

II. Errores fabriles.

1. Permutata.

quoi 312, 80
in 312, 86
foro in 312, 109
bonam copiam abiuravit 312, 113
bona possessa proscriptave sunt erunt 312, 117
habeto et si creatus erit eum adversus h. l. ieis comitieis conciliove 312, 132
addiderit commutaverit conrexerit 312, 160

quodea: quo de ea 295, 30
IIIvir: IIIIvir 312, 99
restitus: restitutus 312, 118
quicua: quicquam 389, 1

4. Correcta.

Ⓥ naveb*o*s 391, 8
Ⓛ ocul*o* 326, 1
A sa*e*t. 19, 1
parente^{ve} 293, 3
quei^{ve} eius 293, 33
delatum^{erit} 293, 7
quid^{ei}eius 293, 28
q^{u}eive 295, 17
^{h}anc 387, 2
E^{u}tychiam 387, 5
qu$\overset{od}{\text{qu}}$d 389, 3

5. Perversa.

eie: ve 293, 13
tribunum: tribum 293, 14
ioudicet: indicet 293, 14
ioudices: indicet 293, 17
courato: iourato 293, 21
q.: is 293, 24
quid^{ei}eius: quid ei ob 293, 28
ei res: ea res 293, 32
quaerat: fuerint 293, 33
ut eius: utei is 293, 40
delea-: debea- 293, 45 (Urs.)
tam: et eam 293, 53 (Urs.)
quos: quod 293, 59 (Urs.)
quis: quid 312, 160
oportere: oporteret 293, 73 (Urs.)
deiuraturum quove magistratus: deferatur quove magis 293, 74
in montem Lemurino infumo: in montem Lemurinum infumum 294, 14. in montem Berigiemam infumo 294, 20
leiberique: leiber(are)ique 294, 24
de maiore parte Langensium Veiturium sententia: de maioris partis ... sententia 294, 32
et hono publ. li 294, 45
secundo: secundum 295, 16
locumve: locove 295, 22
rex: regem 312, 62
Licinius: Licinium 311 A I 37
vieilde: vieisve 295, 26
sedulo mn.: se dulo malo 245, 39
q. urbeis: q. urb. eis 308, 8
maiorem: maiorum 309 I 2
maiora: maiorem 312, 91
comula. teis 310, 3
lapidestauctuendo 310, 4
humus: humi 310, 5
sentiunt: sentiant 310, 9
iudicaveritve: iudicareive 311 A I 3
includentur: includantur 311 A I 43
oporteret debebitve 311 A I 44
oportebit: oporteret 312, 3, 45
utei: ibei 311 A II 15
est: esset 312, 6
est: esse 312, 132
quei: quo 295, 17
quoique: queique 311 A II 14
quei: quoi 312, 18
quemque: quoque 311 B 10
atque: ad quem 312, 7
eorumque: eorum quem 312, 85
eiusque: eius quei 312, 13
quisque: quis quei 312, 94, 129
neique: nei quoi 312, 17
quoque: quoique 312, 75
quei: quem 312, 139
ꓶ: CIↃ 312, 26
iudiciumque: iudiciumve 312, 45
procurator: procuratio 312, 55
demolienda loca: demoliendae locatae 312, 59
municipia: municipi 312, 84
foro: fori 312, 85
coloniae praefecturat: colonia praefectura 312, 85
coaptato: coptato 312, 86
coloniae: colonia 312, 98
II R vir: IIIIvir 312, 98
colonia praefectura: coloniae praefecturae 312, 108
fiducio: fiduciae 312, 111
quid praefuit: qu(ei) i(ure) d(eicundo) praefuit 312, 116
maximumve: maximamve 312, 143
eas res: ea res 312, 150
conscriptos spectare: conscript[eis lud]os spectare 312, 133
municipieis: municipis 312, 160

IV. RITSCHELII SYLLABVS INDICIORVM POTIORVM QVAE AD DEFINIENDA TEMPORA INSCRIPTIONVM LATINARVM VALENT.

O pro V, ut plurimum etiam E pro J in declinatione nominum verborumque: cessans circa a. 520 sqq.

𐌋 figurae usus: diu constans, cessans circa a. 570—580

XS pro X simplici: non ante S. C. de Bacchanalibus (568)

Geminatio consonantium: *iam* ante Ennium *coepta, rara* ab a. circiter 580 ad 620, praevalens ab a. 620 ad 640, fere constans ab a. circiter 640

Geminatio vocalium: nulla ante a. 620, cessans circa a. 686

QU pro CU vel QUO: non ante a. circiter 620 usitata scriptura

Omissio M et S finalium: cessans circa a. 620—630

OU pro O et U Genetivus tertiae decl. in US desinens Nominativus plur. secundae decl. in S desinens POPLICUS scriptura	non fere aut non multum ultra medium saeculum VII (si a paucioribus quibusdam discesseris aut casui tribuendis aut certa ratione censendis)

U pro OE, OI in *curare* simil.: non ante medium saeculum VII

Aspiratio consonantium: nulla ante a. 650—660, fluctuans ad a. circiter 700, fere constans ab initio saeculi VIII

Y litterae usus: nullus (praeter unum exemplum) ante exitum saeculi VII

Priscae latinitatis monumenta epigraphica ed. Fr. Ritschl 1862, indices p. 123 sq.; Ritschelii opusc. philol. IV p. 765; R. Garrucci, diss. sui canoni epigr. di Fed. Ritschl 1870

V. INDEX GRAMMATICVS.

Caput I. De sonis.

I. De vocalibus.

Emil Seelmann, die Aussprache des Latein nach physiologisch-historischen Grundsätzen. Heilbronn 1885.

B) De diphthongis
ai ei oi au eu ou

1) **ai, ae**

2) **ei**

C) De vocalibus assimulatis, dissimulatis, contractis, non contractis.

II. De consonantibus.

3) bilabiales (dentilabiales) P B M F

a) p : b
poplicus 97, 15; 275; 292; 293; 294; 295, 1, 31; 305, 8; puplicus 293, 11, 57 (*a. 631/32*)
Pobleiios 40
Poblicai 107 publicus 295, 4, 5, 13, 15, 20, 21, 22, 24, 25, 48, 52, 65, 67, 70, 75, 78 publicano 295, 19, 20, 26, 36 (*a. 643*)
propom 5

apsolvere 310, 15 (*a. 696*)
apsolutus 293, 55, 56 (*a. 631/32*)
opsides 88 β, 4
opsignetur 293, 67
opstruito 306 II 15 (*a. 649*)
optemperare 312, 163
optenui 93, 6
optinebit 295, 46; 307 I 1 (*a. 673*) obtinebit 293, 69 (*a. 631/32*)
optinent 308, 10
supsignato 295, 73 (*a. 643*) subsignato 306 I 7, III 15 (*a. 649*)
supsignatum 295, 74 supsignent 295, 28 supsignet 295, 84
supsicivo 295, 66

b) b : p
bublicae 312, 68

c) m : b
Melerpanta 56

d) f : b
af 275, 8; 305, 11; 339, 1; 350, 7; 357 ab 275, 1
loferta F 22

f : h
Felena 42
Fercles 46
Foratia 200

4) dorsodentales, dorsodentigingivales DT SZ LR

a) t : d
Alixenter 42 Alixentrom 59
Casenter*a* 42
Creisita 45 Crisida 42

aput 312, 15, 34, 120 (*a. 709*) apud 312, 13

b) d : t
asted 19, 2 mitat 19, 1
feced 19, 2
fecid 41, 2 dedit 41, 1

c) d : r
Ladinod 10

d) r : d
apur finem 83, 3
arfuise 97, 21 arf. 97, 2
arvorsu 94, 4 arvorsum 97, 24
arvorsario 293, 20 arv[*orsario*] 293, 20 advorsarium 293, 25

e) du : b
Duenos 19, 3
duonoro 89, 2
Duelonai 97, 2

f) d *adiuncta*
Ladumeda 44

g) d (t) *omissa*
deda 78
dede 70; 80; 115 b
dedi 108
dedro 78 dedrot 74

h) sl : l
slis 293, 7 lis 293, 61 *saep.* sl.: sl(itibus) 93, 2

Caput II. De declinatione.

I. De declinatione nominum.

1) de stirpibus

terminus 294, 7, 10 *saep.* termina 294, 8
Termenses 309 II 1, 32 *saep.*
Termensium 309 I 33, II 24, 28
Thermensium 309 I 12, II 8
Thermesium 309 I 2
Thermesum 309 II 7, 11
Thermensorum 309 I 27
Thermensis (*d. pl.*) 309 I 9

ossa 319 ossua 328, 2

Amucos 54 Amuces 55
Edus 294, 14, 23 Edem 294, 7, 13
Ede 294, 14
Iovos 43 Diovo 108 Iovis 310, 2
Diovis 111

damnas 295, 102
lubs 84 libs 85

plebes *ubique ante Augustum*
Polouces 54 Poloces 55
Danaene 387, 4
Ticene 389, 2
Aciles 45; 46
Te]ses 42

2) de genere

Corinto deleto 285, 3
ea dies — quo die 293, 63

3) de casibus

a) nominativus singularis

α) honos 90, 3; 91, 4 honor 93, 7
Maio 208; 209
Mino 211; 212

Alsir 42
Iacor 46

Venos 51; 53 Venus 42
opos 39

Acmemeno 44
Apolo 43

Veritus 46

eis 293, 9 *saep.* eisdem 306 II 9, 11
hostīs 377
suaveis 333, 2

aidiles 89a aidilis 89β, 4

militare 119

vectigal 294, 6

β) magisteratus 94, 6
macistratos 391, 3

γ) famā 90, 3
formā 88β, 3
vitā 91, 4

δ) 1) Alfenos 229
Alixentros 58
Amucos 54
Anaios 37
Antonios 36
Appios 130
Avilios 146
Canoleios 32
Cantovios Aprufclano 83
Casios 147
Condetios 101
Duenos 19
ebrios 44

II. De declinatione verborum.

Caput III. De antiquae orationis varietate

I. Legis Aciliae repetundarum 631/32 n. 293 p. 29.

1) e : i sanctioni 56 dicione 1 cognatione 10 contione 15, 42
parti 51 parte 65
sorti 54

2) o : e adyorsarium 25 advorsus 30 arvorsario 20 avorsum 59
aversum 3
: u detolerit 21, 76, 78 detulerit 9
popliceis 27, 34, 58 puplicus 11, 15, 57
con]ciliaboleis 31 singoleis 2 sorticolam 51 sorticolas 50 taboleis 15, 26 tabulas 34 populei 60 populus 12 multam 45

3) ai : ae quai 34 quaerundai 32 *faci*]undai 53
quae 7 quaestor 46 quaestio 4, 6, 11 quaeret 12, 26
conquaeri 31 conquaesiverit 34
aera 77 aerario 61 aestumandeis 58 exaestumaverit 15 plurumae 55 praetor 35 *saep.*

4) ei : ī fraudei 28 iudicei 60 praetori quaestori 73 ioure 31
rostreis 36 rostris 42 taboleis puplicis 15 taboleis popliceis 58 legundeis 19 legundis 12 anneis 13 digiteis 52 oppedeis 31 heisce 8 primis 2, 16 fiscis 67
darei 9, 69 legei 13 legi 66 conquaeri 31 fieri 43, 70, 73 solvi 69
ubei 31, 54 ubi 49
nei 10 *saep.* neive 11 *saep.* ne 16, 35
eis (*n. sg.*) 9 is 15 *saep.*
leitis 4, 58 leitem 60 litis 6, 41, 68 litem 60

5) ou : u ioudex 11, 39, 45 ioudices 26, 27 *saep.* ioudicio 11 ioudicium ioudicatio 4, 6, 8 ioudicet 37
iudex 61, 62, 63 iudicei 60 iudicem 19, 70 iudicibus 19 iudices 24, 25 *saep.* iudicium 39, 41 *saep.* iudicare 47, 49 iudicetur 49, 70
ious 12, 19 iouserit 12 iourato 18, 21 iouret 23
iuserit 69 iubeto 32 iurarit 24 iurent 44 iurato 15 deiuraverit 19
abducier 71 abducito 71 educito 19

6) d : r arvorsario 20 arv[*orsario*] 20 advorsarium 25 advorsus 30

7) accipito 58 oppedeis 31 apparitoribus 50
attingat 20 attigeret 21 at*t*igat 10 atingat 23, 25 dimitere 71 demitito 53
possideantur 57 possit 39 possitur 66 esse 4, 15, 59, 65, 67, 68 adesse 39, 63, 71 adessint 63 praesse 31 caussa 5, 36, 56
necesitudine 24 legise 18 iuserit 69 iusei 63 causa 19, 33, 43, 45, 53, 55, 65
annus 2, 7, 13, 14, 19 *saep.* quotannis 15 quinquenium 66
proferre 34 referre 40 refere 32 interroget 35 terra 31
sitellam 53 sufragio 54

8) adferatur 40 adfuerint 75 conlegio 10, 20 inperium 8, 9 inro[ganda 34 apsolutus 55, 56 opsignetur 67 obtinebit 69

9) duxerit 34 exigatur 67 extra 72 lex 73 prodeixerit 65 taxat 34 proxum. 12 proxsumo 54, 61, 62

10) slis 7 lis 61, 63 *saep.*
soveis 50 suei 60 suos 3 *saep.*
hoiusce 56 heisce 8 hace 41 *saep.* hac 12
siet *ubique* possit 39 possitur 66

11) *n. pl.* vireis 14 gnateis 77 ceiveis 77 eis 27
virei 21 lectei 14 Romanei 77 iusei 63 legati 63
ioudicis 38 ioudices 26 *saep.*
g. sg. consili 57 dupli 59 quanti 7, 57 poplici 79 scribundi 18 simpli 59 populei 60, 63, 66 suei 60 tribuendei 65
d. sg. fraudei 28 iudicei 60 maiorei 60, 75 alterei 76 praetori 39 quaestori 73 ioure 31
quoiei 10 quoi 1, 60 eiei 12, 37 *saep.* ei 20 *saep.*
abl. sg. sorti 54 parti 51 sanctioni 56
parte 65 dicione 1 cognatione 10 contione 15, 42

12) darei 9, 69 legei 13 legi 66 fierei 43, 70, 73 conquaeri 31 solvi 69
avocarier 71 abducier 71
audierit 32 quaesierit 62 iurarit 24 negarint 49 pronontiarit 54 conquaesiverit 34 abdicaverit 72 aestumaverit 68 existumaverit 15 noverit 45 petiverit 27 postulaver[*it* 40

II. Sententiae Minuciorum a. 637 n. 294 p. 42.

1) e : a — Vinelasca 10 Vinelesca 10

2) e : i — en 12 in *saep.* Vendupale 9 Vindupale 9
sicet 40 sicare 41

3) o : e — controvorsieis 1 controvorsias 42 controvosias 2 vorsum 7, 15 controversis 45
: u — floviom 23 flovium 6, 7, 9 *saep.* conflovont 23 comfluont 13
singolos 28 singulos 25 vinculeis 43 consulto 4

4) u : i — proxuma 37, 42 vicensumam 27 infumam 10 infumo 14, 20 infimo 6

5) ai : ae — Caicilio 28 Caecilio 5 Caeptiemam 8 faenisicei 37 praeter 30 Romae 4

6) ei : e : (i) — fontei 6 fonte 12 monte 15
posedeit 28 posedet 28
nei 6, 32, 36 neive 34 ne 31, 41 ni 30, 34, 40 nive 32, 34
Veiturios 2, 24 Veturis 35 Viturius 28 Vituries 43 Vituriorum 5
: ī — quei (*n. sg.*) 11, 12 *saep.* qui 6 quei (*n. pl.*) 29, 42 qui 30
controvorsieis 1 controversis 45
solvei 44 mittei 44 frui 24 sequi 6 statui 3
ubei 4 ubi 13 ibei 7, 8 *saep.* ibi 10, 11 *saep.* utei 33 uti 29, 41 sei 25, 43 nisi 30, 31

7) ou : u — iniourias 42 iouserunt 4 iuserunt 3 iudicamus 24 iudicati 43

8) — dorsum 9, 20 deorsum 10, 12, 19, 22, 23
suso vorsum in 7 sursum vorsum 15 sursuorsum 14 sursum 10, 16, 17, 20, 21 susum 15 susum usque ad 7, 8

9) — acipiant 26 mitat 31 mittei 44 inmittere 41
posedeit 28 posedet 28 posident 13, 38 posidere 29 posidebit 40 posidebunt 29, 30 posideto 30 iuserunt 3 causa 31 possiderent 3 essent 4 esse 13, 24, 45
Manicelum 12 Manicelo 12 Mannicelo 6
anos 25 annos 28 anni 35 Apeninum 18
casteli 5 castelanos 24

10) comvalem 8 comfluont 13 composeiverunt 2 conflovont 23 inmittere 41

11) dixerunt 4 dixserunt 3 proxuma 37, 42

12) Edus 14, 23 Edem 7, 13 Ede 14
terminus 7, 10 termina 8
n. pl. Minucieis Rufeis 1 Cavaturineis 38 Veituris 25 Veturis 35 hisce 13 Vituries 37, 43 Cavaturines 40
fineis 3, 6 finis 13
ceteri 29 damnati 43 fructi 36, 42 iudicati 43 flovi 23 invitei 36
g. pl. Viturioram 5 Veiturium 32
acc. pl. Genuateis 2 fineis 3, 28 omneis 43 Genuenses 44 Sextilis 44
abl. pl. controvorsieis 1 controversis 45 eis terminis 8
inviteis 40 invitis 39 k. Ianuaris secundis 35

III. Legis agrariae a. 643 n. 295 p. 45.

1) o : u poplicus 1, 31 publicus 4, 5, 13 *saep.*
consol 24 populi 1, 4, 13 *saep.* singula 25 tabulas 7 tabuleis 70

2) u : e vendundeis 85, 89 deducendae 43
: i hominus 60, 63 hominis 59

3) ei : ī plebeive 2, 3, 9, 10 *saep.* plebive 6, 13 plebeve 41
sei 52 *saep.* nisei 24 si 41
populei Romanei 24 populi Romani 87 populi Romanei 1, 4 *saep.* populei Romani 79 agrei locei 24 agri loci 33, 76
agreis loceis 72 perfugis 76 *vi*]asieis vicanis 12
leiberei 76, 79 libereis 75

4) oi : oe : ū moinicipieis 31 moinicipio 31
oina 21 unum 2 unius 59
oetantur 11 Poenicio 75 foedere 29
curator 56 procurandae 50

5) ou : u ioudicandae 39 ioudicaverit 44 abioudicari 62 ious 17, 24, 30 *saep.* iudicato 57 *saep.* iudicata 38 iudicium 30 iudicem 30 ius 17 iusit 7 iuserit 78 iurato 42
deduci 61

6) q : c pequs 86 pequdes 14 pequnia 19, 47, 56, 71 *o*qupatum 25 persequtio 101
pecudes 26 pecudum 26 pecuniae 99

7) Cartago 89 Chartago 81 Corinthiorum 96

8) accipito 84 oppidum 5, 22 reddere 12, 16, 23 *ubique* retulit 7
classis 37 esse 10, 12, 36, 39, 57 *ubique* esset 91 Massinissae 81 possidere 32 possidebit 14 possesio 9, 16 *saep.* possesor 13, 17, 21 posidebunt 88
professus 90 profesus 57 fuisse 68 fuise 44, 57, 60 iusit 7 habuisent 91
bello 75 Aquillitanorum 79 rellatum 80
commutare 27, 58 annum 14 terra 1, 4, 5 *saep.* referi 7
Muucio 1, 13 Mucio 15, 27, 28, 29, 33

9) adsignavit 35 *ubique* conlocavit 32 inperare 50 inperio 87 inpulsum 26 comductum 25 compascere 25 comperietur 62, 68 comportent 94 commutatus 27 imprivatum 27 supsicivo 66 supsignato 73 supsignent 28

10) tableis 46 tabuleis 70
postea 54 post hac 28
eicere ex possesione 18 possesione eicere 18

11) *n. pl.* facteis 28 publiceis 29 factei 77 colonei 95 soluti 46 ei 45
acc. pl. calleis 26 finis 79 Octobris 21
g. sg. agri 90 agri loci 33, 76 olei 95 populi Romani 87 privati 63 tanti 84 vinei 95 iudici 35 aedifici 99
agrei locei 24 agri locei 5, 6, 49, 63, 64 colonei 45 populei Romanei 24 populei Romani 79 populi Romanei 1, 4, 13, 15, 75
senati 31
plebi 6, 13 plebe 41 plebei 2, 3, 9, 10, 13, 15, 22
hominus 60, 63 hominis 59
g. pl. socium 21
d. sg. heredei 62 heredi 69 operei 98 ceivi 3 vetere 17
quoi 15, 17 *saep.* quoieique 3, 6 *saep.*
abl. sg. hereditati deditioni 24 hereditate possesione 18
d. abl. pl. vicaneis 11 vicanis 12 agreis loceis 72 agreis 29 perfugis 76

IV. Legis Iuliae municipalis a. 709 n. 312 p. 80.

1) i : e, e : i — cinsum 144, 150 census *saep.* sinatum 135 senatus *saep.* rim 44 sedito 138 portioni 38 legione 101 corpori 122

profitemino 3, 5 *saep.* profitemeno 8 sinito 18, 132 sineto 134 intercedeto 162 fecit 110, 117, 123 cepit 122 iuravit 113 fecet 112 iuset 121 dixet 74

ubei continente habitabitur 20 ubi continenti habetabetur 56

eta 15 ita 8, 11, 27 *saep.*

2) o : u — inmolitom 70 suom 34 suum 32

3) u : e — reficiundus 26 faciumdei 58 reficiendus 28 demoliendae 59 sternendus 26 utendae 80, 82

: i — maxumus 130, 136 proxumus 24, 41, 144, 160 maximus 143

4) ai — eai 161

5) ei : ī *n. sg.* — quei 1, 4, 8 *saep.* quii 40 qui 147

g. sg. — damnatei 87 demortuei 87 depugnandei 112 exportandei 66 faciumdei 58 furtei 110 habitandei 82 mandatei 111 utendei 82 conciliabuli 85 fori 85 populi 144, 148 sui anni 92 sui municipi 149, 152, 154 triumphi 63

d. sg. — urbei 64 heredei 49 redemptorei 49 alei 98

n. pl. — factei createi 24 designatei 25 librarei 80 iei 24

d. abl. pl. — ieis 56, 59, 70, 75, 148, 155, 157 eis 10, 27, 65, 71, 78, 82, 115 iisdem 5

loceis 27, 59 ludeis 67 vieis 56 causeis 60 plostreis 62 iumenteis 67 proxumeis 24 proxumiis 41

adv[*e*]hei 58 vehi 63 agei 64 agi 145 exportarei 60 portari 59 tuerei 33 tueri 22, 32 profiterei 1, 2, 4 *saep.* ducei 63, 64 fierei 7, 10 fruei 74 legarei 150 renuntiarei 100 mittei 150 utei 74, 78 dari 45, 49 locari 46

utei 5, 8, 11 *saep.* uti 21 ut 74

ubei 15, 20, 80 *saep.* ubi 56 ibei 15, 88, 96 *saep.* ibi 109

nisei 91 nisi 57, 72, 87 *saep.*

conscreiptus 87, 109 conscriptus 86, 96, 106 *saep.*

deicere 8, 110 dicere 96, 106, 127 *saep.*

feient 64 fiet 13 fierei 7, 10 inveitus 93 invitus 104

partei (*abl. sg.*) 25, 27 parte 30, 54 urbe 62
nei 17, 70, 85, 89, 108, 127 ne 56, 99 ni 136
neive 129, 134, 139 neve 18, 22, 57 *saep.* nive 131

6) iei : ei ieis 56, 59, 70 *saep.* eis 10, 27, 65 *saep.*
iei 24 ei 22, 77, 80, 82, 151
comitieis 132 municipieis 42, 157 coloneis 83, 142 librarei 80 alei 98

7) oi : oe foidere 93 foedere 103

Ostermann, Professor Dr. **Christian,** Gymnasial-Oberlehrer a. D., lateinisches Vokabularium grammatikalisch geordnet in Verbindung mit einem Übungsbuche. Zweite Abteilung. Für Quinta. Neunzehnte Doppel-Auflage. [38 S.] gr. 8. kart. *M.* —.30.

Schaefer, Arnold, D. ph., vorm. Geh. Rat und Prof. an der Universität Bonn, Demosthenes und seine Zeit. Zweite revidierte Ausgabe. Zweiter Band. [VIII u. 566 S. mit Titelbild.] gr. 8. geh. n. *M.* 10.—

Der dritte Band (Schlufs) wird nur geringen Umfang haben und Ostern 1887 erscheinen.

Sophoclis tragoediae. Recensuit et explanavit EDUARDUS WUNDERUS. Vol. II. Sect. I continens Electram. Editio quarta, quam curavit N. WECKLEIN. [III u. 132 S.] gr. 8. geh. *M.* 1.80.

Stahl, Ioannes Matthias, quaestiones grammaticae ad Thucydidem pertinentes. Auctas et correctas iterum edidit St. [66 S.] gr. 8. geh. n. *M.* 1.60.

Wesener, Dr. **P.,** griechisches Elementarbuch zunächst nach den Grammatiken von Curtius, Koch und Franke-Bamberg. Erster Teil. Das Nomen und das regelmäßige Verbum auf ω nebst einem systematisch geordneten Vokabular. Zwölfte Auflage. [116 S.] gr. 8. geh. *M.* —.90.

——— lateinisches Elementarbuch. Erster Teil (Sexta). Nebst einem systematisch geordneten Vokabularium. Dritte Auflage. [IV u. 114 S.] gr. 8. geh. *M.* —.75.

Schulausgaben griechischer und lateinischer Klassiker mit deutschen Anmerkungen.

Anthologie aus den Lyrikern der Griechen. Für den Schul- und Privatgebrauch erklärt und mit literarhistorischen Einleitungen versehen von E. BUCHHOLZ. Erstes Bändchen: Die Elegiker und Iambographen enthaltend. Vierte vielfach umgearbeitete und erweiterte Auflage. [VIII u. 195 S.] gr. 8. geh. *M.* 1.80.

Cicero de oratore. Für den Schulgebrauch erklärt von Dr. KARL WILHELM PIDERIT. Sechste Auflage besorgt von O. HARNECKER. Erstes Heft: Buch I. [XII u. 216 S.] gr. 8. geh. *M.* 1.80.

Vorläufig erscheint nur das erste Heft, Buch I dieser Ausgabe, in neuer Auflage.

Demosthenes' neun philippische Reden für den Schulgebrauch erklärt von C. REHDANTZ. Zweites Heft. II. Abteilung. Indices. Vierte verbesserte Auflage besorgt von FRIEDRICH BLASS. [148 S.] gr. 8. geh. *M.* 1.80.

Isokrates' ausgewählte Reden. Für den Schulgebrauch erklärt von Prof. Dr. O. SCHNEIDER. II. Bändchen: Panegyrikos und Philippos. Dritte Auflage, besorgt von M. SCHNEIDER, Gymnasiallehrer in Gotha. [VII u. 188 S.] gr. 8. geh. *M.* 1.80.